

Теоретично-практичний посібник для вихователів

Барви натхнення

Вихователь: Вакуленко Л.І.

с.Привільне – 2012

Кольоросприйняття та формування колористичної культури дитини

Яке щастя, що ми бачимо світ різнокольоровим! Кожний колір і відтінок мають певне значення, емоційне забарвлення, силу впливу на людину, її почуття.

Як таємниці кольоросприйняття і використання елементів ТРВЗ, ейдетики і сенектики допомагають навчити дитину придумувати, уявляти, фантазувати щодо якостей, властивостей, особливостей предметів навколишнього світу на основі асоціативного досвіду (*ейдетики*), чи розвивають творчі здібності прийоми використання аналогії — прямої фантастичної, казкової, кольорової (*сенектика*) у порівнянні предметів, об'єктів з чимось іншим?

Чи існує межа між реальним і казковим і чи доцільно відмежовуватись від загальноприйнятих стандартів (*ТРВЗ*) у творчому розвитку особистості — матеріали посібника допоможуть знайти відповіді на ці запитання, дозволять вийти за межі традиційного ознайомлення дітей з кольоросприйняттям доквілля, показати красу навколишнього світу через асоціації, образне мислення, сприятимуть розвитку уяви, фантазії, творчого потенціалу, пізнавальній і мовленнєвій активності дітей.

Мовні завдання посібника дозволять на підставі ігрової мотивації необмежено фантазувати, творити, уявляти, спонукатимуть до творчої ініціативи, індивідуальності, самовираження.

Запропоновані ілюстрації допоможуть інтегрованій адаптації в кольоровому доквіллі, сприятимуть розвитку коментуючого, пояснюючого, монологічного, діалогічного мовлення, допоможуть у складанні власних творчих розповідей, описів, міркувань, бесід за змістом віршів, казок, картин.

Матеріал складено з урахуванням можливостей використання різних барв для корекції емоційного стану, відновлення гарного настрою, гармонізації почуттів, формування свідомого, емоційно-позитивного, індивідуально-творчого кольоросприйняття навколишнього світу.

Посібник розрахований на вихователів дошкільних навчальних закладів. Містить відомості про основні психоемоційні характеристики кольорів, план поглибленої роботи і розробки блоків занять до теми «Кольорове доквілля», кольорову ігротеку, добірку спеціально написаних казок, віршів, сценарії літературно-музичних розваг, конспекти занять.

Таємницю кольорів досліджує наука, що використовує різні барви для відновлення сили, здоров'я, гармонії відчуттів людини.

Колір — це світло, світло — це енергія, вона може збуджувати чи заспокоювати.

З давніх часів кожному кольору надавалось певне смислове значення. Сформувалась та існує мова кольорів, відмінна у різних народів, культур. Кожний колір і його відтінки мають певне значення. Ось загальновідомі кольори Сходу: **життя — червоний; святість — оранжевий; мудрість — жовтий; вічність — зелений; істина — блакитний; сила — синій (індіго).**

Кожен день тижня також має своє забарвлення:

Понеділок — **зелений;**

Вівторок — **червоний;**

Середа — **рожева;**

Четвер — **фіолетовий;**

П'ятниця — **синя;**

Субота — **коричнева, чорна;**

Неділя — **жовта.**

Відомий факт, що діти сприймають кольори інакше, ніж дорослі, вибір кольору кожною дитиною не змінюється доти, поки чітко не сформується її характер. З віковими змінами вибір кольору стає дедалі стабільнішим і постійним. У хлопчиків, як і в дівчаток, помітна велика прихильність до **червоного** і **жовтого**, тобто, на передній план у них виступає активне подолання життєвих перешкод, інтерес до об'єктивного світу. Поряд з цим, діти, а особливо дівчатка, люблять **фіолетовий**, що свідчить про їхню лабільність, готовність іти на контакт з навколишнім.

Особливе педагогічне значення має спостереження, що травмовані діти часто вибирають, як улюблений, **коричневий** колір (*прагнення до зміцнення, утвердження свого становища*), тоді як новачки в класі, а також тихі замкнуті діти надають перевагу **сірому** (*відсутність співпереживань*). Діти шкільного віку особливу перевагу віддали **фіолетовому** кольору (*дитяча лабільність і невизначеність*).

Цей відсоток з настанням статевої зрілості значно знижується. У дітей, котрі активно відхиляли **червоний** колір, часто відмічалася конфліктна ситуація з авторитетом (*часто з батьком чи з матір'ю у сім'ї, з учителем в школі*).

Діти, схильні до повноти, надають першому пасивним кольорам: **синьому**, **темно-синьому**, **зеленому**. Вони відхиляють активні: **жовтий**, **червоний**. Вибір **синього** характеризує їх, як людей, що потребують спокою і бажання приємних зв'язків.

Якщо ви знаєте, в який день народилися, той колір буде служити вам, як оберіг. Щоб захистити себе від стороннього впливу, зурочення, майте протягом дня на собі хоч ниточку того кольору, який сьогодні день.

Ось порада астрологів. Якщо ви прагнете уникнути нездоров'я, просто неприємностей, то, лягаючи спати, уявіть, що ви запеленані в сяйво кольору дня, в якому засинаєте, а поверх цього сяйва — оболонку кольору наступного дня. Наприклад, у неділю ви в **жовтому** коконі з **зеленою** оболонкою, у понеділок — у **зеленому** коконі, з **червоною** оболонкою. Спробуйте, і ви значною мірою розв'яжете проблему поповнення власної енергетики.

Кольорове тестування приводить до висновків:

1. Урівноважена людина перебуває у гармонійних зв'язків з усіма кольорами.
2. Якщо якісь кольори відхиляються, а деяким надається перевага, то якраз вони і свідчать про неврівноваженість.
3. Відхилення 2-х із основних 4-х кольорів свідчить про виснаження життєдайних сил організму.

Тоді у нагоді стають властивості кольорів, їх використовують для профілактики і лікування тіла, стану душі, відновлення почуттів та емоцій.

Колір можна ввести в тіло через їжу, воду, дихання, шкіру і медитацію. Шкіра має властивості вбирати барву, якої потребує організм.

- 1.10 Хвилин дивитися на кольорову картку (6 x 25 см).
2. Приймати ванни в кімнаті з кольоровими стінами (*можна прилаштувати ширму*).
3. Перебувати у кімнаті, що освітлюється фарбованою лампою.
4. За можливості і в побуті, й на роботі оточувати себе рекомендованим кольором.
5. Використовувати кольорові напої (*склянка з водою перебуває на підставці потрібного кольору*) 10 хв.

Червоний колір

Це — колір життя, але і активність, насилля, збудження, чутливість, вогонь, кохання, боротьба, динамізм. **Червоний** колір — це гнів, сила, революція. Він пекучий, збуджуючий, голосний.

Червоний — це колір гідності, лідерства, потреба активно діяти і домагатися успіху. Це пристрасть, прагнення підкорювати, керувати і бути на першому місці. Частіше переважає бажання діяти, ніж втома. Колір збуджуючий, енергійний, життєрадісний, але знижує раціональний контроль.

Червоний колір - символ енергетичного гармонійних зв'язках з усіма кольорами.

Червоний колір відповідає найскладнішому шляху життя — шляху мудрості, шляху кохання і гніву.

Білий у поєднанні з **червоним** — це чистота і гармонія. **Червоний** (*Марс*) і **зелений** (*Венера*) не повинні бути разом, бо вони народжують потвор. Із міфології відомо, що Венера була дружиною Марса і народила йому Фобоса (*Страх*) і Деймоса (*Жах*).

Червоний — колір літа. Найбільшу силу він має ввечері, його день — вівторок. Якщо людина вибирає **яскраво-червоний** колір, то їй властиві такі якості:

1. Вона сповнена життєвої енергії.
2. Має почуття особистої гідності.
3. Відчуває себе всемогутньою.
4. Стає загрозою для слабшого.
5. Нічого не відкладає на потім, все хоче мати зразу.
6. Сильна духом.
- 7.3 високим рівнем активності.

Якщо людині до вподоби **темно-червоний** колір, то її життя — без конфліктів, без сварок. При підвищеному потязі до цього кольору в людини діагностується перевтома і виснаження.

Стимулює вени та артерії, лікує нирки, легені, шлунок.

Стимулює мозок, виділення адреналіну, викликає емоційну активність, збільшує м'язову напругу, підвищує артеріальний тиск, зігріває, дарує життєву енергію.

Якщо ви перевтомлені, бажаєте швидко одужувати, втомились від змагань, випийте води зі склянки, що стояла на червоній підставці. Така вода омолоджує і забезпечує приплив енергії.

Оранжевий колір

Пов'язаний з медициною і дослідженнями лікарських засобів. Він означає святість і здоров'я.

Оранжевий — це поєднання **червоних** і **жовтих** променів. Його зігріваюча сила більша від сили **червоного** і **жовтого**, окремо взятих.

Це — активність, енергійність; може як заспокоювати, так і дратувати, одночасно і відштовхувати, і захоплювати. Символізує теплоту і процвітання. Це колір тепла, вогню, волі й сили.

За властивостями це — спека, енергія, радість, теплота, зрілість, а за якістю — це теплий, сухий, схвильований. **Оранжевий** шлях — шлях святості, а поєднання **чорного** з **оранжевим** — героїзм, відвага і слава (смуги при цьому верти-буддизму, священний колір цієї релігії). **Оранжевий** (*Сонце*) і **блакитний** (*Юнітер*) поєднувати не можна.

В енергетиці людини **оранжевий** колір — колір статевого енергетичного центру.

Він стимулює щитовидну залозу, зміцнює легені. Підвищує частоту пульсу, але не впливає на кров'яний тиск. Діє добре на селезінку, підшлункову залозу. Оживлює емоції, створює добре самопочуття і радість. Він лікує астму, ревматизм, епілепсію, легені, пухлини, подагру.

Сприяє поліпшенню травлення, прискорює рух крові. Якщо немає апетиту, заплутались у проблемах — випийте води зі склянки, яка 10 хв. перебувала на кальні). **Оранжевий** колір — колір **жовтогарячій** підставці.

Жовтий колір

Пов'язаний з наукою, стеженням і аналізом. **Золотаво-жовтий** колір — символ мудрості.

Це колір сонця, підбадьорюючий і зігріваючий.

Структуру має поверхову без проникнення в глибину. Йому характерні радість, жвавість, ніжне збудження.

Він справляє тепле, приємне враження. Цей ефект теплоти найкраще виявляється, коли дивитися на природу через **жовте** скло. Особливо в похмурі зимові дні. Око радіє, серце переповнюється захватом, душа співає, відчуває теплий подих.

Жовтий — потреба у перспективах, надіях на краще, мріях. Колір творчості і кохання, життєздатності. Дозволяє концентрувати волю і спрямовувати її на великі справи, викликає радість, сприяє спілкуванню. Якщо вам подобається цей колір — ви прагнете до щастя, своїм вогнем ділитесь з іншими. Стимулює духовну діяльність, фантазії, генерування нових ідей, збуджує мрії і сподівання.

Жовтий колір несе позитивні магнітні потоки, зміцнює нерви і допомагає працювати мозкові. Стимулює роботу печінки, шкіри, очищує їх від шлаків. Добре психологічно допомагає людям, що знаходяться у стані меланхолії, потрясіння. Лікує діабет, екзему, нирки, печінку, селезінку, депресію і виснаження, ревматизм.

Жовтий колір протипоказаний при різних видах запалень, високій температурі, невралгії.

Відсталі занедбані діти краще вчать у приміщеннях **жовтого** кольору. Він стимулює зір, мозок, заспокоює деякі нервові стани.

Якщо дитину очікує складна контрольна робота, запропонуйте воду із **жовтої** склянки. Люди, що обирають **жовтий** колір, мають такі якості:

1. Пошук звільнення.
2. Честолюбство.
3. Потребують негайного підтвердження, що їх люблять, цінують, поважають.
4. Живуть з надією на краще.
5. Це колір заздрощів.

Колір позитивно впливає на інтровертів.

Зелений колір

Відповідає сільському господарству і всій економіці, фінансам, багатству...

Зелений колір — скромний, спокійний, вологий, м'який. Це — надія, безпека, розквіт, юність, спокій.

В астрології **зеленою** називають Венеру. Зелений колір у четвертого енергетичного центру людини (серце). **Зелений** колір — дух вічності і дозрівання, символ відродження і нового життя. В древньому Шумері померлим фарбували обличчя в **зелений** колір, щоб вони відродилися і знову прийшли на Землю.

Зелена дорога — дорога пізнання. **Зелений** — потреба у самоствердженні. Протириччя між спокоєм і гармонією. Заспокійливий, відпочиваючий, охороняючий і підживлюючий. Дозволяє зберігати сили, зміцнює здоров'я. Характеризує впевненість, наполегливість, впертість.

Це найспокійніший колір, він нікуди не рухається, не має навіть призвуку радості, смутку, емоцій. Він нічого не вимагає, нікуди не кличе. Це нерухомість, задоволення собою. Око і душа спочивають на ньому. **Зелений** — це колір азоту, який є найбільшим компонентом атмосфери. Він охолоджує як фізично так і морально.

Якщо вам подобається **темно-зелений** колір — це спокій, стабільність і гроші. Духовне багатство. Можливі нетерплячість до чужих думок, впертість, інтроверсія. Необхідно розвивати гнучкість.

Якщо вам подобається **світло-зелений** колір — для вас характерні значущість сім'ї, делікатність, естетизм. Ви створені для суспільного життя, здатні брати на себе відповідальність. Секрет вашого успіху у здатності розмовляти мовою інших людей.

Світло-зелений (салатний) — означає розпускатися, розкриватися, встановлювати контакт, бажати зустрічі з іншими людьми, з чимось новим у житті. Знижує артеріальний тиск за рахунок розширення капілярів.

Рекомендують вживати воду зі склянки, яка стояла 10 хв. не **зелений** підставці після сильного збудження, сварок, щоб швидше повернути собі внутрішній спокій.

Лікує: систему порушення хребта, серце, печінку, дихальні шляхи, нервові збудження, шок, венеричні хвороби, безсоння. Позитивно діє на нервову систему, знімає напругу в кров'яних судинах, знижує тиск, розширює капіляри, створює відчуття задоволення. Стабілізує емоції, стимулює роботу гіпофізу. Допомогає при безсонні, знімає нерішучість. Люди, котрі обирають зелений колір, мають такі якості:

1. Твердий характер.
2. Манеру впевнено триматись.
3. Бажання досягти успіху.
4. Впевненість і самовпевненість.
5. Витримку і вміння оцінити себе.

Синій колір

Він означає мудрість, безкінечність, космос, холодність, вірність, релігійність, ніч. Це серйозний, прохолодний колір. Це колір шостого енергетичного центру людини.

Колір спокою і холоду. Чим темніший **синій** колір, тим більше він кличе людину в нескінченність, пробуджує потяг до чистоти. Віддаляючись від людини, розвиває концентруючий рух.

Часто Діва Марія на іконах одягнута в **синє**.

Темно-синій колір — це абсолютний спокій. Споглядаючи його, організм спочиває. Під час захворювання чи перевтоми потреба в **синьому** кольорі зростає.

Якщо людина обирає **синій** колір, то їй властиві такі якості:

1. Врівноваженість, почуття впевненості.
2. Вірний товариш і ніжний сім'янин.
3. Має чутливе серце, володіє глибоким мисленням.
4. Флегматичний темперамент.
5. Має плавний почерк, любить солодке (*раніше головки цукру обгортали в синій папір*).

Його орган — шкіра. Під час порушення спокою в сім'ї людина часто страждає від хвороб шкіри (*алергічні запалення*).

Синій колір сприяє росту людини, уповільнює сильне серцебиття, корисний при тахікардії. Зменшує запальні процеси. Нормалізує тиск, знімає нервові збудження. Лікує: шлунково-кишкову систему, головний біль, істерію, безсоння, свербіж, зубний біль, кашель, опіки, запалення очей.

Протипоказаний **синій** колір під час холоду, при ревматизмі, скороченні м'язів.

Синій одяг і сині меблі без інших кольорів викликають депресію.

Синьому одягу надають перевагу люди, схильні до повноти.

Якщо людина не сприймає **синього** кольору, це означає, що вона незадоволена особистим життям, роботою, місцем, де проживає, людьми, що її оточують. Така людина метушлива, веде беззмістовний спосіб життя. З тих, що відхиляють **синій** — більша половина палить (*тютюн діє як подразник*). При підвищених збудниках (*телебачення, сварки з батьками, друзями*) у дітей спостерігається зниження успішності в школі (*вони відхилятимуть синій колір*).

Блакитний колір

Виникає внаслідок поєднання **білого** і **синього**. Символізує космічний дух, що сходить на Землю до людей, щоб надихнути їх життям, одухотворити, надати їм частину своєї сили. **Блакитний** колір символ інволюції (*сходження духу в матеріальний світ*). В розмірні і властивостях — це цнотливість, і покій, благополуччя.

Блакитний — це порядок, дисципліна. За допомогою цього кольору можна попереджувати конфліктні ситуації. (*Блакитна скатертину, а на ній стакан з водою*).

Блакитний колір — це колір неба, води, істини, музики. І колір Христа. Це колір п'ятого енергетичного центру людини.

Бірюзовий колір

Це поєднання **блакитного** і **зеленого**. **Бірюза** — це закореніла гордість, вперте напруження волі, бажання грати неабияку роль серед присутніх. **Бірюзовий** — «найхолодніший» колір, його слід використовувати в гарячих цехах, у приміщенні, де працюють з «важкими» запахами.

Активізує дихальний центр, полегшує наслідки вад дихання.

Фіолетовий колір

У ньому поєднанні два абсолютно протилежні кольори — **синій** і **червоний**.

Фіолетовий — екстравагантний, шляхетний. Колір компромісу і миру, простору, стихійності, нетрадиційності, стомленості і суму, інтуїції, розсудливості.

Це дуже сильний колір, який захищає людину і розвиває спеціальні здібності для виходу з фізичного тіла, щоб пізнати любов Бога і відвідати вищі світи. Але для рослин він шкідливий.

Це колір віри, совісті, старості. Він важкий, означає містику, дух відданості, зв'язок зі світом предків.

Фіолетова дорога — дорога таїнства і самопожертви.

Ті, кому подобається цей колір, рухаються по життю звивистим шляхом, реагуючи так на зміни зовнішнього світу. Люблять швидкість, захоплені таємницями і загадками. Прагнуть досягнути того, що поки ще не досягається.

Серед розумово відсталих дітей надають перевагу **фіолетовому** кольору 83%. Чим вища культура людини, тим менше їй подобається **фіолетовий** колір. Ті, хто обирає його, мають:

1. Схильність до меланхолічної серйозності.
2. Схвильованість, приховані таємниці.
3. Відсутність у житті цілеспрямованості та надійності.
4. Імпульсивність, схильність до переконання і впливу інших людей.

Стимулює роботу селезінки, очищає кров, сприяє утворенню лейкоцитів. Забезпечує баланс кальцію і натрію в організмі (*пухлини не ростуть у калієвому просторі*). Корисний для росту кісток. Лікує хвороби кісток, струс мозку, судому, епілепсію, нирки, лейкодермію, нервові розлади, ревматизм, хвороби черепа, шкіри, пухлини.

Позитивно діє на серце, легені, збільшує їх витривалість.

Якщо в житті складна смуга, гнітючі думки, допоможе вийти з цього кола вода, склянка з якою стояла на підставці **фіолетового** кольору. Вона очищує селезінку, гармонізує роботу правої і лівої півкулі головного мозку.

Сірий колір

Виникає внаслідок поєднання **білого** з **чорним**.

Це — нейтралітет, межа між світлим і темним. Якщо людина обирає **сірий** колір, то це означає, що вона не хоче дати себе зрозуміти, відгороджується від усіляких впливів. Такі люди обережні, стримані, їм властиві співчуття до інших, безпроблемні стосунки в колективі.

Часто під час іспитів студенти й учні обирають **сірий** колір. Це намагання вичерпати всі можливості, щоб досягти мети і тим самим здобути спокій.

Сірий — гідність і знатність. Але це й символ бідності, злості, нещастя. **Сірий** колір поєднує в собі заперечення і втому.

Чорний колір

Чорний — «ніщо і ніхто», повна відмова, кордон, за яким припиняється кольорове життя.

Відтворює морок, траур, смерть, вищу таємницю створення світу, Землі. **Чорна** дорога — це дорога пізнання зла, дорога роздумів про темні сторони світу і життя.

Прапори піратів, анархістів, нігілістів були **чорними**.

Чорний — це стійка позиція протесту, агресивна імпульсивна динаміка характеру. Хто обирає **чорний** колір, той повстає проти своєї долі, намагається сам бути господарем, що часто призводить до трагічності.

Чорний — пригнічує і жахає, але в малих дозах допомагає зосередитись.

За відсутності інших кольорів викликає у людини відчуття втоми, спустошеності.

Коричневий колір

Він сприймається, як важкий колір, грубий, що викликає відразу, знак розпаду і гибелі, символ тваринних почуттів.

Але **коричневий** колір символізує також родючість, бо розпад старого дає ґрунт новому життю...

Він виникає з **оранжевого** і **чорного**.

Імпульсивна сила **оранжевого** на тлі **чорного** завмирає. В ньому інформація про тіло людини. Людина, котра обирає **коричневий** колір, дуже дбайливо ставиться до стану свого тіла. Фізично виснажені люди люблять цей колір. Але якщо його надто багато, виникає апатичність, в'ялість.

КОЛІР У НАШОМУ ЖИТТІ

Коли йдеш або їдеш українськими селами, впадають в око білі хати, а біля них різнобарвні квітники, зелені садки. Від ранньої весни й до пізньої осені бувають тут квіти й кущі. **Білий** та **фіолетовий** бузок, **сніжно-білий** цвіт калини, **жовті** й **червоні** тюльпани, жоржини, **жовтогарячі** чорнобривці, **сині** півники та лілові айстри...

Одні квіти змінюють інші аж до першого снігу, коли він, легкий і пухнастий, вкрий цю красу. І тоді дбайливі господині перенесуть у хату деякі з живих іще квітів і поставлять їх у горщиках на вікнах, поряд із геранями, фуксіями, колеусами. По кутках розвісять грона ягід калини та оберемки засушеного цілющого зілля: безсмертника, м'яти, чебреця тощо. Тож тепле літо, сонце й блакитне небо ніби знову в оселі. На душі тепло, радісно, погідно. Тихо плинуть думки про мудрість і світлу вдачу людей, які своїм життям і побутом створили навколо себе та своїх дітей джерела краси, радості й здоров'я. Одним із цих джерел є сонячне світло та колір.

Від **Сонця** — частини Великого Космосу, бере силу розмаїте життя на Землі. Очіма, шкірою, усім своїм єством людина сприймає і поглинає його життєдайну енергію. Учені та практики (В. Бехтерев, Т. Глушанок, С. Мартинов, Є. Рабкін, В. Сухарев) довели, що світлові та колірні хвилі надходять у різні відділи центральної нервової системи й заряджають гіпоталамусну частину мозку. Через неї вони йдуть до спинного та головного мозку, задіюючи всі функції організму — психічні та фізичні.

Енергія цих хвиль живить серце, легені, печінку, шлунок та інші органи, пришвидшує або гальмує нервові процеси, змінює психічний та фізіологічний стани людини, формує її здоров'я.

Сучасна медицина особливо наголошує на біологічній ролі окремих відтінків сонячного спектра, тобто окремих його кольорів. За даними Є. Рабіна, всі кольори розподіляються на дві групи: **пасивні** та **активні**. До першої групи належать **білий**, **сірий** та **чорний** кольори з багатьма відтінками. Активних кольорів значно більше, й вони вирізняються тоном, насиченістю та відтінками, які зумовлюються довжиною світлових хвиль. Так, **червоний** колір має довгу хвилю, **зелений** і **блакитний** — середню, **синій** і **фіолетовий** — коротку.

Активні кольори збудливо діють на організм, пришвидшують процеси життєдіяльності. До них відносять **червону** та **жовтогарячу** барви. Завдяки їхньому впливові людина відчуває приплив енергії і наближення об'єкта, який вона розглядає. **Червоний** колір у 5-6 разів пришвидшує звання до темряви: він ніби форсує роботу сітківки ока. Цікаво, що саме його найперше починають розрізняти малюки. **Жовтий** колір — супутник гарного настрою і радості. **Зелений** дає відчуття легкості й спокою.

Видатний російський учений-невропатолог В. Бехтерев досліджував, як впливають колірні відчуття на швидкість психічних процесів. З його дослідів з'ясувалося: промені, які перебувають ближче до теплої частини спектра (зокрема **червоний**), мають життєдайну дію. **Жовтий** колір не впливає помітно на психічні процеси та настрої людини; **зелений** — сповільнює, а **фіолетовий** — пригнічує їх. Учений також дійшов висновку, що **блакитний** колір гальмує психічне збудження, а **рожевий** — усуває пригнічений стан.

Так званий **колірний зір** формується в людини не відразу. Шведські вчені завдяки експериментам дійшли висновку, що різнобарвний світ постає перед малятами у певній послідовності. Спочатку вони сприймають **червоний**, **жовтогарячий**, **жовтий** і **зелений** кольори, а вже згодом — **фіолетовий**, **синій** та **блакитний**.

Людське око розрізняє приблизно 130-250 колірних тонів і аж 5-10 мільйонів змішаних відтінків! Воно має особливу вибіркочувствителість у **зелено-жовтій** частині спектра, а відтак краще відчуває та виокремлює кольори та відтінки саме цього

діапазону. Ще за сивої давнини було відомо, що кожний колір по-своєму впливає на людину: викликає в неї радість або сум, збуджує або заспокоює, породжує різні відчуття. Отож коли вона відчуває втому, то інстинктивно прагне потрапити в оптимальне для себе колірне середовище: до **зеленого** лісу, **блакитної** води, на **жовтий** пісок. До речі, за зниженого емоційного тону (ображена, хвора, втомлена) так само чинить і дитина.

Усвідомлення впливу різних кольорів на людський організм спонукало стародавніх цілителів застосувати їх для профілактики та лікування різних захворювань. Ці знання передавалися від покоління до покоління і з глибокої давнини дійшли до нас. Зараз їх поглиблюють, здійснюючи наукові дослідження, й застосовують у практиці.

За даними Т. Глушанок та Л. Волкової, райдужний сонячний спектр визначає й спектр лікування. Так, **червоний колір** віддавна мав для людства значення кількості та якості. Він відповідає інстинктивно-руховому і статевому центрам, а отже, збуджує рухову та рефлекторну діяльність, підвищує м'язову та емоційну активність, а також агресію, страх.

Щоб дитина краще росла, активно розвивалися її опорно-руховий апарат і м'язова тканина, їй еволюційно необхідний **червоний** колір, а тому вона бачить його першим. Лікування ним відбувається *гармонійно у природних умовах*: для цього досить природної **червоної** барви (сонячне світло, осіння палітра, ягоди, квіти, вогнище тощо).

Позаяк **червоний** колір, як уже зазначалося, збуджує рухову та статеву активність, він може викликати й негативні інстинкти. Отож із ним треба бути обережним. Краще звертатися до цілющих властивостей його м'якої тональності — **рожевого** кольору.

До речі, **рожевий колір** — особливо жіночний. Йому притаманний весь діапазон жіночого початку — він *символізує ніжність, лагідність, теплоту*.

М'яка тонізуюча дія **рожевої** барви знімає депресію, відвертає від негативних емоцій, активізує захисні сили організму при будь-якому захворюванні (гальмує розвиток хвороби). З огляду на це доцільно використовувати **рожевий** колір в елементах одягу, інтер'єру тощо. Якщо в когось пригнічена психіка, знижений тиск або тяжка недуга, можна, перебуваючи у спокійній позі (навіть на відстані) думкою немовби огорнути хворого та помешкання рожевим серпанком.

Жовтогарячий (оранжевий) колір також складає довгохвильову частку сонячного спектра. Він *створює тепловий ефект, заряджає енергією* органи травлення та сечостатевої системи (дає приємне, м'яке, незбудливе тепло), забезпечує в емоційно-психічній сфері збалансовані теплові реакції.

Методи лікувального застосування **жовтогарячого** кольору: спостерігати схід і захід сонця; уживати каротинову (морквяну) суміш для очищення шлунково-кишкового тракту, а для лікування нирок та сечового міхура — заварену цедру апельсина; для зниження емоційних навантажень уявляти **жовтогарячий** диск у себе на грудях та животі до появи відчуття м'якого тепла. (У такий спосіб можна, зокрема, заспокоювати дитину перед сном, уявляючи **жовтогарячий** диск у неї на грудях).

Жовтий колір має меншу довжину хвиль, аніж **жовтогарячий**, і дає менший тепловий ефект, але краще утримує променеву енергію. Це *колір радості, спокою*, він акумулює і розподіляє енергію. Особливий його аспект — **золотава** барва. Наявність її у церковних храмах благодатно впливає на людину — дарує їй відчуття радості й погодження.

Цілюща дія **жовтого** кольору — протизапальна; він нормалізує роботу всіх органів та систем; створює потужне захисне поле; регулює працездатність. Його доцільно застосовувати при будь-якому запалювальному захворюванні (гострому та

хронічному). Особливо корисно споглядати *природну гаму жовто-золотавих* барв (листя, квіти тощо), схід і захід сонця.

Чимало готових ліків також мають **жовтий** колір. Іони **золота** використовують у лікуванні поліартритів, ревматизму, золотухи. Помічною є також візуалізація **жовтого** кольору: на уражене місце проєктують **золотаві** промені або ж подумки спрямовують їх із середини долонь.

Зелений колір єдиний з-поміж інших має середні хвилі, які збалансовують та регулюють теплі й холодні (короткі хвилі) кольори. *Він особливий для людини, бо символізує життя.* Життя людини неможливе без подиху, а для нього потрібний кисень, який виділяють в атмосфері рослини.

Зелений колір регулює наше емоційне життя (має заспокійливу й тонізуючу дію), позитивно впливає на всі функції та органи. Медики радять усім людям (а особливо хворим) постійно споглядати природну **зелену** барву. Дітям також корисно гратися **зеленими** іграшками.

Блакитний колір — короткохвильовий. Поглинання його викликає в організмі складні фотоелектричні зміни. Присутність цього кольору у навколишньому середовищі сприяє розвитку логічного мислення, інтелекту, мовлення. Завдяки пом'якшувальним властивостям свого короткохвильового спектра він є кольором споглядання, умиротворення. (Вищі вираження цих проявів — **синя** та **фіолетова** барви). **Блакитний** колір гальмує ріст пухлин, психічне збудження. Використовувати його благодатну дію варто під час спостережень за небом, водою тощо.

Синій колір символізує пам'ять та інтуїцію. Дитина, стаючи старшою, розрізняє його суто індивідуально, і допомогти їй у цьому мають близькі люди — мати, вихователі та інші.

Відтоді як малюк назве **синій** колір, уже можна інтенсивніше розвивати його пам'ять і мислення. Не зайве також удаватися до гальмівної дії цього кольору, коли дитина надміру збуджена. Світло **синьої** лампи застосовується для дезінфекції помешкань, лікування горла.

Фіолетовий колір пригнічує психічні процеси і настрої людини. Він належить до короткохвильової частини спектра, яку ми бачимо; за ним іде **ультрафіолетове** випромінювання, спроможне вбивати різні бактерії.

Яскраву бактерицидну властивість **фіолету** використовують, зокрема, для стерилізації повітря в операційних та лікарняних приміщеннях, а також для лікування рахіту, дерматиту, стрептодермії та інших захворювань.

Отже, дорослі мають пам'ятати: **формування психіки дитини — це тривалий процес. На нього негативно впливають хаотичне поєднання кольорів у побутовому інтер'єрі, в одязі, неправильне освітлення помешкань, світлове миготіння телеекрану, постійне використання штучних джерел світла.**

Для малят дошкільний заклад — друга домівка, а в народі недарма кажуть: удома й стіни допомагають. Проте не всім відомо, що залежно від того, в який колір вифарбувані стіни в помешканні, діти можуть почуватися по-різному. За даними спеціальних медичних та психологічних досліджень, функціональний стан нервової системи у дітей набагато кращий, якщо панелі в помешканні вифарбувані в **білий, блакитний і зелений** кольори, ніж у **жовтогарячий**, а надто в **червоний**.

Кольоропсихологи радять застосовувати у приміщеннях, де перебувають діти, гаму кольорів — від **жовтаво-зеленуватого** до **жовтогарячого**. Водночас **синій** та **зелений** кольори також придатні для дитячих кімнат, зокрема з південного боку: вони дають відчуття прохолоди. Стан зорового аналізатора та працездатність дітей вищі, якщо навчальне обладнання має **зелену** колірну гаму, а не **білу, чорну** чи **коричневу**.

Колір сприяє точнішому й повнішому впізнаванню предметів. Дослідження свідчать, що при денному світлі діти віддають перевагу малюванню на **білому** папері, а при штучному освітленні — на **яскраво-зеленому**. До того ж у малюнках, виконаних на **зеленому** папері, правильно зроблених завдань із малювання було на 20 % більше, ніж на **білому**, а на **червоному**, навпаки, — на 19 % менше.

У деяких країнах, зокрема в Англії та Японії, розроблено рекомендації щодо застосування квітучих рослин у режимі праці та відпочинку. **Яскраво-червоні** квіти (*герань, гвоздика, півонія, тюльпан, флокс*) активізують рухову діяльність, тож доцільно звертати на них увагу дітей перед гімнастикою. Вони пробуджують дітей від сну і швидко підвищують працездатність, стимулюють усі функції організму, на короткий час збільшують м'язову напругу, пришвидшують дихальний ритм. **Рожеві** квіти (*айстра, троянда, левкой*) усувають меланхолію; **жовтогарячі** (*календула, красоля*) мають тонізуючу дію, поліпшують травлення.

Під час проведення занять, пов'язаних із напруженою розумово-зоровою роботою, варто виставляти на стіл вихователя **жовті** та **золотаві** квіти (*хризантеми*). **Жовтий колір** — найясніший, він фізіологічно оптимальний, найменше стомлює зір і добре стимулює нервову діяльність.

Кімнатна **зелень** викликає у дітей позитивні емоції у всі пори року, але особливо — взимку. Вона на тривалий час підвищує м'язову працездатність і запобігає захворюванням серцево-судинної системи. **Зелена** барва найбільш звична для очей і фізіологічно оптимальна. Коли вона поєднується з іншими барвами **синього** та **блакитного** відтінків (*волошка, дзвіночок, незабудка*), тоді, зазвичай, гальмуються функції нервової системи, знижуються м'язовий тонус, кров'яний тиск, зменшується частота пульсу й дихання під час релаксації. Отже, цілком слушно пропонувати дошкільнятам у хвилини відпочинку милуватися **зеленими** рослинами. Слід пам'ятати, що кімнатні рослини — це ще й чисті легені дітей, однак їх слід так розміщувати у приміщенні, щоб не знижувалося денне освітлення.

ІГРИ З КОЛЬОРОТЕРАПІЇ

Ліхтарик

Мета : закріпити у дітей вміння розрізняти кольори та розміри предметів, а також групувати їх за цими ознаками, вилучаючи один із них.

Ігрове завдання: зібратися біля ліхтарика (чи іграшки) такого самого кольору чи розміру, як свій.

Правила гри: порівняти свій ліхтарик з ліхтариком ведучого; збиратися за сигналом.

Матеріал: різноколірні паперові ліхтарики (великі та маленькі), м'ячі, кубики тощо.

Хід гри:

Діти називають кольори ліхтариків, які їм подарували старші діти, порівнюють їхні розміри. Під звук брязкальця крокують із піднятими догори ліхтариками. За певним сигналом діти з ліхтариками такого самого кольору, як у вихователя, підходять до нього. По черзі замінюючи свій ліхтарик, дорослий збирає біля себе різні групки дітей. Якщо хтось із них помиляється, його виправляють товариші. Потім вихователь піднімає вгору щось інше — хусточку, м'яч, стрічку абощо. Діти з ліхтариками в руках підходять до нього, орієнтуючись на колір.

Варіант 1. 3-поміж дітей обирають кількох ведучих. За сигналом вихователя інші діти з ліхтариками такого самого кольору збираються біля нього. Ведучі змінюють одне одного.

Варіант 2. Вихователь бере в одну руку маленький ліхтарик, у другу — великий (обидва однакового кольору). У дітей ліхтарики різного розміру. Вони збираються біля того ліхтарика, розмір якого подібний до їхнього.

Варіант 3. У дітей у руках ліхтарики різного кольору та розміру. За сигналом вони підходять до вихователя, орієнтуючись на розмір (або колір) його ліхтарика. Під музичний супровід діти з маленькими ліхтариками шикуються в один ряд, а потім утворюють коло, в центрі якого стоять діти з великими ліхтариками. Можна також запропонувати утворити прямокутник, кожна сторона якого — діти з ліхтариками певного кольору. Доцільні й інші варіанти організації цієї гри.

Різноколірні м'ячі

Мета: навчати дітей групувати предмети за кольором та окремими кольоровими деталями, допомагаючи одне одному шляхом порівняння предметів.

Ігрове завдання : дібрати м'ячі для ляльок.

Правила гри: порівняти колір м'ячів із кольором лялькового вбрання; порівнювати кольори м'ячів.

Матеріал: картонні ляльки (тваринки) у вбранні основних кольорів, різноколірні площинні м'ячі, оздоби для лялькового вбрання.

Хід гри:

На кожному столі на підносі — картонні різноколірні м'ячі, ляльки чи тваринки. Вихователь показує дітям, як підстрибує гумовий м'яч, загадує загадку про нього й пропонує визначити його колір. Далі діти називають кольори своїх м'ячів, порівнюють

їх з кольором м'яча вихователя. Потім добирають м'ячі для ляльок (тваринок), орієнтуючись на колір їхнього вбрання.

Згодом доцільно поміняти колір м'ячів і тваринок і знову запропонувати дітям дібрати до них м'ячі. Можна також об'єднати дітей у пари чи групи за кольором лялькового вбрання — нехай вони разом добирають м'ячі.

Ускладнення: прикріпити до лялькового вбрання якусь оздобу й запропонувати дітям дібрати м'ячі, орієнтуючись на її колір.

Добери до свого кольору

Мета: закріпити вміння дітей розрізняти кольори, називати їх, швидко знаходити потрібний предмет серед інших. Виховувати взаємодопомогу.

Ігрове завдання: дібрати предмети за певним кольором.

Правила гри: діяти за сигналом; допомагати товаришеві, якщо в нього виникають труднощі.

Матеріал: предмети (чи картинки) певного кольору, різноколірні медальйони на шию чи обідки на голови дітей.

Хід гри:

Діти вдягають кольорові медальйони (обідки). Кожен називає "свій" колір і кольори медальйонів у інших гравців. Заздалегідь у різних місцях кімнати розміщені іграшки різного кольору. За сигналом вихователя названі ним діти по черзі знаходять предмет зазначеного кольору, а інші перевіряють правильність їхнього вибору.

Далі кожна дитина знаходить іграшку за кольором свого медальйона. Дібравши їх, діти утворюють "жовту низку намиста", "зелену гусінь", "червону гірлянду". Це супроводжується музикою, співами, танцями. Можна взяти й кілька м'ячів чи повітряних кульок. Піднімаючи їх по черзі, вихователь запрошує дітей, у яких медальйони (обідки) такого самого кольору, підійти до нього.

Можна також розсипати м'ячі (кульки) на підлозі. За сигналом діти мають швидко віднайти іграшку "свого" кольору. Варто запропонувати їм кілька разів обмінятися обідками. Або ж в ігровій кімнаті розміщують іграшкові авто різного кольору й пропонують, віднайшовши "свій" колір, вирушити у подорож.

Кольорові килимки

Мета: навчити дітей гарно поєднувати кольори.

Ігрове завдання: створити килимок чи китичку для улюбленої іграшки.

Правила гри: цікавитися, чи подобається ляльці (іншій іграшці) килимок, китичка.

Матеріал: домоткані смугасті килимки чи саморобні маленькі, виготовлені для ляльок; різноколірні паперові смужки, квадратні аркуші-основи для килимків (щоб полегшити дітям виконання завдання, можна олішцем накреслити на них горизонтальні чи вертикальні лінії), клей, пензлики, гумові шнурівки, нитки.

Хід гри:

Вихователь показує, як ляльки користуються килимками. Діти уважно розглядають їх, милуються гарним поєднанням барв. Інші іграшкові персонажі граються яскравими китичками. Дітям кажуть: "Килимків та китичок мало, а всі ляльки хочуть гратися", і пропонують допомогти їм. Дорослий показує, як слід добирати смужки, щоб гарно поєднувалися їхні кольори. Смужки наклеюють на аркуш-основу. З готових килимків можна скласти більший килим. Іграшкові персонажі дякують дітям. Килимки використовуються для ігор із площинними та об'ємними ляльками.

Варіант. Діти самі добирають смужки й викладають їх у ряд, розглядаючи поєднання кольорів. Щоб воно вийшло гарне, їм (за порадою вихователя), можливо, доведеться кілька разів змінювати смужки.

Збери букет

Мета: вдосконалювати вміння дітей поєднувати різні кольори, учити допомагати одне одному.

Ігрове завдання: скласти букет.

Правила гри: дібрати пелюстки — спочатку за кольором, а потім за кольором та формою.

Матеріал: квіти, вирізані з кольорового паперу (семи кольорів), закріплені на дротиках чи паличках; зелена панель від мозаїки чи картонний планшет з отворами для закріплення квітів, пелюстки основних кольорів різної форми (розміри пелюсток такі, щоб дитина могла вільно утримувати їх пальцями), вазочка для квітів, аплікація "Веселка".

Хід гри:

Вихователь зачитує вірш про якусь квітку. Запитує дітей: "Із чим можна порівняти луку (осінній сад)?" Діти пропонують різні варіанти відповідей. Можна допомогти їм загадкою: "Яскраве коромисло над річкою повисло" (*Веселка.*) На столах у дітей таці з різноколірними пелюстками різної форми. Діти добирають пелюстки, які їм сподобалися називають їхній колір і віднаходять квітку такого самого кольору. З правильно знайдених квітів складають букет і ставлять його у вазу. Кожна дитина називає колір своєї квітки в букеті.

Варіант 1. Треба знайти квітку, яка відповідає дібраним пелюсткам за кольором та формою.

Варіант 2. Діти добирають пелюстки одного кольору, об'єднуються в групу за кольором своїх пелюсток і викладають на столі квітку. Коли завдання виконане, уважно розглядають квіти — правильно складена квітка вважається розквітлою. Той, хто впорався з цим завданням, може скласти букет. У неправильно складеній квітці діти змінюють пелюстки й лише потім вкладають її в букет.

Варіант 3. Зі складених квітів діти самостійно збирають три букети: весняний, літній, осінній.

Кольорове доміно

Мета: вдосконалювати вміння дітей розрізняти й називати основні кольори та їхні відтінки; вчити добирати потрібний колір і впізнавати квіти за забарвленням пелюсток.

Ігрове завдання: дібрати пару за кольором.

Правила гри: за сигналом узятися за руки тим, у кого квіти однакового кольору.

Матеріал: штучні квіти різного кольору на гумках (по дві для кожної дитини).

Хід гри:

Кожен із дітей вибирає по дві квітки різного забарвлення, називає їх та кольори. Нехай допоможуть одне одному вдягти їх на зап'ястя або вище ліктя. Під музичний супровід або наспівуючи, піднімають руки, милуються квітами. Потім повторюють за вихователем різні рухи (плескають у долоні, піднявши руки над головою, обертають зап'ястя, плескають у долоні поперед себе та за спиною тощо).

Походжаючи по кімнаті, пританцьовуючи та наспівуючи, діти демонструють свої квіти й водночас шукають тих, у кого на руках квіти таких самих кольорів. За сигналом стають у пару, побравшись за руки (іноді доводиться перехрестити руки, щоб "об'єдналися" квіти одного кольору).

Варіант 1. За сигналом діти утворюють коло, з'єднуючи руки з квітами одного забарвлення. Потім піднімають з'єднані руки. Помилки виявляються і виправляються.

Варіант 2. Треба не лише правильно подати одне одному руки в парі чи в колі, але й назвати квітку. Можна використовувати вірші та загадки про квіти.

Завдання мовленнєвого розвитку до циклу занять

"Кольоровий світ"

1. Назвати кольори малюнків. Який найулюбленіший колір дитини? Який колір подобається найбільше і чому? Цей колір веселий чи сумний? На що він (колір) схожий? Назвати, що ще буває нікого кольору.
2. Назвати, що зображене на малюнках. Які вони? Веселі, сумні, великі-малі, хороші чи погані, добрі чи злі? Кольорові чи ні?
3. Якої пори (зима, весна, літо, осінь). Що буде далі? Що було перед цим?
4. Про що нагадує дитині предмет, іграшка, явище, колір? Де таке чи подібне бачили, коли? Спонукає до висловлення думок, складання розповідей з власного досвіду.
5. Де ще є такі (подібні) кольорові предмети навколо? Чи знає дитина якусь казку, історію, пригоду, вірш про колір, предмет, явище?
6. Скільки всього кольорових предметів зображено на малюнку? А буває ще більше (менше), де таке бачив, коли?
7. Назвати кольори та їх відтінки. Як одержують новий колір? (Змішуючи фарби). Які фарби потрібно змішати, щоб отримати салатний, рожевий, блакитний,

оранжевий, бірюзовий, бузковий відтінки та ін.? Назвати предмети відповідних відтінків. Де таке, подібне бачили? Які кольорові іграшки бувають? Яка іграшка улюблена, який колір, що про неї можна розповісти?

8. Назвати веселі кольори. З яким настроєм вони асоціюються (*свято, радість, щастя*). Розповісти про улюблене свято (і його кольори), радісну подію, спогад (з власного досвіду).

9. Чи може дитина уявити себе фарбою? Якого кольору? Чому обрала саме такий колір, де бачимо його в навколишньому середовищі? А якщо намалювати свій кольоровий настрій, що буде на малюнку? Як діти пояснюють залежно від кольорових асоціацій «веселий» та «сумний» настрої. Як це пов'язано з кольором?

10. Якби діти мали чарівну фарбу, то що хотіли б намалювати? Яким кольором? Який був би малюнок: веселий, сумний, теплий чи холодний? Які кольори асоціюються з цими поняттями?

11. Якби можна було стати кольоровим предметом, іграшкою, ким дитина себе уявляє, якого кольору? Яким би хотіла намалювати себе, чому саме так?

12. Якщо дитина була б чарівником, у які фарби вона хотіла б перефарбувати довкілля (*сонце, небо, рослини, тварин, предмети*), чому?

13. Чи можуть діти уявити себе сонцем, хмарою, снігом, водою, кольоровою твариною (*жабка, лисичка, зайчик, ведмідь*). Яку казку можна придумати про себе і свій колір? Які кольорові асоціації викликають у дітей знайомі казки («Колобок», «Коза-дереза», «Солом'яний бичок» та ін.). Чи можна намалювати казку про кольори. Яку? Скласти кольорову казку — малюка.

14. Які кольорові асоціації викликають у дітей знайомі казки («Колобок», «Коза-дереза», «Солом'яний бичок» та ін.). Чи можна намалювати казку про кольори. Яку? Скласти кольорову і казку — малюка.

15. Чи можна за словесним описом визначити колір? Як описати кольори порівняльної? (*Зелений — трав'яний, синій — небесний, жовтий — сонячний і т. д.*).

16. Як діти уявляють «кольорове» слово? Які слова, пов'язані із певними кольорами, можна назвати (*сніг, сонце, трава, небо, помідор, фіалка, апельсин і т. д.*)? Які асоціації з предметами навколишнього викликають кольори, їх відтінки (*перелік за потребою чи бажанням вихователя*).

17. Чи може день бути кольоровим? Які кольори ранку, вечора, ночі? Колір дня? Описати, що відбувається, коли сходить та заходить сонце, настає ніч. Показати відповідні кольоровим асоціаціям картинки. А які кольори оточують дитину вдома? Чи однакова кольорова гама вдень, в сутінках, при штучному освітленні? Якими здаються знайомі кольори вночі?

18. Назвати кольори зими, весни, літа, осені. Порівняти: теплі — холодні. Назвати згідно кольорових асоціацій пори року, зображені на картинках. Пояснити, чому домінує певний колір. Чи бачили колись діти подібне, схоже в житті, де?

19. Описати, що намальовано (*предмет, явище, картинка*). Які характерні ознаки? А що було б, якби змінити колір? Яка б вийшла картина? Вчити уявляти, фантазувати, творчо мислити на основі власного досвіду.

20. Про які кольори розповідає вірш, казка, картинка? Який колір трапляється найчастіше у вірші? Які предмети довкола мають такий колір? Які вірші, казки, де згадуються кольори, знають діти?

Кольорові фантазії

Збірка віршів

Фантазія моя, ти фарба чарівна допомагаєш малювать дива.
Я намалюю справжню веселку, яка буде грати з кольоровим люстерком.
У будь-який колір в годину дозвілля фарбує вона кольорами довкілля.
Оживуть на папері казки кольорові сині й зелені, жовті, червоні,
Яскраві, смішні, кольорові дива, яка різнобарвна захоплива гра.

* * *

Зеленіє поле й сад, росте зелений виноград,
Трава зелена і луги. усе зелене навкруги!
Я придивився: у віконце вже загляда зелене сонце,
Зелена річечка біжить, густий зелений ліс стоїть.
І, наче справжні молодці, зелені стрибають зайці.

* * *

Червоний день, червоне все навколо: червоне сонце, дитсадок і школа.
Червоне небо, річка і трава ви бачили колись такі дива?
Червоні огірки, червоні квіти, червоним червоніє все на світі
Морозиво червоне, червоні буряки – усе червоним намалюю залюбки!

* * *

В мене фарба чарівна — це фантазія моя я фарбою тією люблю малювати
І настрої свій кольором передавати, сьогодні малюю настрої рожевий,
Завтра — червоний, потім — зелений, синій і жовтий, блакитний настрої,
Настрої здоров'я, радості, щастя. А чорним я малювати не хочу
Це колір глибокої темної ночі. Вночі відпочину і сон кольоровий
Настрої мій змінить на веселковий. Все буде гарне, яскраве, казкове,
Як настрої — веселе і кольорове. Нехай розцвіта кольорів різнобарв'я,
Настрої яскравий — це дуже гарно!

* * *

Є в мене фарба чарівна — Це фантазія моя. Я намалюю рожевий ранок,
Сонце й рожевого вітру серпанок, Рожевих коней й малих лошаток,
Рожевих котиків і курчаток, Рожеві квіти — троянду й бузок,
Рожеву школу й наш дитсадок, Рожевий дощик з рожевої хмари —
Усе навколо рожеве і гарне!

* * *

Синя хмара небо вкрила, синє сонце захмарила.
Синій дощ пішов із хмари, все навколо стало гарне:
Синій вечір і ставок, синє поле і лісок,
Синій птах кричить «ку-ку», сині жабки у ставку.

* * *

Задивилася веселка в фіолетове люстерко,
Розглядає з висоти фіолетові казки.
Виглядає весело, світ весь фіолетовий.
Фіолетові в лісі тваринки, фіолетові в полі травинки,
Фіолетові в небі хмаринки, фіолетові світять зірки,
А вночі фіолетовий сон заглядає до наших вікон.
Фіолетові ходять коти — не бояться вони темноти.
І в рясній фіолетовій тиші крадькома фіолетові миші

Половицю прогризли до дір, щоб знайти **фіолетовий** сир.

* * * *

Де не гляну я навколо, всюди бачу **жовтий** колір:
Жовте сонце і пісок, **жовте** поле й колосок,
Жовті квіти і курчатка, **жовті** хлопчики й дівчатка,
Жовта річка і луки, **жовте** літо навкруги!

Зима

Чи зима свій колір має? Все навкруги снігами сяє.
Як білосніжний цукор, ліг виблискуват на сонці сніг.
Дерева білі і пухнаті, неначе в одязі із вати,
А поле, річка і лісок в сріблястий вбралась кожушок.
А ось дивіться: лід блискучий, **блакитний**, крижаний, сліпучий,
А у горі хмаринки є, і сяє небо зимове,
Ялинка в лісі **зелененька**, така висока і гарненька,
Скрадається **руда** лисиця, як вогник, на снігу іскриться,
І снігурі літають всюди, у них такі **червоні** груди,
І дятлик в гості залетів, **червону** шапочку надів.
Отож, зима не тільки біла, для нас в зимі чимало див.
Під снігом мерехтливим, білим вона сховала безліч кольорів.

Весна

Рослині кожній навесні сняться кольорові сни.
Кульбабці сняться **золоті**, тюльпанові — **червоні**.
Блакитні, ніжні сняться сні дзвіночку лісовому.
Бузок — **бузковий** бачить сон. Волошка — **волошковий**.
Рожевий — мальва під вікном, троянда — кольоровий.
Сни у травички **зелененькі**, а у ромашечки біленькі,
У айстри райдужні, іскристі, а у півонії — барвисті.

* * *

Жив веселий жартівник кольоровий Чарівник.
В різнобарвні ігри грав, сміх довкола фарбував.
Де цей веселун буває скрізь веселий сміх лунає.
Незвичайний і казковий, сміх дитячий кольоровий.
Якщо всі сміються люди гарний настрій всюди буде.

* * *

Нумо, друзі, швидше в коло, посміємось кольорово. Ха-ха-ха — луна казково,
Хі-хі-хі — це кольорово, хо-хо-хо — це жартома,
Не смієшся ти? Дарма! Хай сміються добрі люди,
З сміху їм здоров'я буде Так вважає чарівник Кольоровий жартівник.

* * *

День казковий, кольоровий я малюю і радію. Ось яскраво світить сонце,
Вітерець барвистий віє. У садочку диво-квіти різнобарв'ям звеселяють.
У **зеленім** лузі діти веселяться і гуляють. А як прийде нічка темна,
Все міняється довкола. Кольорові таємниці ніч приносить загадкова.
Усі барви, що ми любим коврою схова до ранку. Посміхнеться:
«Треба спати» заспіває колисанку.

День і ніч

Колір дня і колір ночі намалюю диво-пензлем. Бо дізнатись дуже хочу,
Куди вранці нічка щезне. І куди зникає сонце, як воно лягає спати?
Звідки місяць із зірками ніч приходять звеселяти? І що буде хочу знати,
Якщо сонце заблукає і, раптово, серед ночі, до світанку засіяє?
А як нічка забариться і не прийде в гості вчасно? Чи сіятимуть на небі
Вдень зірки в **блакиті** ясній? Кольорова плутанина: день чи нічка переможе?
Може вирішить проблему вечір й ранок допоможуть?

* * *

Коли ворона чорна — це зовсім не цікаво. Якби ота ворона зненацька інша стала —
Пофантазуєм трохи, почнемо уявляти, якими кольорами найкраще малювати.
Якби ворона стала **блакитна**, **фіалкова**, **рожева**, **шоколадна** чи зразу веселкова,
Або від снігу раптом ворона стала біла, або калини з'їла та зовсім **зчервоніла**.
Що буде, як ворона поїсть траву, кульбабу, малину, апельсини, чи грона винограду?
І як же малювати ворону кольорову? Хтозна, що вона завтра захоче з'їсти знову.
Як нам її впізнати? Якщо вона — казкова? Хай буде звична, чорна,
Чи краще — кольорова?

* * *

Фантазуємо охоче, фантазуємо скільки хочем.
Фантазуємо жартома, це для нас весела гра!

* * *

Фантазуємо жартома, фантазуємо не дарма.
Світ забарвлюємо докола незвичайно, кольорово.

* * *

Я веселий жартівник, фантазер і чарівник.
Уявляю жартома — це така весела гра!

* * *

Фантазую я завзято, добре вмю уявляти.
Ось уявив, що я — не я, і почалася справжня гра.

* * *

Ми веселі малюки, фантазуємо залюбки, з кольорами любимо грати,
Світ казковий малювати. Нумо, друзі, уявляти, світ докола фарбувати.
Кольорово, веселково розфарбуємо все докола.

* * *

Пензлик — чарівник жартувати звик, кольорами грав,
Радість малював. Скрізь тепер докола радість кольорова.

* * *

Гру веселу починаємо, себе іншим уявляємо. Розкажи: хто ти? — травинка,
Сонце, іграшка, тваринка? Річка, хмарка чи пісок? Вітер, зірочка, сніжок?
Ким себе ти уявляєш і який ти колір маєш?

* * *

Настрій радісний, казковий я малюю і радію, скрізь красиво, кольорово,
Вітерець барвистий віє. Фантазую, уявляю і душа моя співає:
Я веселий і щасливий. Кольорово світ сприймаю!

* * *

Країна казок кольорова гостям обійми розкрива, запрошує малят у гості
Помилуватись на дива. Тут можна мріяти, творити і змінювати все докола.
Для фантазерів є завжди країна казок кольорова.

* * *

*Чому довкола кольорово? І звідки взялись кольори? Що сяє в небі веселково?
Як пояснити дітворі? Про це казки розповідають і їх герої чарівні.
Приготувалися? Будь ласка, ось вам казки про кольори! У кольорів своя є мова
Незвичайна, кольорова здатність кожен колір має — нам про все розповідає:
Він веселий чи сумний, він яскравий чи тьмяний, теплий чи холодний дуже,
Для картин це небайдуже. Добрий колір цей чи злий справжній він чи чарівний?
То ж з'ясуємо, малята, як нам кольори сприймати. Хоч вони не розмовляють,
Та про все розповідають. Зрозуміла нам їх мова — Незвичайна, кольорова.*

Кольорове довкілля

Навчальний блок знань до теми

Чи існує мова кольорів, чи можна за допомогою фарб виражати емоції, почуття, передавати або сприймати відомості про довкілля? Виявляється — можна.

Здатність кольорів передавати інформацію про довколишнє, їх «комунікативність» вражає. За кольорами можна дізнатися про предмети, об'єкти та місце їх знаходження, час явища, події (*вечір — ранок, день — ніч*), пори року (*зима — весна, літо — осінь*), місце дії, явища (*реальність чи обумовлена уявність — казковість*), стан людини, її настрій, емоції (*щастя, радість, свято — сум, нудьга, горе*).

За допомогою кольорів можна визначити рівень розвитку колористичної культури особистості (*обмежене, традиційне кольоросприйняття чи розвинене творче, нестандартне*).

Звичайно, кольорове світобачення у кожного різне, неповторне, індивідуальне. Воно залежить від багатьох складників: візуальне світосприйняття, слухове, комунікативне (*мовлення*), обумовлене (*реальність — казковість*) або звичне (*традиційне*) — творче світобачення, з яких і формується загальна картина кольоросприйняття довкілля особистістю.

Уміння правильно сприймати кольори, орієнтуватись в їх різноманітті, творчо використовувати свої знання в іграх, зображувальній діяльності, прагнення відтворити свої емоції, враження від кольоросприйняття довкілля сприятимуть розвитку мовлення, мислення, творчої уяви, фантазії, формуванню розвиненої творчої особистості, яка гармонійно відчувається в кольоровому соціумі.

Використання запропонованих асоціативних ігор, уявлень, фантазувань засобами гри допоможуть розвинути абстрактне мислення, здатність аналізувати, порівнювати, співставляти, свідомо використовувати творчі можливості для створення казкового, незвичайного; дозволять довільно (*за бажанням, потребою чи згідно завдань*) використовувати розмаїття кольорів у повсякденні, сприятимуть розвитку навичок спілкування, емоційно-чуттєвої сфери дитини, формуванню зацікавленості і пізнавального інтересу до світу прекрасного, спонукатимуть до відтворення різними доступними засобами неповторного дитячого світобачення реальності і казково-творчого, образного, індивідуально-особистісного мислення та кольоросприйняття.

Вересень

1. Розглянути кольори веселки. Основні кольори та їх відтінки.
2. Познайомити з можливістю відтворювати кольори та враження від їх сприйняття різними засобами: малюванням, аплікацією, конструктивно (*паперопластика, мозаїка, кольорові позли*), словесно.
3. Відтворення «кольорових настроїв».
4. Слухання кольорових віршів, визначення настрою віршів, їх кольорової палітри.

Мета. Вчити швидко асоціювати колір з певним предметом і навпаки, визначати спільний колір для груп предметів. Формувати уміння швидко включатись в ігрову ситуацію, сприймати віршовані форми, малюнки, розрізняти їх емоційно-образний зміст, вчити визначати настрій творів, їх емоційно-кольорове забарвлення. Вправляти у розрізненні і називанні кольорів, їх відтінків. Спонукає до висловлювання своїх вражень, припущень, до уявлень, фантазування, творчої активності.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка (загадки, скоромовки, вірші, казки)', кольорова мозаїка, розрізні картинки — пазли, магнітна дошка, кольорові фігурки на магнітах (будинок, фарби, зайчик), фарби, пензлі, ємності для води, папір білий, кольоровий, ножиці, клейстер, серветки, дощечки.

Умовні позначки: • Завдання мовленнєвого розвитку.

Зображувальна образотворча діяльність: малювання, аплікація, викладання пазлів, мозаїка, вирізання з паперу.

Мотиваційна готовність.

*Чому довкола кольорово і звідки взяли кольори? Що сяє в небі веселково?
Як пояснити дитворі? Про це казки розповідають та їх герої чарівні:
Приготувалися? Будь ласка, Ось казка Вам про кольори.*

Жили-були фарби-кольоринки. Гарні, чудові, яскраві.

*Давайте їх назвемо: червона, оранжева, жовта, зелена, блакитна, синя, фіолетова.
Але не було у фарб свого будиночка. От і блукали вони по світу, іноді навіть губились.*

Одного разу пішла червона фарба гуляти, бачить — стоїть теремок.

Нікого в ньому немає. Зраділа червона фарба: «Який гарний теремок!

Буду тут жити!». Іде оранжева фарба. Побачила теремок та й каже:

— *Хто в теремочку живе?*

— *Я червона фарба, а ти хто?*

— *А я оранжева. Давай жити разом.*

— *Стали вони жити вдвох.*

— *Іде жовта фарба. Побачила теремок та й питає:*

— *Хто в теремочку живе?*

— *Ми — фарба червона і оранжева. А ти хто?*

— *А я жовта фарба. Давайте жити разом!*

(І так усі потрібні фарби та їх відтінки поселяться в теремочку).

(Під час розповіді на магнітній дошці викладаються теремок та відповідні кольори веселки).

Біжить зайчик. Побачив фарби та й каже:

— *Які гарні, яскраві. Давайте я вас своїм діткам подарую.*

Зраділи фарби і погодились. Приніс зайчик фарби додому і подарував їх зайченяткам.

Кожне зайченя отримало фарбу улюбленого кольору.

— Розповісти про свої улюблені кольори. Які вони?

— Який колір і чому подобається найбільше?

— Про що він нагадує? Чи є такі кольори довкола?

— Уявити і розповісти, що зайченята намалювали улюбленими кольорами? Що намалювали б ви, якби трапилась така нагода?

— А знаєте, чим закінчилась наша казочка? Що намалювали зайченята?

Узяли зайченята свої яскраві, веселі фарби і намалювали райдугу-веселку після дощу. Щоб усі-усі могли нею милуватися і радіти. Недарма в народі кажуть: «Побачиш веселку — спіткає радість та вдача».

— Які кольори використали зайченята для веселки? (Назвати).

— Як ви уявляєте собі веселку? Яка вона?

— На що схожа, чи має форму? Яку?

Послухайте загадки:

Після дощику улітку розцвіла на небі квітка.

Квітка дивна, чарівна різноколірна вона.

(Веселка)

За хвилину в землю вріс різнобарвний диво-міст.

(Веселка)

Піднялися ворота — всьому світу любота.

(Веселка)

— З чим у цих загадках порівнюється веселка? (Різноколірна квітка, різнобарвний диво-міст, кольорові ворота) З чим це пов'язано?

Веселка — це дугоподібна різнобарвна смуга, яка з'являється в небі при заломленні променів сонця в краплинах дощу. Райдуга має сім кольорів, вони завжди однакові, ніколи не змінюються.

Варіативне закріплення - бесіда за змістом скоромовок.

1.Що це за брати, де королюють, як малюють?

2.Які сини, які в них скарби?

Скоромовки:

✚ Сім братів-малярів в королівстві кольорів, кожен колір королює, в королівстві малярує.

✚ В райдуги-веселки є сини веселики.

У них барви-скарби, з яких творять фарби.

Давайте з'ясуємо, де веселка бере кольори:

Скажи мені, веселко неба, Звідкіль береш ти кольори?

Звідкіль? Поглянь довкола себе: **Блакитний** колір від води,

Зелений — як трава умита, **Червоний** — яблуні плоди,

А **жовтий** колір — колір жита.

— Які веселкові кольори довкола? А де веселка бере **оранжевий** колір? **Синій?** **Фіолетовий?** Що довкола має ці кольори?

Варіативне закріплення знань.

Малювання веселки відповідно зазначених у вірші кольорів.

(За бажанням використовується кольорова мозаїка, викладання пазлів, аплікація).

Глянь на небо й побачиш мене угорі. Я — барвиста веселка, маю сім кольорів.

Подарую **червоний** я ранковій зорі, А **оранжевий** колір — нагідкам у дворі.

Жовтий — сонцю, кульбабці й достиглим житам,

А зелений — весняним лукам, паркам, садам.

Найніжніший **блакитний** — це мій дар небесам.

Синій колір — дарунок морям і річкам.

Фіолетовий колір фіалці віддам.

— Яка гарна наша веселка, яскрава. Які враження викликає веселка у небі?

(Захоплення, здивування, казковість, зацікавленість)

Згадати і пояснити вислів «Побачиш веселку — спіткає радість та вдача».

Дізнатися у дітей, як вони розуміють наступні віршовані рядки:

Райдуга-веселка не вихваля синів. Такі вони у неї, що не потрібно слів.

Аж сім найяскравіших, Аж сім найвеселіших, Аж сім найкрасивіших кольорів.

— То який веселковий настрій? (Чудовий, веселий, радісний, гарний) Чому? (Бо її кольори найяскравіші, найвеселіші, найгарніші)

Щоб наш настрій був чудовий, пограєм в ігри кольорові.

Веселка запрошує наших веселих фантазерів до гри з кольорами. Треба сказати чарівні слова: «Я уявив, що я — не я. І розпочнеться справжня гра».

— Чи можете ви уявити себе чарівниками, художниками, фарбами? У який колір хотіли б розфарбувати все довкола: небо, сонце, сніг взимку, воду в річці, траву, листя дерев восени, свої іграшки, друзів тощо?

І що з того вийде? Як буде навколо з іншими кольорами? Весело, яскраво?

Який у вас настрій від нашої гри — веселий? (*Гарний, веселий, радісний, прекрасний, чудовий*)

Тоді давайте пограємо ще.

Кольорові асоціації.

Дивіться на кольори веселки і швидко говоріть, що буває **червоним**, **оранжевим**, **жовтим**...

А тепер навпаки. Я називаю предмети, а ви добираєте потрібний колір:

- Сніг, цукор, вата — білі;
- Небо, річка, море — сині;
- Кров, калина, полуниця — червоні;
- Абрикос, апельсин, лисиця — оранжеві.

Викладання предметів з кольорової мозаїки (*жовте сонце, синя хмаринка, зелена ялинка, червона квітка і т.д.*) **або складання картинок-пазлів відповідно до кольорів** (*зелений — огірок, червоний — квітка, жовтий — сонце і т.д.*).

Всі впорались з цим завданням, ніхто не наплутав? Бо тоді у нас можуть з'явитись зовсім інші кольори. А знаєте чому? Тому що фарби можна змішувати, отримуючи інший колір. І ось що з цього вийде:

Одного разу фарби з нашого чарівного теремочка вирішили піти погуляти, та деякі з них знову загубились. До теремочка повернулись тільки **жовта**, **червона** та синя фарби.

А зайчик саме в цей час морквинку малював. Яким кольором? **Оранжевим**. А його ж то й немає. Що робити? Взяв він **жовту** і **червону** фарби, змішав їх і отримав **оранжеву**. А чубчик який у морквинки? **Зелений**. А де ж такий колір взяти? Змішав зайчик **жовту** і **синю** і з'явилась в нього **зелена** фарба.

Виявляється кольори можна змішувати і отримувати зовсім інші.

— Що буде, якщо змішати **синій** з **червоним**? (*Фіолетовий*) А **зелений** з **червоним**? (*Коричневий*) А білий з **чорним**? (*Сірий*)

Щоб одержати **блакитний** колір, треба **синій** змішати з білим, **салатовий** — **зелений** з білим, **бузковий** - **фіолетовий** з білим, **рожевий** — **червоний** з білим, а щоб отримати **бірюзовий** колір необхідно змішати **синій**, **зелений** та білий кольори.

— Які ми отримали кольори та їх відтінки? (*Яскраві, веселі*)

— Де такі кольори ви бачили? Чи є предмети таких кольорів довкола?

А що буде, хочу знати, коли фарби всі змішати?

Завдання на емоційне сприйняття кольорів: забруднити фарби, використовуючи темні кольори (*додати трохи чорної, коричневої, фіолетової*).

— Які кольори ми отримали? (*Темні, тьмяні або «сумні»*)

— Якщо такими кольорами розфарбувати все довкола, то який у нас буде настрій? (*Сумний, невеселий*)

— Уявити, якими кольорами буде намальований сумний дощ, сердита злива, сива хмара, темна ніч? Який настрій передають темні кольори? Які кольори переважають, коли сумно, страшно, погано, зле? (*Темні, похмурі*)

А якщо намалюємо веселку після дощу, барвисті промінці від неї, мерехтливі краплини води, різнокольорові квіти, сяюче сонце, прозорий ранок? Який настрій такої картинки? (*Веселий, радісний*)

– Який з цих малюнків кращий і чому?

– Які кольори пов'язані з радісним настроєм, емоціями, приємними відчуттями? (*Яскраві*)

– Якого кольору буває радість? (*Емоційне кольоросприйняття*)

Колір радості

Сперечались в лісі звірі: який колір радість має?

*Що **зелений** — зайчик вірить, що **червоний** — білка знає,*

*Ні, **медовий**, — ведмідь каже, пищить мишка — золотавий!*

Можє, ми їм допоможем з'ясувати, хто з них правий?

Всі на відповідь чекають. Скажемо лише два слова

Всім, хто ще цього не знає: радість — різнокольорова.

(Коментар дітей про те, як вони розуміють різнокольорову радість).

Варіативне закріплення — казка на емоційне сприйняття кольорів

(викладається на магнітній дошці).

В однієї великої кольорової хмари були дітки — малята-краплята.

Всі були чудові, різнокольорові. Тільки одні крапельки завжди були веселі, радісні.

Вони були яскраві (назвати). А інші — були сумні, невеселі.

Це були краплинки темних кольорів (назвати).

Виявляється, невеселими фарби були тому, що в них ніколи не було днів народжень.

Тоді яскраві, веселі кольори вирішили влаштувати свято — день народження усіх фарб.

На святі були всі краплинки-веселинки з кольорової хмаринки.

На згадку вони намалювали чудові, фантастичні, кольорові, казкові картинки.

– Чи можемо уявити, які були картинки? Що намалювали ви? Якими фарбами? Пофантазувати разом.

Варіативне закріплення — обговорення емоційно-кольорової палітри вірша:

Фантазія моя, ти фарба чарівна допомагаєш малювать дива.

Я намалюю справжню веселку, яка буде грать з кольоровим люстерком

У будь-який колір в годину дозвілля фарбує вона кольорами докільця.

*Оживуть на папері казки кольорові **сині й зелені, жовті, червоні,***

Яскраві, смішні, кольорові дива, яка різнобарвна захоплива гра.

Для подальшої роботи нам потрібно виготовити символи-позначки гарного, веселого настрою і сумного похмурого. (*Обговорення*).

Паперопластика, малювання або аплікація з кольорового картону символів-позначок «Радості — суму».

- Використати виготовлені символи настрою для визначення кольорової, емоційної палітри запропонованих малюнків, літературних творів.
- Розглянути малюнки: дощ, похмура осінь, грозові хмари; сонячний день, яскраве докільця, райдуга після дощу, квітучий сад.
- Порівняти, пояснити різницю, вибір символів-позначок.

- Визначити настрій, кольорову палітру, емоційне забарвлення наступних віршів (використати символи-позначки):

*Чорна злива стояла стіною, страшно й сумно було в тій порі
Та усмішкою ніжно-ясною засміялась веселка вгорі,
Затремтіла у розпачі злива і розсипалась чорна імла.
А веселка, весела й вродлива вже півнеба за мить обняла,
Промінці дарувала барвисті їх ловила й ловила земля
У краплинах води, як в намисті, засміялися луки й поля.*

* * *

*Минулася буря і сонце засяло, веселка всміхнулась в ясних небесах,
Проміння у краплях прозорих заграло, і хмари у шати блискучі убрало,
І світ стрепенувся, мов збуджений птах.*

* * *

*Фарби чарівні я маю з ними малюночок мій оживає:
Сонечко — **жовте**, яскраве, небо **блакитне**, хмаринки біляві,
Маки **червоні**, **зелена** травичка в косах у ляльки **рожева** стрічка,
Котик **сіренький** сидить біля хати, з фарбами можу я все малювати.*

- Пояснити вибір використаних символів настрою. (Коментар дітей).
- Наостанок прошу обрати колір до душі, який сьогодні відповідає вашому настрою і відтворити свій настрій у вигляді малюнка, мозаїчного зображення, паперопластика (кольорової квітки або чогось іншого), а потім скласти казочку-малюка про свій колір (чи малюнок).

Наприклад.

*Пішла одного разу **червона** фарба гуляти. Раптом із білої хмари пішов дощик.
Змішалася **червона** фарба з білою і утворилася дуже симпатична **рожева** фарба.
І зафарбувала **рожевим** квіти в садку, ранкову зорю, морозиво, зефір та щічки малечі.*

При складанні казок-малюків заохочуються будь-які фантазії про кольори, їх звичне або будь-яке несподіване використання в довкіллі. Вивчити напам'ять:

*Фантазуємо охоче, фантазуєм, скільки хочем,
Фантазуєм жартома, це для нас весела гра.*

Кольорові асоціації

Жовтень

1. Адаптація до кольоросприйняття доквілля. Гра «Кольорова плутанина».
2. Слухання «Кольорових» віршів. Емоційне кольоросприйняття. (*Радість — сум*).
3. Ігри-асоціації «Кольорове доквілля».
4. Знайомство з кольорами тижня. Малювання в заданому кольорі.

Мета. Розвивати здатність орієнтуватись в кольорах доквілля, називати 5—6 предметів заданого кольору; познайомити з кольорами тижня, спонукати до вияву фантазії, уяви; в можливостях оперувати кольорами довільно, поза межею стандартного кольоросприйняття; вчити адаптувати уявне до існуючого докола. Вчити визначати настрій малюнків, літературних творів; сприймати віршовані твори, активізувати словник, за допомогою якого можна висловлювати свої почуття, враження, емоції; вчити створювати образ незвичайного, казкового; розвивати творчу активність, навички гри.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; фарби, пензлі, ємності для води, папір білий, кольоровий, ножиці, клейстер, серветки, дощечки, кольорові картинки-трафарети, магнітна дошка, кольорова мозаїка.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- зображувальна образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

Яке щастя, що ми бачимо світ різнокольоровим. Кожен колір і відтінок мають певне значення, емоційне забарвлення, силу впливу на людину, її відчуття.

З давніх часів кожному кольору надавалось певне значення. Сформувалась й існує мова кольорів, яка використовується в різних сферах повсякденного життя художниками, літераторами, дизайнерами, стилістами, видавцями, лікарями, етнографами, майстрами народних промислів (*вишивка, килимарство, гончарство*).

Полюбляють використовувати кольори діти, особливо коли вони веселуні, фантазери, придумщики, вигадувачі. А ми фантазери? Так?

Фантазуємо охоче, фантазуєм скільки хочем,

Фантазуєм жартома, фантазуєм не дарма.

Світ забарвлюєм докола незвичайно, кольорово

Розфарбовуєм завзято, кольори — це завжди свято.

Уявіть собі чудову, казкову, різнобарвну країну - КОЛЬОРОВІЮ.

- Хто пояснить, чому така назва? Якого кольору була країна? Як звали мешканців КОЛЬОРОВІЇ?

Одного разу там сталася жахлива подія. Зла чаклунка - ФАРБОНЕНА- ВИСНИЦЯ знищила усі кольори. Усе-усе докола стало ніяке, безбарвне, однотипне: садки з квітами, будинки, люди, тварини, небо, сонце і вода в річках все було однакове.

До речі, а який це колір — безбарвний, ніякий, безколірний? Чи він на щось схожий? Що докола знебарвлене? Чи цікаво жити в безбарвній країні? Мешканці країни КОЛЬОРОВІЇ не могли такого витримати. Вони взяли фарби — у кого що було — і швиденько все розфарбували, адже їх країна називається КОЛЬОРОВІЯ. Але так поспішали, що переплутали всі кольори на світі.

— Як гадаєте, що із того вийшло?

Запрошую до кольорової плутанини.

Гра «Чого на світі не буває?».

Не буває **зеленого** сонця, **червоної** ялинки, **рожевого** снігу, **фіолетових** зайців, **синьої** мишки, не буває **рожевої** чорноти, **жовтої** блакиті, **оранжевої** білизни, **фіолетової** зеленості.

Чи я помиляюсь і в казках усяке буває? Адже розмовляють в казках птахи, тварини, різні речі (*колобок і т.д.*). В казках є чарівні істоти, рослини, предмети, які мають здатність перетворюватися в щось інше. Наша фантазія, уява допомагають нам сприймати всіляку дивовижну, незвичну, казкову нереальність і розуміти її, використовувати у грі, творчості.

Пропоную фантазувати далі і продовжити нашу кольорову плутанину.

— Уявіть, що було б, якби:

Сонце стало — **синім, зеленим, фіолетовим**. Сніг — **рожевим, оранжевим, зеленим**. Трава — **червоною, синьою, малиноюю**. Дощ із хмарками — кольоровим, як веселка.

— Як, за умови зміни кольору, зима розповість про себе замість слів: «стало біло навкруги, я розтрушую сніги».

— Як розповість про себе осінь замість слів: «**пожовтів** зелений сад».

— Як розповість про себе нічка замість слів: «**чорна** фарба є у ночі, укрива — кого захоче».

Викладання на магнітній дошці «Кольорової плутанини» із готових кольорових трафаретів.

З'ясувати кольорові недоречності.

Індивідуальне завдання: виправити кольорові помилки, розфарбувати малюнок звичними кольорами.

— Який цікавий незвичайний світ довкола уявили ми в країні наших кольорових фантазій.

Давайте разом придумаємо назву країні цих кольорових нісенітниць. (*Кольоровій, Різнобарв'я, Незвичнофарб'я, Плутано- кольоров'я, Всілякокольоров'я, Казко- фарб'я*). Діти пояснюють, як розуміють кожну запропоновану назву.

Насправді — це країна дитячих фантазій. Вона має безліч назв, тому що кожний малюк уявляє її по-своєму.

Уважно послухайте вірш і скажіть, яка справжня назва країни?

*Дитинства сонячна країна гостям обійма розкрива.
Запрошує до казки в гості, де відбуваються дива.
Тут можна мріяти, творити і змінювати все довкола
Для фантазерів є завжди країна казок кольорова.*

Притискаємо зігнуту частину — і що бачимо?

Цю кольорову чудасію теж можна домалювати.

— На що ж це схоже? Метелик? Диво-квітка?

Останній спосіб — побризкаємо ляпками аркуш, а зверху притискаємо інший, чистий. Роз'єднуємо аркуші. На що схоже це кольорове різнобарв'я?

Кольоровий букет? Квітучі сади? Чарівна хмаринка?

— А може це кольори нашого настрою? Ми вже знаємо, що настрої можна передавати за допомогою фарб.

— Які кольори гарного настрою? (*Назвати*).

— Які кольори смутку, горя, суму, негараздів? (*Назвати*).

Давайте поговоримо про кольоровий настрій, і нам знову допоможе наша фантазія:

*В мене фарба чарівна — це фантазія моя я фарбою тою люблю малювати
І настрої свій кольором передавати, сьогодні малюю настрої **рожевий**,
Завтра — **червоний**, потім — **зелений**, **синій** і **жовтий**, **блакитний** настрої,
Настрої здоров'я, радості, щастя. А чорним я малювати не хочу —
Це колір глибокої темної ночі. Вночі відпочину і сон кольоровий
Настрої мій змінить на веселковий. Все буде гарне, яскраве, казкове,
Як настрої — веселе і кольорове. Нехай розцвіта кольорів різнобарв'я
Настрої яскравий — це дуже гарно!*

Варіативне повторення: з'ясувати кольори гарного настрою.

— З чим асоціюється чорний колір, чому ним не хочеться малювати? Як кольоровий сон змінить настрої на веселковий? Який це яскравий, казковий настрої? Оберіть собі колір до душі і розкажіть про свій кольоровий настрої.

Наприклад:

*В мене сьогодні гарний настрої. Мені здається, що він **оранжевого** кольору, тому що тато мені дав смачнучі апельсини; а коли йшли до дитячого садка, то бачили на клумбі багато чорнобривців. У садочку нам читали казку про лисичку-сестричку, на малюнку вона така руда і кумедна. А ще я бачив, як сходить ранкове сонце — яскраве, **жовтогаряче**. Сьогодні мені подобається **оранжевий** колір.*

*А у мене настрої **рожевого** кольору. Я люблю **рожеві** квіти — троянди, гвоздики. Мені подарували гарну ляльку в **рожевому** вбранні. А мій улюблений ведмедик теж **рожевого** кольору. А ще я дуже люблю **рожеве** морозиво і **рожевий** зефір. Вранці на небі бувають **рожеві** хмарки — там, де сходить сонечко.*

— Який чудовий різнобарвний настрої ми нафантазували! Думаю, ми легко впораємось з наступним завданням: розфарбувати фігурки-веселинки в кольори гарного настрою, кольори радості, щастя і в колір темної ночі, смутку, поганого настрою.

— Пояснити вибір кольорів. Чому одні фігурки-веселинки посміхаються, а інші — сумують? Треба їх розвеселити. Давайте заспіваємо їм пісеньку веселих кольорів:

*Ми веселі кольорові різнобарвні і чудові
Любим ми фантазувати всіх довкола звеселяти.*

Ці веселі фантазери-кольори розповіли мені цікаву історію про свій настрої: колись давно вони жили дружно і весело в казковому теремочку. Та одного дня добряче посварились, тому що ніяк не могли домовитись: хто і в який день тижня, яким кольором розфарбує доквілля. Довго сперечались кольори і невідомо, чим би закінчилася суперечка. На щастя мимо МИРИЛКА летіла. На квіточку сіла. Сказала тихенько: «Миріться швиденько». І кольори вирішили домовитись: кожен обрав собі день тижня, коли все довкола міг забарвлювати тільки у свій колір.

Так, **зелений** колір обрав собі ПОНЕДІЛОК;

Червоний - ВІВТОРОК;

Рожевий - СЕРЕДУ;

Синій - ЧЕТВЕР;

Фіолетовий - П'ЯТНИЦЮ;

Коричневий - СУБОТУ;

Жовтий - НЕДІЛЮ.

— Викладаємо на магнітній дошці потрібні кольори, щоб побачити як виглядає кольоровий тиждень.

— Допоможемо кольорам розфарбувати доквілля, пограємо разом з ними в «Кольорові асоціації».

- Що навколо **зелене**, **червоне**, **рожеве**, **синє**, **фіолетове**, **жовте**, **коричнєве**?
 - Як гадаєте, чи можна намалювати **зелений** день, **червоний** або **синій**?
 - Яким ви уявляєте **рожевий** день тижня?
 - Якими будуть наші малюнки? Цікавими, смішними, казковими, фантастичними?
- Пропоную вам вірші про кольорові дні тижня, а потім ми спробуємо намалювати те, про що почуємо.

Отже, **зелений** день — понеділок.

Понеділок

*Зеленіє поле й сад, росте **зелений** виноград, трава **зелена** і луги.
Усе **зелене** навкруги! Я придивився: у віконце вже загляда **зелене** сонце,
Зелена річечка біжить, густий **зелений** ліс стоїть. і, наче справжні молодці,
Зелені стрибають зайці.*

— Визначити реальне та уявне.

Малювання або викладання з мозаїки, аплікація з готових форм за темою «Усе зелене навкруги».

Вівторок

***Червоний** день, **червоне** все навколо: **червоне** сонце, дитсадок і школа.
Червоне небо, річка і трава ви бачили колись такі дива?
Червоні огірки, **червоні** квіти, **червоним червоніє** все на світі:
Морозиво **червоне**, **червоні** буряки — усе **червоним** намалюю залюбки!*

Середа

*Є в мене фарба чарівна — це фантазія моя.
Я намалюю **рожевий** ранок, сонце й **рожевого** вітру серпанок.
Рожевих коней й малих лошаток. **Рожевих** котиків і курчаток.
Рожеві квіти — троянду й бузок. **Рожеву** школу й наш дитсадок.
Рожевий дощик з **рожевої** хмари — усе навколо **рожеве** і гарне!*

Четвер

***Синя** хмара небо вкрила, **синє** сонце захмарила.
Синій дощ пішов із хмари — все навколо стало гарне.
Синій вечір і ставок, **синє** поле і лісок.
Синій птах кричить «ку-ку», **сині** жабки у ставку.*

П'ятниця

*Задивилася веселка в **фіолетове** люстєрчко
Розглядає з висоти **фіолетові** казки.
Виглядає весело світ весь **фіолетовий**.
Фіолетові в лісі тваринки, **фіолетові** в полі травинки,
Фіолетові в небі хмаринки, **фіолетові** світять зірки,
А вночі **фіолетовий** сон заглядає до наших вікон. **Фіолетові** ходять коти —
Не бояться вони темноти. І в рясній **фіолетовій** тиші
Крадькома **фіолетові** миші половицю прогризли до дір —
щоб знайти **фіолетовий** сир.*

– Залежно від того, на який день тижня припало заняття, обирається і обговорюється вірш, потім діти довільно відтворюють почуте, використовуючи потрібний основний колір та всі можливі його відтінки.

– Доречним може бути використання інших форм роботи: моделювання з готових кольорових форм, викладання картинок — пазлів, мозаїка, паперопластика, аплікація, ліплення.

Кольоровий світ

Листопад

1.Продовжити знайомство з кольорами довкілля. Ігри-асоціації з кольорами. Уміння розрізняти реальне і казкове, можливість власного відображення кольоросприйняття оточуючого.

2.Слухання кольорових віршів, малювання за змістом. Визначення кольору, настрою, передаваних відчуттів, емоцій. Кольори доби: день — ніч, ранок — вечір.

Мета. Визначити рівень сенсорного розвитку дітей, їх здатність аналізувати, порівнювати, співставляти на основі асоціативного досвіду, вчити сприймати віршовані форми викладання; розвивати зв'язне мовлення, творчу уяву, фантазію, емоційно-чуттєву сферу дитини; стимулювати розвиток кольоросприйняття: продовжити вчити, що оточуюче середовище можна поділити на відповідні кольори, наприклад, добу; вчити асоціювати слова з відповідними кольорами, малювати за змістом почутого; спонукати до творчої гри, бажання створювати образи за уявою, використовувати елементи казковості.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; фарби, пензлі, ємності для води, папір білий, кольоровий, ножиці, клейстер, серветки, дощечки, магнітна дошка, кольорові символи-трафарети, малюнки (ілюстрації) частин доби, мозаїка.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- зображувальна образотворча діяльність: малювання, аплікація, викладання пазлів, мозаїка, вирізання з паперу.

Мотиваційна готовність.

Фарби кольорові зараз ми візьмемо, весело картину малювать почнемо:

*Зелену травичку і гаряче сонце, що до нас з тобою загляда в віконце,
Квіти різнобарвні, дивні і чудові, і хмарки блакитні в небі кольоровім,
Теплі сині хвилі, вітерець барвистий, і пісок жовтенький, чистий та іскристий.*

Сяє на картині колір веселковий: жовтий і рожевий, синій і червоний.

До вподоби колір можна вибирати. Весело картину разом малювати!

— Розповісти про враження від почутого вірша. Який вірш? Веселий чи сумний? Який настрої картини, котру збираємось малювати? (Веселий) Чому так вирішили? (Весело почнем малювати — весело малювати разом) Які кольори названо у вірші? Це веселі чи сумні кольори? Які кольори сумні? Чи згадуються вони у вірші? Якими можна уявити різнобарвні, дивні і чудові квіти? Кольорове небо? Сяючий веселковий колір? (Різнокольоровими, або назвати конкретні назви кольорів).

— Намалювати за вибором: різнобарвні квіти, кольорове небо, барвистий вітерець або веселковий колір (за уявою або використати моделювання за допомогою заготовлених кольорових символів-трафаретів).

— Згадаємо чарівні слова до нашої наступної гри:

Фантазую я завзято, добре вмю уявляти,

Ось уявлю, що я — не я і розпочнеться справжня гра.

— Уявити себе барвистим вітерцем і розповісти про свій колір, зовнішній вигляд, улюблене заняття.

— Уявити себе художником-чарівником, який малює кольорове небо. Які використаєте кольори при цьому? Чим намалюєте хмари? На що вони будуть схожі?

— Уявити себе гарячим сонцем. Пояснити вибір кольору до ознаки «гаряче».

– Уявити казкове королівство з різнобарвними чарівними квітами. Розповісти про їх кольори, форму, чудодійні властивості.

– Уявити себе фарбою веселкового кольору.

Розповісти про свої кольори.

– Чи є кольори веселкової палітри довкола?

Гра-асоціація «Що довкола **зелене, синє, червоне, жовте, оранжеве, фіолетове і т.д.».**

Гра-асоціація «Кольори настрою» з використанням символів-позначок радісних — сумних кольорів настрою (піднімається потрібна картка згідно кольорових асоціацій: **жовте** сонечко, дощова хмара, веселка в небі, холодна осінь, тепле літо, яскраві метелики, **червоний** колір, **сірий** колір, сонячний день, темна ніч і т.д.).

– Ми згадали, які бувають кольори, яке вони мають емоційне забарвлення (веселі — сумні), назвали, що довкола кольорове. Час уже нам намалювати нашу веселу картину (згадати вірш). Обов'язкова умова під час роботи: пам'ятати, що малювати потрібно весело, використовувати яскраві веселкові барви, тому що наші картини у свій час дуже порадують одну маленьку принцесу з казки про кольори.

Так сталося, що одна казкова країна дуже потребує допомоги чарівників-фантазерів. Чи ви згодні допомогти її мешканцям? Так! Запрошую вас до кольорової казки.

Була собі одна казкова країна. І називалась вона Безбарвія. Мешканцями цієї країни були казкові чоловічки — безбарвники. Вони цілими днями сумували, нудьгували, дратувалися та сердилися. Правив країною Безбарвією король Безбарвник.

У короля була донька — принцеса. Безколірка — мрійлива, задумлива, дуже мовчазна.

Виявляється, такими незвичними мешканці Безбарвії були тому, що... (варіанти дитячих відповідей), а ще тому, що у Безбарвії не було ні дня, ні ночі, ні вечора, ні ранку. Зрозуміло, що, зважаючи на відсутність кольорів, і день, і ніч, і ранок, і вечір — однакові. А коли немає веселих, радісних кольорів довкола, у життя закрадається сум і смуток. Дуже сумувала принцеса Безколірка, чекаючи на свій день народження, і мріяла про казковий, чудовий, незвичайний кольоровий подарунок. І сталося диво! На її день народження з сусідньої країни Кольоровії приїхав принц Різнокольорик і привіз в подарунок величезний букет казкових різнокольорових диво-квітів. А ще подарунком для маленької принцеси будуть веселі яскраві картинки, які намалювали наші веселі фантазери — малята. Зраділа принцеса і вперше розсміялася — весело, радісно і щасливо.

Варіативне закріплення: малювання, викладання на магнітній дошці (або індивідуально з мозаїки) кольорових заготовок — трафаретів, паперопластика (техніка витинанки, оригамі), аплікація «Казкові кольорові квіти на день народження принцеси».

Ми порадували маленьку казкову принцесу. А як же інші мешканці казкової країни — чоловічки-безбарвники? їм же треба допомогти? Давайте подаруємо їм кольори дня, ночі, вечора, ранку. Згодні?

– Тільки спочатку треба з'ясувати, якими саме будуть ці кольори?

*Чотири рази кольори міняє, і так щодня буває: то сутеніє, то темніє,
То розвидняється, то світліє — весь день кольори міняються.*

Як вона називається?

(Доба)

– Висловити припущення, у які кольори можна розфарбувати частини доби (ранок, вечір, день, ніч). Пояснити вибір кольорів. Пояснити значення обраних висловів: коли розвидняється, світає — ранок; світліє — день; вечоріє, сутеніє — вечір; темніє — ніч.

– Як розфарбувати частини доби потрібними кольорами? Давайте з'ясуємо.

Колір дня і колір ночі

*Я малюю диво-пензлем, бо дізнатись дуже хочу,
Куди вранці нічка щезне. і куди зникає сонце,
Як воно лягає спати. Звідки місяць із зірками
Ніч приходять звеселяти? І що буде, хочу знати,
Якщо сонце заблукає і раптово, серед ночі, до світанку засіяє?
А як нічка забариться і не прийде в гості вчасно,
Чи світитимуть на небі вдень зірки в блакиті ясні?
Кольорова плутанина — день чи нічка переможе?
Може вирішить проблему вечір й ранок допоможуть?*

– Пояснити, куди щезне нічка. Звідки приходять місяць з зірками? Де лягає спати сонце? Куди воно зникає?

– Чи можливо, щоб сонце заблукало і з'явилося на небі уночі? Уявити, як це буде? Які кольори? Уявити, що нічка заблукала і не прийшла. Яке буде небо з сонцем, місяцем, зірками одночасно? Які уявляємо кольори?

– Чи потрібні такі дива в реальному житті?

Порівняти: країна Безбарвія (де немає ні дня, ні ночі, ні вечора, ні ранку) і країна Кольоровія (де переплутані всі кольори дня і ночі).

– Де відбуваються такі дива? В країні дитячих фантазій, країні кольорових казок.

Настав час виконати нашу обіцянку і розфарбувати для мешканців Безбарвії частини доби справжніми кольорами.

– Почнемо з ранку. Якби ми малювали ранок, які б використали кольори? Прокидається сонце, жевріє край небосхилу, забарвлюючи хмарки і все довкола в (який?) — рожевий колір.

Який кольоровий символ ранку використаємо? — **рожевий** (виставляється на магнітній дошці). Що відбувається далі? (Сходить сонце) Яке воно? (Назвати його колір, форму; сказати, на що воно схоже. Уявити себе сонечком). Що будете робити? Яким кольором бажаєте бути? Який колір буде у сонечка веселого, сумного? Чи зміниться колір сонця вранці, вдень, ввечері? Яке сонце, коли спить, коли прокидається?

*Встало вранці ясне сонце, заглянуло у віконце.
Гей, малята, годі спати, час вже ранок зустрічати!
Ви до сонця потягніться, за промінчики візьміться,
Посміхніться всім довкола, наче сонце — світанкове.*

Варіативне закріплення. Аплікація — (малювання). «Сонечко тепле, яскраве, веселе, радісне, щасливе». (Пояснити назву: тепле (**жовтий** колір), яскраве (колір), веселе (колір), позитивні емоції, (усмішка, щастя, радість).

За світанком іде брат, кожен йому буде рад

Здогадайтеся, малята, як же нам його назвати?

(День)

*Сонце землю освітло, пробудило, обіграло,
День новий розпочало, місце в небі зайняло.
Вдень усе довкола гарне, кольорове, різнобарвне.
Світить сонце без турботи, бо така його робота,*

*Посміхається з гори до малечі дівчорі:
«Роздивляйтеся довкола, день-бо он який чудовий!».*

— Який кольоровий символ дня оберемо: колір сонця — **жовтий**, білий — основне світло дня? (Обраний символ виставляється на дошці).

— Що можна побачити вдень довкола, коли все кольорове? Яке небо, яка трава, ліс, поле, метелики влітку, дерева восени, сніг на сонці? З якими кольорами найбільше подобається день? — висловити свої думки «кольоровим реченням».

Наприклад: 1. Мені подобається **зелена** трава, **синє** небо, білі хмарки і тепле **жовте** сонечко. 2. Я люблю **жовті** кульбабки, білі ромашки в **зеленому** лузі і різнокольорових метеликів. 3. Я милуюся білим снігом, **червоними** щічками малюків, мерехтливою **блакитною** бурулькою і **синім** зимовим небом.

— Намалювати кольорові враження від почутого про кольоровий день.
До кінця вже день добіг, Інший брат став на поріг. **(Вечір)**

*За день сонце засвітилось, находилось, натомилось,
На хмаринці примостилося — відпочити захотілось.*

Прийшов вечір, накинув ковдру на плечі, велів спати, ранку дождити.

— Який оберемо кольоровий символ вечора? — сірий, **синій**?
(Символ виставляється на магнітній дошці).

*Вечір надходить, сонце сідає, хмаронька сонечко спати вкладає,
Ще й заспіває йому колисанки: «Спи, моє сонечко, аж до світанку».*

— Розповісти, куди зникає сонце? Як зрозуміти слова «Хмаронька сонечко спати вкладає?». Як немає сонечка, що з'являється на нічному небі? (Місяць, зірки) Якого вони кольору?

— Якими здаються знайомі кольори у вечірній час? Вони яскраві, радісні, темні, сумні? Який колір неба, коли заходить сонце? (**Яскраво-червоне**, багряне, **рожеве**, але лише в одному місці)

*Вечір до кінця добіг, пустив гостю на поріг
Потихеньку, тишком-нишком в дім заходить темна нічка.
Темна ковдра є у ночі, укрива кого захоче,
Ще й співає колисанку: «Спіть до ранку, спіть до ранку».*

— Якого кольору ніч? (**Чорна**, **темно-синя**, **фіолетова**) Який кольоровий символ ночі оберемо? (Потрібний символ виставляється на магнітній дошці).

На дошці 4 кольорових символи частин доби. Які кольори позначають ранок, день? Як ми розфарбували вечір, ніч? Чи однакові кольори вдень, в сутінках, при штучному освітленні, вночі?

— Якими здаються знайомі кольори вночі? Картини яких частин доби можна назвати веселими, радісними? (День, ранок) А які сумними? (Вечір, ніч) Пояснити, чому? (Залежність від добору кольорів на картині: ранок, день — активний спосіб життя, вечір, ніч — відпочинок, сон)

Варіативне закріплення.

*День казковий, кольоровий я малюю і радію.
Ось яскраво світить сонце, вітерець барвистий віє.
У садочку диво-квіти різнобарв'ям звеселяють
У **зеленім** лузі діти веселяться і гуляють.
А як прийде нічка темна, все міняється довкола:
Кольорові таємниці ніч приносить загадкова
Усі барви, що ми любимо ковдрою схова до ранку,
Посміхнеться: «Треба спати». Заспіває колисанку.*

Малювання (аплікація). «Вечірнє небо», «Кольорові таємниці ночі».

(Оформити разом з дітьми виставку виготовлених кольорових ілюстрацій частин доби для подарунку мешканцям країни Безбарвії. і у всіх без барвників будуть кольорові дні, вечори, ранки, ночі).

— Як зміниться настрій казкових чоловічків? Вони були які? (Сумні, сердиті, дратівливі). Причина такого стану — відсутність яскравих, веселих кольорів довкола. Тепер вони будуть якими? (Веселими, радісними, щасливими). Чому? (Ми ж Ум допомогли, подарували свої кольорові фантазії. Індивідуальні відповіді)

Потрібні кольори вибираємо, Добу правильно складаємо.

Гра «Кольорова доба» (варіативне повторення).

— Використаємо наші кольорові позначки-символи для визначення частин доби до наступних віршів:

*Синьоокий світлячок ночував у зірочок,
Цілу нічку в жмурки грався, за хмаринкою ховався.
А тепер солодким сном спить у лісі під пеньком.*

(Ніч)

— Позначити частину доби відповідним символом та пояснити.

*Небо чисте, голубе, Світить сонце золоте,
А травичка молода, мов зелена вода, а по ній пливуть кульбаби
І весну везуть до баби.*

(День)

— Позначити частину доби відповідним символом та пояснити.

*Сіло сонце на сосну, сонно мовило: «Засну».
Сосни сонечко гойдали, сосни сонечко благали:*

Сонце, сонечко, не треба, стане сумно нам без тебе.

(Вечір)

— Позначити частину доби відповідним символом та пояснити.

Звернути увагу на поетичний прийом: мова іде про сонце (об'єкт ранку, дня), але дія, яку виконує сонце (сіло на сосну, готується спати) вказує на вечір (захід сонця).

Світає, край неба палає, соловейко в темнім гаї сонце зустрічає. **(Ранок)**

— Позначити частину доби відповідним кольоровим символом та ПОЯСНИТИ.

Кольоровий світ

Грудень

1. Продовжити знайомство з кольорами довкілля.

Пори року (*зима, весна, літо, осінь*). Малювання вражень від зими (*холод*), літа (*тепло*). Порівняти кольори, визначити, які теплі — холодні.

2. Вчити сприймати, передавати настрій літературних творів, малюнків, колір дня, пори року.

3. Гра «Кольоровий дощик».

Мета. Вчити розуміти емоційно-образний зміст літературних творів; активізувати словник дітей, за допомогою якого вони можуть висловлювати свої враження, настрої, почуття; учити створювати образ незвичайного, казкового; стимулювати розвиток кольоросприйняття, розуміння інформаційної спрямованості кольорів, зокрема їх поділ на теплі — холодні. (*За кольором можна визначити не тільки настрій картини, а й пору року, частину доби*).

Вчити самостійно добирати фарби під час малювання (*модельювання*) за змістом віршів. Формувати позитивні емоції на підставі ігрової мотивації, стимулювати бажання включатись в гру.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, папір кольоровий, ножиці, клей, серветки, дощечки, ілюстрації серії «Пори року», кольорові трафарети, магнітна дошка, кольорова мозаїка, розрізні картинки-пазли.

Умовні позначки:

- ⊕ завдання мовленнєвого розвитку;
- ⊕ образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*У кольорів своя є мова — незвичайна, кольорова.
Здатність кожен колір має, нам про все розповідає:
Він веселий чи сумний, він яскравий чи тьмянний,
Теплий чи холодний дуже — для картин це небайдуже.
Добрий колір цей чи злий, справжній він чи чарівний —
Треба вчасно з'ясувати, як нам кольори сприймати.
Хоч вони не розмовляють та про все розповідають.
Зрозуміла нам їх мова, незвичайна кольорова.*

Розпочнемо ми із казки Приготуйтеся, будь ласка, Отже так: «Жили-були Холодні й теплі кольори...».

Казка про кольори

(Виставляється на магнітній дошці).

В однієї великої кольорової хмари були дітки — різнокольорові краплята. Одні були яскраві, веселі. (Пам'ятаєте які?). Інші — сумні, мовчазні. (Назвати). Були у хмаринки краплята, яким завжди було спекотно. Тому їх всі називали теплими кольорами. Які це кольори? (Жовті, червоні, оранжеві, рожеві).

Про що ви згадали, називаючи ці кольори? (Сонечко, вогник, літо, спека, гарячий пісок, квіти тощо).

А деякі крапельки завжди замерзли. Тому звалися холодними. Які це кольори? (Блакитний, синій, фіолетовий, бірюзовий, білий). Що вони нагадують? (Зиму, сніг, кригу, холодний ранковий туман, дощ).

Одного разу теплі кольори вирішили зробити подарунок своїм холодним друзям. Доки вони шукали, що ж можна подарувати, прийшов художник і почав малювати картину холодними кольорами.

Така гарна зимова картина вийшла: багато снігу, холод, мороз, усе біле, зимове, засніжене, небо **синє**, крига блискуча. Чудова картина, тільки якось холодно.

А тут теплі кольори повернулися, сонячні барви принесли в подарунок.

Зрадив художник. Взяв фарби теплих кольорів і почав малювати літо: усе тепле, сонячне, яскраве; **червоні** і **рожеві** квіти, **жовте** сонечко, різнобарвні метелики. Така чудова тепла картина.

— Розповісти про улюблену пору року.

Які кольорові символи-позначки можна зробити для теплих і холодних кольорів? (Теплі — **жовте** сонечко. Холодні — біла сніжинка)

З допомогою паперопластики, аплікації, малювання виготовити символи-позначки (сонечко, сніжинка чи сніговичок).

Варіативне повторення. Гра з використанням виготовлених символів.

Розглянути малюнки серії «Пори року». Позначити символами кольоросприйняття, пояснити свій вибір.

— Які кольори характерні для зими, весни, літа, осені? Коли зустрічається найбільше теплих кольорів? (Літо, весна, рання осінь) Коли зустрічається найбільше холодних кольорів? (Зима, пізня холодна осінь)

— Отже, пори року мають свої кольори. Який основний колір зими? (Білий)

* * *

Захопився майстер ділом — все фарбує тільки білим.

Що ж лишається робити? Фарби іншої нема.

Відгадали, любі діти, хто малює так? — Зима.

* * *

Стало біло навкруги — я розтрушую сніги,

Наганяю холоди, води сковую в льоди,

В дружбі з дітьми я всіма. Здогадались? Я — Зима.

— Давайте намалюємо холодну, білу, засніжену зиму. Пам'ятаєте, яку картину малював художник?

— То від чого залежить білий колір зими? Від снігу. А хотілося б вам, щоб сніг був кольоровим? Яким? Що тоді буде?

(Уявити, що випав **червоний** сніг). Як стало довкола? На що це схоже? А якщо випав **зелений**, **оранжевий**, синій, рожевий сніг? Як зміниться зимова картина? Чи буде весело, цікаво, незвично, кольорово?

— А якщо випаде різнокольоровий сніг (**жовто-синьо-червоно-зелений**)?

(Пофантазувати разом про веселу різнобарвну зиму). Чи хотілося б вам, щоб випав чорний, коричневий сніг? (Пояснити відповідь).

Розглянути малюнки: зима біла і зима різнокольорова.

— Чи зустрічаємо взимку довкола інші кольори? Які?

— Використати техніку колажу: наклеїти на зимову картинку заготовлені кольорові фігурки: пташок, ялинки, лисичку, сонечко, хмарки.

Чи зима свій колір має? Все навкруги снігами сяє.

Як білосніжний цукор, ліг виблискують на сонці сніг.

Дерева білі і пухнаті, неначе в одязі із вати,

А поле, річка і лісок в сріблястий вбралась кошушок.

А ось дивіться: лід блискучий, блакитний, крижаний, сліпучий,

А у горі хмаринки є, і сяє небо зимове, ялинка в лісі зелененька

*Така висока і гарненька, скрадається руда лисиця,
Як вогник, на снігу іскриться, і снігурі літають всюди, у них такі червоні груди,
І дятлик в гості залетів, червону шапочку надів.
Отож, зима не тільки біла. Для нас в зими чимало див.
Під снігом мерехтливим, білим вона сховала безліч кольорів.*

– Які кольорові позначки можна використати для вірша? (1 частина — все біле, 2 частина — кольорове)

– Про які кольори згадується у вірші? Яке небо, ялинка, лисичка, снігурі, лід, сніг? Які взимку синичка, ворона, горобчик? Які на морозі щічки малюків? А якого кольору одяг у дітей, котрі грають у сніжки, катаються на лижах та санчатах?

– А скільки кольорів нам приберіг улюблений наш Новий рік?

(Назвати кольори новорічного свята: ялинка з прикрасами, новорічні вогники, карнавальні костюми діда Мороза, казкових героїв, кольори новорічних феєрверків).

Малювання «Різнокольоровий феєрверк».

Оформити виставку дитячих робіт.

– Яку можна придумати назву?

– Уважно подивитись і сказати, на що схожі різнобарвні цятки? *(На зірки, кольорові хмарки, кольорове небо, казковий сніг, кольорові фантазії, інші варіанти)*

– А може це зимові кольорові сни?

– Хто може бачити такий кольоровий сон?

– Як гадаєте, чи бачить сон бурулька, річка під кригою? Що їм сниться? Чи бачать сни ялинка, білочка, полохливий зайчик? Які у них кольорові сподівання? Чи сниться щось зимовій хмаринці? Можливо, вона бачить різнокольорові краплинки, які?

– Чи бачать зимові сни рослини? Що сниться квітам? Чи однакові сни рослин весною та взимку? Уявити і розповісти про кольорові сни зими, весни.

– Чому ми згадали весну? Яка пора року настає після зими? *(Весна)*

– Які зміни відбуваються з рослинами? *(Весною вони прокидаються, оживають)*

Рослині кожній навесні сняться кольорові сни.

*Кульбабці сняться **золоті**, тюльпанові — **червоні**.*

***Блакитні**, ніжні сняться сни дзвіночку лісовому.*

*Трава **зелений** бачить сон, ромашечка — біленький,*

*І **фіалковий** сниться сон фіалочці маленькій.*

Викладання картинок-пазлів «Кольорові квіти».

Моделювання картин весни за допомогою кольорових трафаретів, кольорова мозаїка. За весною до нас приходять літо.

Розмаїття фарб буває, літо в гості поспішає, їде літо на коні

Та несе гарячі дні. У спекотнім літі цим дуже жарко нам усім.

– Діти розповідають як вони уявляють літо. Чого влітку багато? *(Сонця, тепла, яскравих кольорів довкола)*

– Які літні кольори? *(**Жовтий**, **червоний**, **зелений**, **синій**, **оранжевий**...)*

Гра «Кольорові асоціації».

– Що влітку **зелене**, **червоне**, **жовте**, **синє**?.. А тепер навпаки: маки, суниці, помідори — якого кольору? *(**Червоні**)* Небо, вода, сливи — ..., кульбабки, сонечко, пісок — ..., трава, огірки, листя — ...?

Гру веселу починаєм, себе іншим уявляєм.

Розкажи, хто ти: травинка. Сонце, іграшка, тваринка,

Річка, хмарка чи пісок, вітер, зірочка, сніжок?

Ким себе ти уявляєш і який ти колір маєш?

Уявити себе чарівною фарбою. Розповісти про свій колір. Що ви розфарбуєте довкола? (Пофантазувати разом про літнє кольоросприйняття довкілля).

— Ми розповідали про літо. Які ми використовували кольори? (Теплі — холодні, веселі - сумні, яскраві чи ні) Які фарби ми будемо використовувати, щоб намалювати літо? (Веселі, яскраві, різнокольорові)

Час уже малювати картину про літо.

Фарби кольорові зараз ми візьмемо, весело картину малювати почнемо.

Зелену травичку і гаряче сонце, що до нас з тобою загляда в віконце.

Ясне синє небо і хмаринки гарні — літо кольорове — диво різнобарвне

Яскравих метеликів у зеленім лузі. Квіти різні-різні і красиві дуже.

Сяє на картині колір веселковий жовтий і блакитний, синій і червоний.

До вподоби колір можна вибирати — весело картину разом малювати.

— Який настрій має вірш? Які викликає емоції, спогади, почуття? Які згадуються кольори? Яскраві? (Назвати які). Який це колір веселковий? Які це різні-різні квіти? Яку кольорову позначку використаємо, щоб позначити настрій, кольорову палітру вірша? (Сонечко)

Малювання (аплікація) за змістом вірша «Літо кольорове», моделювання картини з готових кольорових форм, складання розрізних картинок — пазлів.
Оформити виставку з робіт.

Придумати назву картинам: «Різнокольорове літо», «Фантазії літа», «Літечко тепленьке».

— Давайте порівняємо картини зими і літа. Який настрій малюнків? Чи є щось спільне, чим відрізняються? Яке емоційне забарвлення картин? Які використані кольори? Де теплі і холодні? Веселі і сумні?

— Що допомагає визначати пору року, настрій малюнків.

Варіативне закріплення. Гра «Кольорові асоціації» (і використанням кольорових символів (теплі — холодні кольори) за серією картин «Пори року: зима — літо»).

Обґрунтування вибору карток-символів залежно від кольоросприйняття зображень.

— Ми багато говорили про теплі, яскраві, різнобарвні кольори літа.

— Прошу згадати, чого влітку буває багато? (Тепла, сонця, зелені, квітів, метеликів...) Що влітку буває? (Спека, дощ, веселка) Як гадаєте, що влітку рятує землю від спеки, допомагає рослинам, людям, тваринам, дає цілющу вологу і прохолоду для всіх? (Дощик) Розповісти, що ми знаємо про дощ: який він, його колір, звідки він береться? (З хмари) Що буває на небі після дощу? (Веселка) Як стає потім навколо? (Радісно, кольорово)

— Чи буває дощ кольоровим? Який? Чи можуть бути дощові краплини зелені, червоні, рожеві, жовті й фіолетові? Що зміниться довкола? Чому?

Гра «Кольоровий дощ».

Уявити себе кольоровою хмаринкою і розповісти про себе: який колір, який дощ, що забарвлює довкола, чим приносить радість людям.

Вранці сонце хмарки прало і викручувати стало.

Зашумів дощик веселий по садах і по оселях.

Так шалено лопотів, що веселку розбудив.

*Гей, веселко, годі спати, час хмаринки фарбувати:
— в блакитне, цю — у біле, цю — у ледь порожевіле.*

А із них рясний та гарний піде дощик різнобарвний.

З неба падають краплини голубі, рожеві, сині.

Та на трави, та на квіти, на волошки, що у житі.

Туна дощик коло хати, кличе нас потанцювати,

А веселка над полями збудувала дивну браму.

— Намалювати (*викласти*) кольоровий дощик, хмаринки і краплинки-веселинки до них. Оформити панно з кольоровими хмаринками.

— З'ясувати, який дощик: різнокольоровий, теплий, веселий, радісний, літній, лагідний.

— Як називається короткий літній дощ? (*Грибний*) Якщо дощ іде довго, багато води? (*Злива*) Якщо є грім, блискавка? Гроза. Коли бувають зливи, грози, довгі затяжні дощі? (*Восени*) Коли приходить осінь? (*Після літа*)

— Яке все восени довкола? (*Яскраве, гарне, різнобарвне*) Хто розфарбовує рослини у незвичні кольори?

*Красуня — осінь. Справжня чарівниця
Милуємося ми з її краси. В які чудові фарби, подивіться,
Убрала осінь всі гаї, ліси.*

— Які фарби осені? (*Жовті, червоні, оранжеві, багряні, коричневі, рожеві*)
Де вони зустрічаються? (*В лісах, садках, полях, довкола нас*)

— Уявити себе чарівником-художником і розфарбувати рослини в осінні кольори. (*Малювання, аплікація, моделювання картин з готових кольорових форм, техніка відбитка (монотипія), створення зображення з рослинних елементів (флористика).*)

Оформити виставку робіт. Придумати загальну назву («*Диво-осінь*», «*Чарівна палітра осені*», «*Осіннє різнобарв'я*», «*Осінь казкова*»)

— Які ми кольори використали для осіннього довкілля? Яка це осінь? (*Рання*) Що буде потім? (*Облетить листя, прийдуть дощі, холоди*) Це буде пізня осінь. Які будуть кольори? (*Темні, похмурі, тьмяні*)

Отже, ми з'ясували, що кожна пора року має свої кольори. Кольори мають значення, передають настрій, емоції, почуття, визначають наше кольоросприйняття довкілля.

Асоціативне закріплення. Уявити чарівне коло (*рік*), в якому потрібно позначити кольорами чотири пори року (*зима, весна, літо, осінь*).

Розфарбувати, використавши барви або умовні позначки, відповідно власних кольорових асоціацій.

*Птах дивний в небі пролітав, землі пір'їни дарував,
Зимі віддав пір'їни три — найхолодніші кольори
Весні віддав пір'їни три — листочків й квітів кольори
Дав літу птах пір'їни три — як сонце, теплі кольори.
Дав осені пір'їнки три — мов жар, гарячі кольори.
Хто розпізнав пір'їнки ці? Та це ж дванадцять місяців.*

Кольоросприйняття довкілля

Січень

1. Закріплювати знання про те, що радісні, веселі, яскраві кольори — це кольори свят, гарного настрою, щастя, а сумні, темні, холодні — це хвороба, поганий настрій, негаразди.
2. Складання казок про кольори з метою розвитку кольоросприйняття, сенсорних здібностей.
3. Малювання «Навпаки», (*варіативне закріплення і сприймання яскравих, радісних — сумних, темних кольорів*) на основі кольорових асоціацій весна — осінь.
4. Сприймання і відтворення кольорових віршів.

Мета. Продовжити вчити асоціювати колір з певним настроєм. Вчити добирати яскраві, веселі кольори з метою корекції настрою. Спонукаати дітей до фантазування за допомогою кольорів; розвивати мислення, уяву, мовлення, бажання створювати казкове, незвичне; формувати образне мислення, стимулювати розвиток кольоросприйняття на основі асоціативного досвіду про довкілля (*пори року, весна — осінь*) і бажання відтворювати свої враження, емоції, фантазії доступними засобами (*словесно, образотворчо*).

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, папір кольоровий, ножиці, клей, серветки, дощечки, ілюстрації серії «Пори року», кольорові трафарети, магнітна дошка, кольорова мозаїка, різні картинки-пазли.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розпитку;
- образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*В кольорів своя є мова незвичайна, кольорова
І доречно з'ясувати, як нам кольори сприймати.
Чи ми будемо сумними, невеселими, нудними,
Чи в нас настрій пречудовий, незвичайний, кольоровий
Кольори нам допоможуть — настрій визначити зможуть
Тож запрошують до гри сумні й веселі кольори.
Розпочнемо ми із казки. Приготуйтеся, будь ласка,
Отже так: жили-були в одному царстві кольори...*

В одній казковій країні жили-були кольори. А була це країна протилежностей і називалась вона НАВПАКИ. Там все було дуже цікаво і незвично, тому що все було навпаки. Як саме? А ось так: одні фарби казкової країни були веселі, яскраві, а інші? (Сумні, темні).

В одних завжди був радісний, веселий настрій, а в інших? (Сумний, поганий).

Одні кольори були теплі, гарячі, а інші? (Холодні), одні любили веселі, радісні свята, а інші? (Завжди сумували, нудьгували).

Одні кольори любили малювати красу, щастя, радість. А інші? (Горе, біду, лихо). Одні любили яскраві, різнокольорові іграшки. А інші? (Тьмяні, темні, знебарвлені). А якщо гратися такими іграшками, який буде настрій? (Поганий). До того ж темні, сумні кольори довкола викликають сум, приходять нудьга, стаєш злим, сердитим, роздратованим. Ось тому так і назвали частину мешканців країни НАВПАКИ: СУМНИКАМИ (від суму), ЗЛОСТИКАМИ (від злості), ПОГАНІЙКАМИ (від погано),

СЕРДИТИКАМИ (від *сердитись*). А як же звали інших жителів країни **НАВПАКИ**? А інші, веселі, яскраві, радісні фарби звалися **ВЕСЕЛУНЧИКИ**, **РАДІЙКИ** (від *радіти*), **ХОРОШІЙКИ**, **ЩАСЛИВИКИ**, **ДОБРІЙКИ** (від *добре*). В цьому королівстві дуже полюбляли кольорову гру «Навпаки» і весь час в неї грали.

Одні малювали день — інші? (ніч), ранок — інші? (вечір), весну — інші? (осінь), зиму — інші? (літо). Одні малювали яскраве — інші? (темне), одні картини були теплими — інші? (холодними), одні малювали радість, свято — інші? (сум та негаразди), одні кольори весело сміялися — інші? (журилися та мовчали), одні були добрими, привітними — інші? (сердитими, злими, дратівливими).

Дізнавсь про країну **НАВПАКИ** художник-чарівник і вирішив намалювати портрети її мешканців.

— Уявити і розповісти, які мешканці казкової країни (колір, зовнішній вигляд) на що або на кого схожі? Якими можуть бути **ЗЛОСТИК**, **ПОГАНІЙКО**, **СЕРДИТИК**, чому їх так називали?

- Які **ХОРОШІЙКИ**, **ВЕСЕЛУНИ**, **ЩАСЛИВИКИ**?

То як же художнику намалювати портрети кольорів? Давайте спробуємо допомогти.

— Виготівимо портрети мешканців казкової країни. Обов'язково відтворити настрій, щоб було зрозуміло, хто є хто.

Малювання (аплікація або вирізування) «Кольоровий настрій» (кляксографія).

— В які кольори ми розфарбували настрій веселий, радісний, святковий (назвати), якими кольорами позначили сумний, поганий настрій (назвати).

— Давайте спробуємо з'ясувати, чому темні, тьмяні кольори з казкової країни були сумними, мовчазними, злими, роздратованими, сердитими? Чому в них завжди поганий настрій?

— Уявити себе мешканцем казкової країни і пояснити причини поганого настрою. (Темні кольори довкола, нездоров'я чи негаразди, відсутність друзів)

Пояснити, що сприяє гарному настрою, що потрібно для того, щоб бути веселим, радісним. Пояснити, як сприяють настрою кольори довкола (веселі, яскраві, радісні — темні, тьмяні).

— То коли у нас буває гарний, веселий, радісний настрій? (Коли все добре, всі здорові, навколо яскраво, гарно, коли свято, радість, день народження)

— Давайте намалюємо картину радісного, святкового настрою, нехай на наших картинах будуть лише яскраві, веселі кольори. (Можливе моделювання картин з кольорових заготовок — трафаретів, аплікація, використання мозаїки).

— Наші картини ми зможемо подарувати мешканцям казкової країни — сумним, сердитим, тьмяним кольорам. Як гадаєте, чи вони зрадіють подарунку, чи зміниться їх настрій? Чому? (Приємно, коли вручають подарунки, це приносить радість)

— Давайте пофантазуємо, як ще можна подарувати кольорову радість? (Подарувати яскраві, кольорові іграшки, фарби для малювання, різнокольорові солодоці, фрукти, яскраві книжки з малюнками, різнокольорові кульки і це будуть приємні подарунки)

— А ще можна придумати кольорові казки. Як гадаєте, буває казка **синя**, **зелена**, **червона**? Про кого (або що?) розповідатиме **оранжева**, **фіолетова**, **біла**, **жовта** казка? Що довкола має такі кольори?

Складання казок за кольоровими картинками (викладається на магнітній дошці).

Жовта казка

(Сонце), як яєчний жовток, висіло над землею. А луками йшли (курчата), і всі вони, звісно, були жовті. Жовта (бджола) підлетіла до (курчати), стала запрошувати до свого жовтого (вулика). Але (курчати) до вулика не залетіли, дірочка маленька. Байдуже, — подумало воно, — ось жовті (метелики) літають і жовті (кульбабки) ростуть, піду до них.

— Розфарбувати потрібним кольором картинку, як згадувались в казці. (Доречне використання іншого виду зображувальної діяльності моделювання картин, викладання за кольорами, використання мозаїки, аплікації).

— До наших яскравих подарунків ми додали кольорові казки. Чи гарним подарунком буде букет кольорових квітів? Квіти яких кольорів найкращі? Чому? (Пояснити відповідь).

— Уявити себе квіткою і розповісти про це (або розповісти про свої улюблені квіти, їх кольори). Чи існують чарівні квіти, які вони? Який чарівний букет хотіли б подарувати мамі?

— Уявити і намалювати найпрекраснішу у світі квітку.

Оформити разом з дітьми панно «Казкове різнобарв'я».

— Прошу вас розповісти мені, коли так буває, що усі-усі одночасно отримують в подарунок квіти, їх дуже багато, вони різні, вони всюди: в парках, садах, на клумбах, в луках, на лісових галявах. Коли таке буває? (Весною)

— Яка найрадісніша, найочікуваніша, найрізнокольоровіша пора року? (Весна) Чому так? Розповісти, хто як весну чекає, як природа пробуджується від зимового сну, які зміни?

— Уявити себе весняною квіткою, яка прокинулася від теплих променів сонечка. Які відчуття, що побачили навкруги. Як виглядає в образі квітки? Який маєте колір? Який настрій весняної квітки? Гарний, веселий, радісний, чудовий, кольоровий? (Пояснити, чому).

Гей, музики, вигравайте, нашу гостю зустрічайте!

Вже весна до нас іде, ясне сонечко веде.

Все оживає і все розквітає, теплий вітрець нас усіх звеселяє.

Всюди струмочки веселі біжать, з вирію друзі пернаті летять.

В небі, у ріках — блакить, як цю красу не любить?

* * *

Вже весна-красуня в гості знов прийшла. Що у подарунок нам, весно, принесла?

Принесла я вам дарунки різнокольорові: жовті і блакитні, рожеві й бузкові,

Зелену травичку, фіалки духмяні, проліски сині, червоні тюльпани,

Весняні краплини, дзвінки, різнобарвні, сонячні промінчики, тепленькі і гарні.

— Уявити себе чарівником-художником.

— Якими кольорами намалюємо картину весни? (Теплі, веселі, яскраві) Які кольорові дарунки весни? Які квіти, трави, небо, сонячні промінці, весняні краплини? Які кольори картини?

— Яка картина весни? (Яскрава, тепла, різнобарвна)

Гра «Кольорові асоціації».

— Що весною синє? (Небо, проліски, струмок), зелене — трава, молоді листочки; фіолетове — фіалка, ряст, медунка; жовте — сонце, кульбабки. Біле? Рожеве? Червоне?

Варіативне закріплення: визначити кольорову палітру вірша.

Травонько, травонько, зеленись, золотому сонечку поклонись.

Щоб розквітла яблунька на горі, щоб всміхалась весело дітвори.

А ми того сонечка промінці упіймаєм решетом на ріці.

Заплетем у коси їх, мов стрічки, ой, хороші ж матимем кіснички.
Зеленись же, травонько, зеленись, разом з нами сонечку поклонись.

Малювання (або аплікація, викладання, паперопластика (витинанки, техніка орігамі, кляксографія або штампування, флористика). «Кольорові дарунки весни».

Оформити виставку робіт, придумати загальну назву («Різнобарв'я весняних фантазій»).

— Запропонувати дітям обрати кольоровий символ весни, пояснити свій вибір. Обраний символ (гілка яблуні) виставляється на магнітній дошці.

Згадаємо казочку про країну Навпаки.

Якщо одні кольори з казки малювали весну, інші малювали — (Осінь). Поясніть, чому ми протиставляємо ці пори року? (Весною все розквітає, оживає, а восени — облітає, засинає) Але ж рання осінь дуже яскрава, красива, гарна, різнокольорова. Чому ж осінь вважають сумною, холодною? (Краса швидко минеться, облетить, прийдуть довгі холодні, похмурі, дощові, осінні дні) Це яка осінь? (Пізня)

— Давайте з'ясуємо, які ж кольори осені?

*Красуня-осінь — справжня чарівниця. Милуємося ми з її краси,
В які чудові фарби, подивіться, убрала осінь всі гаї й ліси.*

(Назвати кольори).

— Уявити себе найгарнішим осіннім листочком. Розповісти: з якого дерева, який колір. Де листок зустрів осінь, що бачив довкола? Які у природи осінні кольори? Яке дерево восени найгарніше, чому? Якими осінніми кольорами хотіли б розфарбувати довкілля?

*Кольорове диво — осінь. Чиста-чиста неба просінь. Скрізь червоно, золотаво,
жовтизна встелила трави,*

*Сизі ранки, синь ріки, білі в ній пливуть хмарки, Бронза дуба, зелень сосен, Кольорове
диво — осінь.*

Визначити кольорову палітру, настрої вірша, пояснити значення (описове) кольорів.

Нарядилась осінь в золоте намисто, золоте волосся розплела над містом.

Кольорові фарби виїняла з кишені і малює осінь жовтим по зеленім.

Здогадатись можна в парку по деревах — є червона фарба в неї і рожева.

*Ще й відтінків різних безліч осінь має. А стрункі ялинки боком обминає, їй не шкода
фарби і часу хвилинка — коляться зелені сосни і ялинки.*

Малювання (штампування, монотипія), флористика, паперопластика, аплікація, техніка обривання. «Ходить осінь кольорова, Розфарбовує довкола».

Обрати кольоровий символ осені — гілка з осіннім листям. Виставити на магнітній дошці. Порівняти символи: весна-осінь. Прокоментувати свої враження від кольоросприйняття.

— Прошу виконати наступне завдання. Пам'ятайте, ви художники -чарівники. Уявіть, що забрали всі яскраві кольори осені. Йдуть холодні дощі. На деревах давно немає листя. Сіре небо, немає сонця. Уявіть, яка буде картина такої осені? Які використаємо кольори? (Темні, холодні) Які враження під такої картини, який її настрої? Яким кольоровий символ пізньої холодної осені? (Сіра хмара з краплинами дощу) Символ виставити на магнітній дошці. Порівняти кольори, враження, прокоментувати.

Варіативне закріплення.

Розфарбувати картини (теплі, яскраві кольори весни), (темні, холодні кольори осені)-, пояснити різницю від кольоросприйняття картин.

Кольоросприйняття довкілля

Лютий

1. Кляксографія «Кольори мого настрою».
2. Знайомство з кольоровою терапією. Сокотерапія.
3. Малювання «Вітамінок-веселинок».

Мета. Ознайомити дітей з тим, що кольори впливають на настрій, стан здоров'я. За допомогою кольорів можна лікуватися, або вживати кольорову вітамінну їжу для профілактики хвороб.

Виховувати бажання піклуватися про власне здоров'я; спонукати дітей до використання знайомих асоціацій, як способу вирішення нових завдань; розвивати поняття «перевтілення, перетворення форм». Розвивати емоційно-чуттєву сферу дитини; вчити розуміти поняття, радість, свято, щастя — сум, лихо, негаразди. Формувати здатність відтворювати свої враження різними засобами; спонукати до активного спілкування, висловлювання думок, розвитку образного мислення, кольоросприйняття, зацікавленості процесом гри. Вчити сприймати віршовані форми викладання, створювати образи незвичайного, казкового.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, папір білий, кольоровий, ножиці, клей, серветки, дощечки, соки, фруктові напої для дегустації, кольорові трафарети, магнітна дошка.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*Я малюю і радію, фантазую, уявляю: все яскраве, кольорове, і душа моя співає
Лиш тоді, коли ти дужий і міцне здоров'я маєш, ти веселий і щасливий і красу оцю
сприймаєш.*

*Я ж — здоровий і завзятий, світ навколо кольоровий я радію, і співаю і красу малюю
знову.*

Одного разу у відомій нам казковій країні КОЛЬОРОВІЇ сталася незвичайна подія. Вночі, коли всі спали, зла ЧАКЛУНКА ФАРБОНЕНАВИСНИЦЯ знебарвила все довкола. Без кольорів у казковому королівстві засумували всі мешканці. До них завітали сум, нудьга, поганий настрій. Тоді король країни запросив на допомогу чарівну ФЕЮ КОЛЬОРИНКУ. Вона приготувала для всіх чарівні ліки: кольорові напої радості, веселкові мрійливі краплини, веселий **золотавий** сонячний сік.

Покуштували чудодійні напої мешканці Кольоровії і до всіх повернувся гарний, веселий настрій.

— Ми теж сьогодні будемо робити кольорову воду для гарного настрою. Спочатку пофарбуємо воду у склянках в основні кольори: **синій**, **червоний**, **жовтий**. Тепер будемо змішувати воду у склянках з метою одержання кольорових казкових напоїв.

Який буде колір, якщо змішати **синій** і **жовтий**? (**Зелений**) **Жовтий** і **червоний**? (**Оранжевий**) **Червоний** і **синій**? (**Фіолетовий**)

Як отримаємо воду **рожевого** (**червоний** і **білий**), **салатового** (**зелений**, **білий**), **блакитного** (**синій** і **білий**) **бузкового** (**фіолетовий** і **білий**) настрою?

— А тепер прошу розповісти, які напої ви приготували, як від них змінюється настрій маленьких Кольоровиків з казкової країни? Якби ви були казковим

чоловічком, напою якого кольору віддали б перевагу, чому? Що він вам нагадує, який на смак, де ви таке куштували?

З чого можна зробити справжній кольоровий напій? (З фруктів, овочів) Як називається такий напій? (Сік) Чим сік корисний, що містить у собі? (Вітаміни) Для чого його потрібно вживати? (Для зміцнення здоров'я, профілактики всіх хвороб)

— Яких кольорів бувають вітамінні напої? (Червоні, оранжеві, жовті, рожеві, фіолетові, зелені) А знаєте чому ягоди стали кольоровими? (їх розфарбували відомі нам брати-кольори).

Жили та були собі брати-кольори. Ніколи не сиділи вони без діла. Увесь білий світ розфарбували. А отже — землю і небо, сонце і місяць, моря і ріки, ліси і степи. Не шкодували барв і для квітів. А дійшла до ягід черга, до плодів — зелений колір братам каже:

— Чи ви не притомилися? То давайте я їх сам розмалюю, а ви відпочиньте.

Тут озвався червоний колір:

— За те, що ти, брате, беручий до роботи, тобі шана. А тільки кому ж до смаку плід зелений? Хто неспілу ягідку куштувати схоче?

Повів своїм пензлем червоний колір — і почервоніли суниця з полуницею, смородина й горобина, брусниця, барбарис, журавлина, вишня, малина.

Побачив це чорний колір та й собі вмочив у фарбу пензлик.

— А я чим гірший? Моя смородина буде чорною, достиглою, а горобина — чорноплідною, дозрілою. І чорницю з черемхою пофарбую моєю улюбленою фарбою, чорною.

Як сказав — так і зробив.

Ось вхопилися за пензлі й інші кольори. Усі стараються: хто швидше, хто гарніше ягоди розмалює, плоди різні. Та й добре ж виходить. Засяяли морошка з обліпихою оранжевими барвами. Черешні дісталися білий, жовтий, рожевий кольори. А сливі — ліловий і жовтий.

Розмалював сливу на свій смак і зелений колір, примовляючи:

— А моя слива й зелена достигла.

Пофарбував у зелений колір грона винограду, агрус. І хоча зелені вийшли, та були смачні, соковиті й, справді, зовсім достиглі.

Так живуть і розмальовують білий світ брати-кольори: сонце і місяць, моря і ріки, ліси й степи, трави і квіти, і плоди, і ягоди.

Гра «Кольорові асоціації».

— З чого приготуємо кольорові напої:

✚ Оранжевий — абрикос, апельсин, морква.

✚ Червоний — вишня, полуниця, томати.

✚ Жовтий — банани, яблука, черешні, дині, персики.

✚ Фіолетовий — смородина, виноград, буряк.

✚ Зелений — агрус, капуста, огірок.

✚ Синій — ожина, слива.

✚ Рожевий — малина, порічка, кавун.

А чи буває чорний, білий сік? З чого він зроблений? (Уявити казковий кольоровий сік).

— Зафарбовування трафаретних зображень, викладання або аплікація «Якого вони кольору».

Робота за змістом віршів:

На деревах там і тут фрукти, ягоди ростуть,
А мені в садку — груша до смаку.

* * *

Скуштувати я хотів *фіолетових* плодів.
А тепер щасливий — досягають сливи.

* * *

Соковите, наливне яблуко рум'яне
Милує око *червоним* боком.

* * *

Соку повні китиці сонечками світяться.
Досягає виноград, щоб порадувать малят.

* * *

Запашний і соковитий, наче сонечком налитий
Персик рум'яний, ніжний, духмяний.

— Які гарні вийшли наші ягоди і фрукти. Яскраві, соковиті, запашні. Час уже скуштувати напої, які з них можна приготувати. Запрошую на дегустацію кольорових фруктових напоїв. (*Покуштувати заздалегідь приготовлені соки. Обговорити їх колір, лікувальні властивості*). Який сік найбільше сподобався? Який видався найсмачнішим?

— Які враження від сокотерапії? Який настрій? Чи сподобалося? Було весело, цікаво, кольорово?

То в нашій казці мешканці країни Кольоровії отримали разом із соком гарний настрій, радість, добре самопочуття? Так?

На radoщах вони влаштували святковий феєрверк. Давайте уявимо, як злітають вгору і розсипаються зірочками мерехтливі блискітки салюту і все це намалюємо.

Штапування, плямкобризкання, малювання пальчиком або аплікація. «Незвичайний і чудовий салют казковий, кольоровий».

Оформити кольорове панно з робіт.

Помилуватися разом: гарно, захопливо, красиво, веселі, яскраві кольори.

— Що ж допомогло змінити настрій? (*Вітамінні соки, чарівні кольорові коктейлі*). З чого їх робили? (*З фруктів, ягід*)
Пропоную ще одну кольорову гру.

Скажемо чарівні слова: уявляємо охоче,

Уявляєм, скільки хочем, уявляєм жартома — це для нас весела гра.

— Уявити себе вітамінкою. Розповісти про себе, свій колір.

Наприклад:

Я — вітамінка *оранжевого* кольору. Колись я була чудовою, соковитою апельсинкою. З мене зробили солодкий *оранжевий* сік, який споживають залюбки. Я додаю людям сили, здоров'я, гарного настрою. (Далі розповідь *жовтих, червоних, фіолетових, рожевих* вітамінік). Повчити разом:

Овочі корисні всім — і дорослим, і малим. Фрукти також їж завжди,
В літню спеку й холоди. Вітамінова скарбниця для здоров'я знадобиться.

— З'ясувати, що це за вітамінова скарбниця? Як вона знадобиться для здоров'я?

Малювання «Вітамінік-веселинок» з використанням трафаретів.

(Обвести та розфарбувати в потрібний колір, надати малюнку емоційного забарвлення — намалювати личко з посмішкою).

(Аплікація або ліплення: звернути увагу на правильне використання кольорів і обов'язкове емоційне забарвлення (робити посмішку).

— Скажіть, який у вас сьогодні настрій — гарний, веселий, радісний,

жартівливий, пустотливий?

— А може бути кольоровий настрої? Який? Яка ознака гарного, веселого, радісного настрою? (*Веселий сміх*)

— Як ви гадаєте, чи може бути сміх кольоровим? Яким саме? Його можна намалювати чи можна тільки розповісти про незвичайний кольоровий сміх? Хто може так сміятися?

*Жив веселий жартівник кольоровий Чарівник. В різнобарвні ігри грав,
Сміх довкола фарбував. Де цей веселун буває скрізь веселий сміх лунає.*

*Незвичайний і казковий, сміх дитячий кольоровий. Якщо всі сміються люди,
Горний настрої всюди буде. Нумо, друзі, швидше в коло, посміємось кольорово.*

*Ха-ха-ха — луна казково, хі-хі-хі — це кольорово, хо-хо-хо — це жартома,
Не смієшся ти? Дарма! Хай сміються добрі люди, з сміху їм здоров'я буде*

Так вважає чарівник Кольоровий жартівник

— А ви як вважаєте, чи потрібно сміятися, чи корисний сміх для здоров'я, чому? (*Гарний настрої, веселий сміх — здорова, щаслива, весела людина*)

— Згадайте, які кольори передають гарний настрої? (*Веселі, яскраві, теплі*)

— То настрої може бути кольоровим? Вивчити напам'ять:

Пензлик — чарівник жартувати звик, кольорами грав, радість малював.

Скрізь тепер довкола радість кольорова.

— Чи можете уявити себе «Кольоровою радістю»?

Розповісти: який колір маєте, і чого радієте, яку приносите радість іншим? То ми веселі, радісні і щасливі, так? Скажемо чарівні слова і граємо далі:

Ми веселі малюки фантазуєм залюбки,

Фантазуєм недарма це для нас весела гра.

— Прошу розповісти про свій чудовий кольоровий настрої. Який колір сьогодні до вподоби? Про що нагадує, що бажаєте розфарбувати в такий колір?

— Використати спосіб ляпкобризкання і пофантазувати на папері. На що схожі наші різнокольорові фантазії: барвисті хмаринки думок, кольорові тумани мрій і сподівань, мерехтливі миттєвості щастя, чи забарвлене мереживо наших емоцій, відчуттів? Оформити панно з робіт. Придумати назву «Душі моєї кольори».

Варіативне закріплення.

— Що нам допомогло намалювати такі різнобарвні, яскраві настрої? (*Наша фантазія*)

Фантазія — це фарба чарівна, допомагає малювати дива.

*Я фарбою тою люблю малювати і настрої свій кольором передавати,
Сьогодні малюю настрої **рожевий**, завтра — **червоний**, потім — **зелений**,
Синій і **жовтий**, **блакитний** настрої, настрої здоров'я, радості, щастя.*

*А **чорним** я малювати не хочу — це колір глибокої темної ночі.*

Вночі відпочину і сон кольоровий настрої мій змінить на веселковий.

Все буде гарне, яскраве, казкове як настрої — веселе і кольорове.

Нехай розцвіта кольорів різнобарв'я, настрої яскравий — це дуже гарно!

— З'ясувати, чому не хочеться малювати **чорним**? Чому краще веселковий настрої? Що означає «веселковий», який це колір? Пояснити, як «розцвіта кольорів різнобарв'я». Пояснити, чому яскравий настрої — це дуже гарно.

Творче малювання «Настрої мій чудовий, різнокольоровий» за мотивами вірша. Оформлення виставки.

Кольоросприйняття довкілля

Березень

1. Малювання «Кольорове все навколо».

2. Гра-розвага «Кольорові таємниці» (описові назви кольорів), гра «Кольорова плутанина».

3. Складання казок за кольоровими символами.

4. Гра «Кольоровий дощик».

Мета. Визначити рівень сенсорного розвитку, здатність аналізувати, порівнювати, співставляти, створювати кольорове зображення; розвивати кольорову активність в процесі кольоросприйняття довкілля; вчити сприймати віршовані форми викладання, розвивати мовлення, уміння пояснювати свій вибір; використовувати набуті навички, асоціативний досвід для вирішення завдання. Дати уявлення про те, що слова можуть позначати кольори (сприйняття на слух), колір можна передати описово, порівняльно. Вправляти в швидкому асоціюванні кольорів та їх відтінків з явищами та предметами навколишнього середовища. Сприяти гарному настрою, творчому розвитку, гармонізації вражень від перебування в кольоровому соціумі.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, малюнки-розфарбовки, кружечки-символи, набір карток для складання казок, кольорові трафарети.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*Пензлик-чарівник малювати звик. Кольори узяв, все розфарбував
Скрізь тепер довкола різнокольорово: сонце і травичка,
Хмарка і водичка і ялинка в лісі, квіти на узліссі. Метелики гарні,
Дощик різнобарвний. Веселка яскрава — працював на славу.*

Час відпочивати та перевіряти: чи уважний пензлик був, чи нічого не забув?

– Придивіться уважно: чи все старанно розфарбував довкола чарівний пензлик?

Асоціативна гра «Кольорове все навколо».

– Що бачимо **синє**? **Зелене**? **Червоне**, **жовте**, **оранжеве** і т.д.?

– Уявіть, що ви чарівник, у вас є казкові фарби. Якого вони кольору? З чого зроблені фарби? (З місячного сяйва, зоряного блиску, райдужних блискіток, ранкової роси, кольорових крапель дощу, кристалевого блиску бурульки, пелюсток диво-квітів, перлинок щастя і радості...) Поясніть, як можна працювати чарівними фарбами, які їх кольори, що вони розфарбовують довкола?

– Як нам намалювати чарівними фарбами найкрасивішу казкову картину?

– Яке має бути казкове небо з хмарками? Яке сонце? Які намалюємо казкові квіти? У якому чарівному садку вони ростимуть? Яка буде казкова країна, де знаходиться цей чарівний сад? (Пофантазувати разом).

– Я знаю одну історію про миленького художника, який малював картину і так замріявся, у які казкові кольори її розфарбувати, що забув це зробити і картина залишилась не розфарбованою. Давайте разом допоможемо розфарбувати у потрібні кольори те, про що почуємо.

*Готувався подарунок - із хатинкою малюнок. Сіра мишка малювала,
Тільки не розфарбувала. Потрудилась і під гірку заховалася у нірку.*

(На магнітній дошці виставляється малюнок і відповідні фігурки).

Жовте вибігло курча: Тут чогось не вистача! Де тут сонце угорі?

Де кульбабки у дворі? Пензлик з фарбами дістану — Веселіш довкола стане.

— Що на картинці розфарбує у **жовтий** колір курчатко?

Жабеня спішить **зелене** — є робота і для мене. і травичку, і ялинку

Дерево біля будинку, і кульбабчині листки розмалюю залюбки.

Визначити, що на картинці **зелене**. Завдання повторювати після кожного віршика; картинка розфарбовується у потрібні кольори.

А метелик **синюватий** взявся небо фарбувати,

Це робота не проста — величезна ж висота!

Та у нього крильця є, він до неба дістає.

* * *

По травинці, по билинці, із краплинками на спинці пнеться сонечко маленьке

Червоненьке і кругленьке: між цієї ось травички будуть стиглі полунички.

* * *

В **золотистому** пилку у брунатнім кожушку під хатинкою бджола

Працювала і гула: ось **коричнева** кора, кошеня біля двора.

— Вже готові наші картини. Перевіримо, чи все розфарбовано правильно? Чи впорались із завданням і знайшли відповідні кольори?

Варіативне повторення.

В казковій країні Кольоровії знову трапилась пригода. І знову завдяки витівкам злої чаклунки Фарбонена- висниці. Цього разу вона вдалася до хитроців і зробила так, що всі кольори забули свої назви. Безпорадні кольори не знали, що робити? Хто з них розфарбовує сонце, небо, траву.

Спробував художник намалювати картину — і ось, що з цього вийшло.

— Якого кольору все має бути насправді? Як можна пояснити, яку фарбу потрібно взяти для ялинки, хмаринки чи морквинки?

— Чи можна інакше, описово назвати кольори? Чи можна визначити колір, порівнюючи його з чимось? Розповісти, на що він схожий?

— Давайте з'ясуємо, як можна розповісти про фарбу, не називаючи її справжнього кольору. У цьому нам знову допоможе вірш:

Люблю я різні кольори в барвистім розмаїтті, хто їх не любить з дітвори?

Таких нема на світі. Дзюркочуть **срібні** ручаї, шумить гілля **зелене**,

Та тільки назви є свої на кожен колір в мене.

У світлий день, в погожу мить, привітний, ніби казка,

Хай фарба **сонячна** блищить. Яка? Назвіть, будь ласка?

А то, який, скажіть мені, над настроєм чудесним

Побачу колір в вишині і враз назву **небесним**?

Немов би килим ворсяний, застелений у лузі, назву цей колір **трав'яний**...

Який це колір, друзі? Калини плетиво густе в достиглих гронах знову,

А як, малята, назвете ви фарбу **калинову**?

Сніг землю вкутає і траву, під ним стеблина кожна,

А як інакше **снігову** назвати фарбу можна?

Сховалось сонечко, за ним погасли і **багрянці**,

Який я колір зву нічним? — Відповісте уранці.

— Назвати, про які кольори іде мова у вірші. Визначити рівень кольоросприйняття докільля на основі асоціативного досвіду; назвати, що буває **морквяного** кольору (апельсини, абрикоси, нагідки), **волошкового** (небо, вода, море), **золотавого** (пісок,

зірки, жовте листя, засмага), **бузкового**, **огіркового**, **полуничного**, **малинового**? Який колір веселковий, нічний? Який це колір дня? Звідки береться така назва кольорів? (На основі асоціацій з відповідними предметами)

Отже, ми сприймаємо на слух розповідь про колір і розуміємо, про що іде мова.

– Давайте разом виправимо помилки художника (за допомогою описових назв кольорів): трав'яний колір — це **зелений** (трава, ялинка, чубчик морквинки), небесний — **синій** (небо, хмарка), сонячний — **жовтий**, морквяний — **оранжевий**. А який колір квітів? (Різнокольоровий) Як це зрозуміти?

– Дати описові назви кольорів квітів (кольору маків, ромашки, волошок). Який це колір снігу? (**Білий** — зайчик) Ось ми і з'ясували, яка насправді має бути картина, нагадали кольори, їх назви (на магнітній дошці виставляються всі потрібні кольори-трафарети).

Варіативне закріплення. Гра-асоціація.

«В кольорову гру пограєм. Потрібний колір обираєм»

У травичці **зелененькій** жабка стрибає маленька.

І у жабки-невелички колір був як у травички.

(Який?)

В лісі виросла калина і **червона** горобина. Треба ягідки зірвати і намисто нанизати.

(Якого кольору?)

На леваду я б пішла б ціла купа там кульбаб наче сонечка малі, посідали у траві.

(Який колір у кульбабки?)

Ось і вогник у ліску показовім на пушку це скрадається лисиця. Мов вогник іскриться».

(Колір вогника, лисиці?)

На галявці **зелененькій** такі яскраві і гарненькі заховали полунички — розпашілі стиглі щічки.

(Який колір?)

Тонкохвосте і маленьке у норі живе темненькій, колір має теж такий: непомітний, «ніякий»

(Який це «ніякий» непомітний колір?)

– У нас з'явилися різнокольорові звірята.

– Якого кольору жабка? (**Зелена**) А курча, лисичка, мишка, ведмедик, котик?

Знайдіть відповідні їм кольорові символи. За допомогою цих символів ми будемо складати кольорові казки.

Ми домовилися про значення кольорових символів, а отже, починаємо!

Жила-була маленька (**зелена**) жабка. Було їй самотньо, і, щоб не сумувати, жабка вирішила знайти собі друзів. Зустріла (**жовте**) курча і зраділа: «Давай дружити!». Курчатко погодилося і вони пішли далі. Дивляться, а під деревом (**коричневе**) цуценятко сидить. «Чого ти сумуєш? Ходімо з нами друзів шукати!» і всі разом весело попрямували далі. Чують, хтось гукає: «Допоможіть мені, витягніть!». Дивляться друзі, а маленький (**сірий**) їжачок упав у струмок. Скочила жабка у воду і врятувала їжачка. Їжак подякував друзям і запросив усіх до себе в гості.

(В процесі розповіді кольорові символи викладаються на магнітній дошці).

А ось іще одна казочка.

Маленькому (**сірому**) зайчику подарували на день народження багато красивих кольорових іграшок. Вирішив зайчик запросити до себе в гості друзів, щоб разом весело пограти. Прийшов до зайчика (**коричневий**) ведмедик, (**рудя**) лисичка, (**жовте**) курчатко, (**зелена**) жабка... (І хто ще?)

Як багато у зайчика друзів. Іграшок вистачить на всіх. Друзі весело розважалися, у всіх був чудовий настрій

(Потрібні кольорові фішки викладаються на магнітній дошці).

– Прошу уявити казкових героїв і скласти казочку за ланцюжком кольорових символів.

Двоє друзів — (*руде*) пухнасте кошеня і (*коричневе*) кудлате цуценя пішли на прогулянку. По дорозі вони милувались яскравим (*жовтим*) сонечком, (*синім*) небом і кумедними (*білими*) хмаринками на ньому, збирали у (*зеленому*) лузі (*рожеві*) квіти і бігали наввипередки з метеликами. У лісі друзі зустріли (*рудю*) білочку, яка пригостила їх солодкими, стиглими, (*червоними*) суницями. Ввечері друзі повернулися додому веселі, радісні, щасливі і принесли для усіх подарунків — букет чудових квітів.

– Як гадаєте, чи можна за допомогою кольорових символів розповідати відомі нам казки?

(Діти домовляються про значення кольорових символів; за їх допомогою за кольоровою схемою викладаються і розповідаються обрані казки).

«Викладання знайомих казок».

Варіативне закріплення: «Ріпка», «Рукавичка», «Колобок».

– Чи сподобалось вам викладати кольорові схеми казок? Як це було?
(Несподівано, незвично, цікаво, весело, оригінально, яскраво, різнокольорово)

– Ваше домашнє завдання: намалювати кольорові схеми улюблених казок і ми завтра з'ясуємо, які це казки. Переможцем оберемо того, хто за кольорами визнає і назве найбільшу кількість казок.

Наша кольорова гра триває. Згадаємо чарівні слова:

*Ми веселі малюки, фантазуєм залюбки, добре вмієм уявляти,
З кольорами любим грати, фантазуємо охоче, уявляєм — скільки хочем,
Світ забарвлюєм довкола незвичайно, кольорово.*

– Уявити себе кольоровою хмаринкою. Розповісти про свій колір. Якби з хмарки пішов кольоровий дощик, в які кольори було б розфарбоване довкілля?

– А якщо хмарок багато і всі вони кольорові? Як буде довкола? *(Кольорово)*

Гра-асоціація «Що розфарбує червона хмаринка?» (*Синя, рожева, зелена, блакитна, жовта, фіолетова*)

Творча робота: (колективна).

- 1.Обрати улюблений колір і розфарбувати хмаринку.
- 2.Хмарки наклеїти на панно.
- 3.Домалювати хмаркам потрібний кольоровий дощик.
- 4.Наклеїти відповідні кольорам краплинок квіти.

Квітень

1. Гра-фантазія «В мене фарба чарівна, допомагає малювати дива».

2. Малювання-тест «Розфарбуємо клоуна» .

3. Ігри-медитації «Кольорове слово».

Мета. Вчити дітей мислити яскравими образами, аналізувати і робити висновки, пояснювати свій вибір; розвивати зв'язну мову, творчі здібності за допомогою художнього образу, поетичного слова; сприяти розвитку дитячої фантазії та уяви; через асоціації, образне мислення, гармонійно почуватися в кольоровому соціумі; формувати творче кольоросприйняття навколишнього світу на підставі ігрових мотивацій та асоціативного досвіду; розвивати емоційно-чуттєву сферу дитини. Вправляти у проведенні ігор-медитацій з метою корекції емоцій, почуттів. Вчити аналізувати та порівнювати, давати емоційну оцінку кольорів, робити висновки про побачене, почуте, вигадане.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, серветки, кольорові ілюстрації, папір білий, кольоровий, ножиці, клей, дощечки, кольорова мозаїка, кольорові трафаретні зображення, магнітна дошка.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*Країна казок кольорових свої обійма розкрива,
Запрошує малят у гості — помилуватись на дива.
Тут можна мріяти, творити і змінювати все довкола.
Для фантазерів є завжди країна казок кольорова.*

— Сьогодні у нас зустріч і країною різнобарвних кольорових фантазій.

Ми будемо фантазувати і розповідати про це. Уявляти і малювати світ кольорових вигадок. Будемо створювати красу за допомогою кольорів і нашої яскравої, різнобарвної фантазії.

*Різнобарвно, кольорово я малюю і радію. Сонце ясне і хмаринки,
Вітерець барвистий віє, квіти в лузі кольорові і веселка виграває
Все яскраве і казкове і душа моя співає. Я милуюся красою,
Фантазую, уявляю, усміхаюся, радію: кольорово світ сприймаю!*

— Любі друзі, чи готові ви мандрувати в країну кольорових фантазій, різнобарвних казок, яскравих уявлень?

Гра-асоціація «Кольорове все довкола, якби ж і я був кольоровим!».

— Уявити себе казковою, кольоровою, веселою істотою. Ким саме — розповісти нам про це. Який колір маєте, як виглядаєте, з якої ви казки, фантастичної країни?

— З чого радієте і чим звеселяєте інших?

— Уявити себе казковою іграшкою, рослиною, квіткою, розповісти про себе і свої кольори.

— Уявити себе чарівною фарбою. Розповісти про свій колір і свої бажання, розфарбувати все довкола у казкові кольори.

Отже, у нас все довкола кольорове, незвичайне і казкове.

Малювання (анлікація) «Чарівна різнобарвна квітка».

— Розповісти про диво-квітку, її кольори. Які бажання здійснює чарівна квітка?

Чи розфарбовують чарівні пелюстки доквілля в свої кольори?

— Що навколо має казковий мерехтливий колір пелюсток диво-квітки?

— Ми розповідали про казкові кольори, які ми уявляли довкола.

Гра-асоціація.

То поясніть мені, який це колір:

*Мерехтливих, барвистих краплинок, срібного місячного сяйва,
Яскравого сонячного світла, барвистих ранкових хмаринок,
Веселого грибного дощук, літньої барвистої веселки?*

– Що можете розповісти про яскравий веселковий колір, який він, де і коли його бачили?

*Гуляла по небу хмаринка, збирала барвисті краплинки,
Тримала відерце в руці, а в ньому — букет промінців.
А сонце веселку сплітало — сім барв для веселки шукало.
Зраділа маленька хмаринка: є в мене барвисті краплинки.
В їх барви веселка вдягнулась і вдячно хмаринці всміхнулась.*

Гра-асоціація «Я веселка кольорова розфарбую все довкола».

– Що довкола **червоне, оранжеве, жовте, синє, зелене, фіолетове?**

– Які відтінки мають кольори веселки: **рожевий, блакитний, салатний, бузковий.**

Що навколо має такі кольори?

*Нумо, друзі, уявляти, світ довкола фарбувати
Кольорово, веселково розфарбуєм все довкола.*

– Уявити себе веселим чарівником - художником і намалювати веселку, її кольори довкола.

– Пояснити добір кольорів картин.

– З'ясувати елементи казковості, визначити прийом фантазування.

Оформити панно з робіт. Придумати назву: «Країна веселкових барв».

– Нагадайте, будь ласка, з якими асоціаціями пов'язана назва райдуги? Веселка — від слова «весело». Як розумієте значення назви?

– Як це пов'язано з кольорами?

Хто веселий, жартівливий усміхається щасливо?

Це мої малята: хлопчики й дівчата.

– Який у вас сьогодні настрій? Гарний, веселий, чудовий? Яка ознака гарного настрою? (*Радісна посмішка, веселий сміх*) Посміхніться, адже у нас сьогодні кольорове свято — свято наших різнобарвних фантазій.

Настрій у нас має бути веселий, яскравий, кольоровий, тому що в гості завітав веселий клоун! Це не простий клоун, він чарівний, бо є у нього веселий кольоровий сміх, який він роздає на всіх.

Кольоровий жартівник Клоун Бім до сміху звик, і усюди, де бував,

Сміх довкола фарбував. Де цей клоун виступає, скрізь дитячий сміх лунає.

*Незвичайний і казковий сміх дитячий кольоровий. Нумо, друзі, швидше в коло
Посміємось кольорово. Якщо всі сміються люди — гарний настрій всюди буде.*

Ха-ха-ха - звучить казково, хі-хі-хі - це кольорово, хо-хо-хо — це жартома.

Не смієшся ти? Дарма. Хай сміються добрі люди, з сміху їм здоров'я буде.

Так веселий Бім вважає малечу розважає.

Паперопластика (витинанки), малювання.

– Прошу розфарбувати веселих клоунів у найяскравіші кольори. А поки працюєте, придумайте назву роботи, пов'язану зі сміхом, жартами, веселощами і кольорами (*Кумедний веселун, Кольоровий сміхотун, Різнобарвний жартівник, Веселковий клоун, Радісний кольоровик, Сміхорозфарбовувач, Веселковий фантазер, Веселий різнобарвник*)

Оформити виставку роботи. Придумати назву: «Кольорові жартуни».

– Які веселі, кумедні, яскраві гості опинились на нашому святі кольорових фантазій.

Давайте всі разом складемо казку про цих чарівних жартівників, про їх незвичайні пригоди, про дивовижні властивості кольорів дарувати свято, гарний настрій, змінювати все довкола. *(Викладання на магнітній дошці).*

Одного разу, подорожуючи казковими світами, наші веселі, яскраві друзі опинились на невідомій планеті — темній, холодній, пустій — така собі планета без кольорів.

Жили там в темних кутках і нірках маленькі мовчазні безбарвики — інопланетні істоти.

– Уявити і розповісти, які з себе казкові інопланетні безбарвики, як виглядають, на що або на кого схожі?

– Намалювати портрети казкових істот. Пояснити, чому вони мовчазні, чому живуть в темних закутках планети. Пояснити вибір кольорів.

Ось які у нас вийшли мешканці казкової планети. До речі, яку назву цій планеті ми дамо? *(Темнофарбія, Безбарвія, Безкологія)*

– Як гадаєте, яка причина того, що всі безкольорики мовчазні? Який у них настрій? Чому вони живуть в темних закутках? Це якось пов'язано з кольорами, адже їх планета — темна, холодна, пуста. *(Спонукає до висновку, що темне, безбарвне, холодне оточення викликає поганий настрій, сум, смуток, позбавляє радості).* До того ж, маленькі інопланетні істоти ніколи не сміялися, тому що у них не було причин радіти, веселитися, щось святкувати. Уявляєте, яке це було життя?

Давайте продовжимо казочку далі і з'ясуємо, що зробили наші кольорові веселуни?

А вони дуже здивувалися: що відбувається на планеті — так сумно, тьмяно, порожньо і безрадісно. Друзі вирішили допомогти Темнокології і подарувати їй свій яскравий, барвистий веселий кольоровий сміх і святковий настрій. Вони розповіли маленьким безкольорикам казку про чарівну різнокольорову квітку, яка виконує кольорові бажання — і за мить Темнокологія перетворилася у країну казкових барв. З'явилися чарівні рослини, диво-квіти, різнобарвні метелики, казкове небо і яскраве сонечко — все навколо стало гарне, дивовижне, різнобарвне. А потім кольорові жартівники запросили інопланетних істот до веселої гри і навчили їх сміятися. Пам'ятаєте: «Нумо, друзі, швидше в коло, посміємось кольорово». Всюди лунав кольоровий сміх, від нього безкологіки перетворились у яскравих, веселих, радісних і дуже симпатичних малесеньких...

– Як же нам їх назвати? *(Варіанти відповідей).*

– Давайте спробуємо уявити і намалювати кольорові зміни, які сталися на казковій планеті завдяки яскравим барвам.

– Уявити і розповісти, якими тепер стали безкольорики, як змінився їх вигляд, який тепер у них настрій, які вони тепер за кольорами?

– Уявити і розповісти, які кольорові бажання виконала чарівна квітка? Які кольорові фантазії маленьких безбарвників вона здійснила, які використала кольори?

Оформити панно з готових робіт.

– Подивіться, яка яскрава казкова планета. Вона аж ніяк не схожа на Темнокологію.

– Давайте вигадасмо нову назву. *(Варіанти відповідей).* Якщо мешканці стали різнобарвними, то планету назвемо — Різнобарвія. Чим закінчилася наша казка? *(Веселим, кольоровим святом. Всі радісні, щасливі, можуть сміятися, веселитися,*

радіти різнобарвній красі довкола). А як же наші кольорові жартівники? Вони і далі мандрують казковими світами, роздають свої яскраві фарби і чарівний кольоровий сміх усім, хто цього потребує. Чуєте? Прислухайтеся — почуєте, як десь лунає їх сміх.

– Уявити і розповісти, що в цей час розфарбовують веселі клоуни. Які вони використовують кольори? Уявити себе веселим чарівником і розповісти, що розфарбовуєте у казкові барви? Кому і як допомагаєте? Якими кольорами?

– Спробувати відтворити свої кольорові фантазії у малюнку (*або викладанням з мозаїки, моделюванням з готових кольорових форм, паперопластикою (вигиналки, оригамі, паперова мозаїка), аплікацією, ліпленням (кольорових казкових істот, тварин).*

Оформити виставку дитячих робіт «Кольорові фантазії».

Травень

1. Гра-фантазія «Кольорове все навколо».

2. Кольорова ігротека. Викладання казок, віршів за допомогою кольорових символів.

3. Кольорова валеологія. Здатність кольорів викликати позитивні емоції, гарний настрій. Малювання «Настрій мій кольоровий».

Мета. Виявити рівень знань дітей про кольори та їх відтінки, уміння асоціювати колір з певним предметом і навпаки. Визначити, як діти сприймають на слух описання кольору порівняльно, чи можуть відповідно відтворити кольоровим малюнком, символом. Продовжити за допомогою кольорової терапії формувати гарний, веселий настрій; виховувати бажання фантазувати; розвивати мислення, зв'язне мовлення, творчу активність.

Обладнання і матеріали. Літературна добірка; кольорові фарби, пензлі, ємності для води, серветки, кольорові ілюстрації, папір білий, кольоровий, ножиці, клей, дощечки, кольорова мозаїка, кольорові трафаретні зображення, магнітна дошка.

Умовні позначки:

- завдання мовленнєвого розвитку;
- образотворча діяльність.

Мотиваційна готовність.

*Я веселий жартівник, фантазер і чарівник. Світ забарвлюю довкола
Незвичайно, кольорово. На чарівному горбочку, у хатинці в холодочку
Поселився гном веселий. Любить він свою оселю. Зранку вдома прибирає,
Пісню весело співає. Та одного разу гном поогледівся кругом,*

*Став він скаржитись, бубніть, що йому погано жить, що він щось не так зробив,
Свою оселю розлюбив.*

– Роздивитися малюнок і визначити, що не так біля будинку гнома? Чого немає, чого не вистачає. *(Де рослини, квіти, метелики, тваринки, де хмаринки в небі, сонечко?)*

– Запропонуйте, що можна намалювати біля хатинки, щоб порадувати гнома? Які використаємо кольори?

– Якого кольору сонце, хмарки, квіти, метелики, трава?

– З'ясувати, що не подобається гному, адже на малюнку яскраві кольори *(відсутність краси природи довкола, самих кольорових будинків замало для того, щоб гармонійно почуватися в навколишньому середовищі).*

– Уявити себе художником-дизайнером і прикрасити подвір'я гнома *(відтворити природу).*

– З'ясувати, чим урізноманітнили простір біля будинку гнома: трава, квіти, дерева, метелики, сонце, хмарки. Які використали кольори? Чи гном задоволений змінами, який його настрій, з чого він радіє?

– Як кольори впливають на настрій, емоції? (Викликають радість, задоволення, святковий гарний настрій)

— Який у вас сьогодні настрій? Чи бажаєте трохи пожартувати? Що для цього потрібно? *(Розповісти щось веселе, дотепне, цікаве, кумедне, щоб усі розсміялися, посміхнулися).*

Пропоную вам трохи пожартувати з кольорами. Згодні?

Гра-асоціація «Кольорова ворона» з використанням кольорових фішок, які викладаються в процесі читання вірша.

Ми з вами виклали ланцюжок кольорових фішок. Але я не всі кольори називала, як же ви змогли упізнати?

— Чому ви зрозуміли, який це колір трав'яний, кульбабний, апельсиновий. Цікаво, якими кольорами ви позначили грона винограду? (*Рожевий, зелений, фіолетовий, жовтий*)

— Чи пізнаєте ви кольори, якщо я скажу по них порівняльно, описово?

Який це колір — небесний, калиновий, волошковий, морквяний, фіалковий, сонячний, шоколадний; який колір жита, снігу, моря, місяця, колір ночі, дня? Який колір веселковий?

— Уявити свій улюблений колір і розказати про нього описово, порівняльно, не називаючи. Наприклад: я люблю колір моря, неба і волошок (*синій*), мені подобається колір жита, сонця, кульбабок (*жовтий*).

Отже, ми з'ясували, якими кольорами могли б намалювати казкову кольорову ворону.

— Чи зустрічаються такі незвичні кольорові птахи в нашому житті? (*їх можна зустріти в казках*) В казковому світі всі герої можуть розмовляти, мають чарівні здібності, можуть перевтілюватися, мають найрізноманітніші казкові кольори.

— Яка найвідоміша казкова кольорова пташка? (*Жар-птиця*) Як вона виглядає, які кольори має?

— Уявити і намалювати найкрасивішого і найяскравішого казкового птаха. Розповісти про його чарівні здібності.

— Чи любите ви казки? Які бувають казки? Чи бувають казки кольорові? Ми вже знаємо, що бувають. Чи можна розповісти казки за допомогою кольорів, кольорових символів?

Розповідь казок за кольоровими схемами (за вибором вихователя). «Ріпка», «Рукавичка», «Солом'яний бичок», «Пан Коцький».

Потрібно домовитись, які у нас будуть кольорові символи діда, баби, звірів, колобка, рукавички.

(Діти вибирають кольорову схему і розповідають за нею казку).

Ми використали кольорові фішки для розповіді казок.

Давайте за допомогою кольорових символів викладемо вірш. Цікаво спробувати, адже ми такого ще не робили. Викладаємо фішки по колу; якщо фішок багато то подвійним колом.

В кольори продовжимо грати, будемо віршики викладати,

Щоб дізнатися, які є у нього кольори.

Нам сьогодні не до суму, різнобарвні звать нас луки

І веселочка – краса, і блакитні небеса,

Квіти дивні, кольорові і метелики чудові,

Ясне сонечко вгорі – любо влітку дітворі.

— З'ясуємо, які використано кольори для вірша. Якими фішками позначили різнобарвні луки? Веселочку-красу? Дивні кольорові квіти, чудових метеликів? Кожен з вас вибрав свої улюблені кольори, вони всі яскраві, веселі, різнобарвні.

— Чи однакове кольоросприйняття вірша: на слух і в кольоровому відтворенні (*фішками, малюнком, аплікацією*), коли ми уявляємо більше кольорів: коли слухаємо, чи коли малюємо, викладаємо за текстом вірша?

— Придивіться, що нагадують різнокольорові фішки, які спогади викликають, з чим асоціюється їх різнобарв'я (*чарівна різнобарвна квітка, кольоровий килим в лузі, різнобарвне новорічне конфетті, блискітки святкового салюту, цукерки-льодяники,*

морські камінці, краплини кольорового дощу, яскраві бризки кольорової хвилі, кольорові смішинки гарного настрою).

– Гадаєте, можна намалювати смішинки гарного настрою? Як це зробити, які використати кольори? *(Яскраві, веселі, різнокольорові)* На що схожі смішинки? *(На салют, зірочки, квіточки, хмарки, краплинки, кольорові кружечки, кольорові промінці, хвилі, кольорові бризки фарб)*

– Відтворити свій настрій кольорами, використовуючи будь-який спосіб зображення. *(Заохочуються будь-які неймовірні фантазії, вигадкування).*

Оформити панно «Настрій мій кольоровий».

Казка про кольори

Сенсорне свято з елементами продуктивної діяльності для дошкільнят

Мета: розвивати кольорове сприйняття, спостережливість, зорову пам'ять; закріпити уявлення про виражальні якості кольору та лінії; виховувати бережливе ставлення до предметів, призначених для художньої творчості.

Час проведення. Кінець навчального року.

Музичний ряд. Легка «казкова» музика, під час якої діти «мандрують».

Обладнання. Велика коробка (80х50 см) з олівцями — 8 штук (*краще, щоб олівці були дерев'яні та пофарбовані масляними фарбами, а не виготовленими з картону*), площинні зображення курчаток — 8 штук (*кожне курчатко іншого кольору*), площинні зображення шишок, моркви, ставочка, хмаринки, ялинки; фланелеграф з контурними зображеннями вищеназваних предметів.

Герої (в яскравих костюмах):

1. Сонечко — втілення **жовтого** кольору.
2. Хмаринка — **блакитного**.
3. Ведмедик — **брунатного**.
4. Лисичка — **оранжевого**.
5. Жаба — **зеленого**.

Облаштування залу. Для кожного кольору підготовлений фон: для **жовтого** — куточок в гірляндах з штучного листя та квітів **жовтого** кольору з плотом, з-за якого виглядає соняшник; для **блакитного** — задрапірована **блакитною** тканиною стіна; для **коричневого** — пеньчок, великі шишки та іграшки різноманітних кольорів; для **зеленого** — стилізоване болітце з містками різних кольорів і т.д.

Під вікнами залу — ряд столиків, а на них малятам попередньо дають можливість помалювати і, як правило, олівці та фарби лишаються неприбраними...

Хід заняття:

(До залу заходить вихователь і приносить величезну коробку, це — олівці).

Вихователь. Ой, діти, які я вам сьогодні олівці принесла... Чарівні! Великі, яскраві! Ними малювати — одне задоволення. А ще принесла малюнок. Я його цими олівцями намалювала!

(Розвертає фланелеграф, а там лише силуетне зображення предметів).

— Дивно, тут були яскраві фарби — **блакитне** небо, **жовте** сонце... Ой, і коробка порожня... Ви не знаєте, у чому справа?

(Погляд вихователя зупиняється на олівцях, якими малювали діти).

Кольорові олівці заховались? Та вони, мабуть злякались,

Що будуть неприбрані, не точені і кинуті,

Всіма забуті і всіма закинуті.

Як оці олівці, що в нас на столі... А разом з чарівними олівцями втекли й кольори, тому вони зникли з картинки.

Що будемо робити? Як кольори збирати? Де олівці шукати?

Давайте швиденько приберемо ці олівці, покладемо їх на місце.

Де заховались кольори? Може в хащах лісових?

Чи у квітах польових? А, може, в веснянках рудих

Чи в листочках золотих? Можливо, в бантиках дівчаток?

*Можже в іграшках маляток? Швидше всього, кольори,
Непосиди-маляри, щоб чого не сталося, в казці заховались...*

(Звучить музика).

Ми казкою підемо, кольори усі знайдемо.

(По «стежині» діти йдуть до «**жовтого**» куточка, де їх зустрічає Сонечко, яке плете **жовтий** промінчик).

Сонечко.

Я — Сонечко **жовте**, не просто сиджу...

Промінчик тепла для людей я в'яжу!

І для **жовтого** соняшника, що на мене споглядає,

І для **жовтої** грушки, що з гілки звисає...

(Музика обривається).

Сонечко. Добрий день, діти! Щось шукаєте?

Вихователь і діти. Так, шукаємо зображення з нашого малюнка і чарівні олівці.

Сонечко. Ну, в мене живе тільки один колір. Як ви думаєте, який? А кого **жовтого** не вистачає на вашому малюнку? (*Курчатка*). Ну що ж, я можу його вам подарувати.

Тільки промінчик доторкнеться до дитячої руки —

Жовтим він курчатком стане. Беріть його, малюки!

(Дітям пропонують 8 площинних курчаток різного кольору).

Сонечко. Ну, яке ваше?

(Діти роблять вибір, накладають курчатко на фланелеграф).

Сонечко. От молодці! Піду за іншими курчатками догляну. А це вам за роботу. (Подає великий **жовтий** олівець. Діти дякують. Під іншу музику впливає Хмаринка).

Хмаринка.

Подарую я синиці **синій-синій**, **синій** ситець.

Хай **жовтенька** синиця пошиє **синю** хустку з ситця.

Насті банти подарую, **голубим** їх зафарбую.

Синенькі волошки, ріки **голубі**, **голубі**, як небо, — ось вони які.

Чого ж **блакитного** або **синього** не вистачає на вашому малюнку?

Діти. Хмарки! Ставочка!

Хмаринка. Є в мене картинки з вашого малюнку: ставок — **синій**, хмаринка **блакитна**, вибирайте!

(Діти виконують завдання, особливістю якого є те, що і ставок, і хмаринка — однакові за конфігурацією, але різні за кольором. і хмаринку, і ставок слід прикріпити на фланелеграф).

Хмаринка.

Вірно, вірно! Ну ви просто молодці! А за те, що молодці, я віддам вам олівці.

Не ламайте, бережіть, всім малюнки покажіть.

(Прощається з дітьми і «впливає» з залу. Зміна музики. Малята йдуть стежиною і зустрічаються з Ведмедиком. Музика стихає).

Ведмедик.

Чим більше я поїм, тим більше я посплю,

Чим більше я посплю — тим стану здоровіше, і всіх переможу!

Вихователь.

Зачекай, Ведмедику, ласунчику **коричневий**.

Загубили колір ми такий, як ти, **коричневий**.

А ще з нашого малюнка зникли шишки.

Ведмедик.

Та я шишки вам віддам, але сумую дуже сам.

Пограйте зі мною в гру.

*Принесіть мені іграшки, але обов'язково **коричневого** кольору.*

*(Проводиться дидактична гра «Принесу Ведмедика іграшку», під час якої лунає весела музика, а Ведмедик навмисне збиває дітей з пантелику. Під кінець гри Ведмедик віддає малюкам **коричневий** олівець і шишки для малюка, і йде із залу. Прибігає Лисичка з морквинкою).*

Лисичка *(співає на мелодію пісні «Оранжевое солнце»).*

*Оранжева лисичка, я — ростом невеличка,
Я схожа на морквинку, такі ж боки і спинка.*

Вихователь. Лисичко! Зачекай! Нам для нашої картинки дуже потрібна морквинка.

Лисичка. Яка?

Діти. Така.

Лисичка. Ну, я вам дам морквинку і олівець, але ви мені скажіть, як ми називаємо такий колір?

Діти. **Оранжевий, жовтогарячий, помаранчевий, рудий.**

Лисичка.

*Знаєте ви добре, знаєте чудово.
Віддаю морквинку й олівець чарівного.*

*(Лисичка біжить з музичного залу, а діти стежиною простують до болота. Біля болота стоять три «містки» — фізкультурне обладнання, накрите різною тканиною. Лише один місток **зеленого** кольору. На мотив пісеньки "Елочка, елка, лесной аромат..." Жабка співає).*

Жабка.

*Жабка **зелена**, ялинка, листок, мохом **зеленим**,
Мохом **зеленим** покритий місток. Все це **зелене**
Аж в очі вбира, тож заспіваємо разом: «Ква! Ква!»*

Вихователь. Жабко! Ми співати прийшли. Нам потрібна ялинка для малюнка і **зелений** олівець.

Жаба.

*До болота йдуть містки, але справи ось які...
Олівець ви заберете, як по **зеленому** пройдете.*

(Діти вибирають місток потрібного кольору, проходять по ньому, працюють з шишками та фланелеграфом, забирають олівець).

Жаба. Ну, молодці! Йдіть собі. А я у жабурина...

*(Стежина «приводить» дітей до галявини — **зеленого** килима з великою кількістю площинного зображення різноманітних ягід: агрус, ожина, малина, полуниця, чорниця, журавлина і т.д. Слід зазначити, що площинне зображення повинне бути досить велике — формат А4).*

Голос за кадром.

*Я — ягідна галявина! Вся сонечком зігріта.
Знайдете на галявині Досхочу ягід діти!
Ось кошечки лозові під кущиком стоять.
І вже вони готові мої дари приймать.*

Зберіть ви ягідки лише **червоні**, і я вам віддам чарівний олівець!

*(Діти виконують завдання, знаходять **червоний** олівець і велику квітку фіалку).*

Голос за кадром.

Я — фіалка! В мене фіолетова вдяганка.

І я також хочу подарувати чарівний олівець. Але для цього розгляньте портрети моїх подруг-квітів та знайдіть портрет **фіолетового** кольору.

(Дидактична гра. Діти повинні з усього розмаїття намальованих квітів — формат А 4 — відібрати бузок, айстру).

Вихователь. Ось і всі наші олівці. А як ви думаєте, якби не було на світі кольорів, можна було б малювати? Сідайте за столики.

(Вихователь бере в руки проволоку з дюралюмінію (1 — 60 см), обтягнуту тканиною. Це — лінія).

Вихователь.

Ну-ж бо, подивіться... До нас прийшла в гості лінія-сестриця.

(Працює з проволокою).

І пряменька, і кругленька, і кривенька, і гнучка — зобразить також все вона! Не вірите, а давайте перевіримо...

(Вихователь малює маркером на аркуші, прикріпленому вертикально, а діти — за столиками).

Вихователь. Намалюємо грибок. Ось так. Це грибок?

А лінія захотіла його переробити. Як? А от так! Ось так зробила лінія! І так! І ось так!

(Малює, використовуючи методичний прийом паралельного показу з поясненням).

Лінія з грибка зробила жабку! Значить не можна обійтись в малюнку і без лінії, і без кольору.

Братик з сестрою — причаївся рух у кожній лінії,

Поселилась радість в кожному кольорі... Малюють чудо-олівці!

Все, що ми бачимо довкола, вони змалюють геть усе!

КОЛЬОРОГРАЙ

Для дітей 3-го року життя

Мета: вчити малят виконувати завдання за словесною інструкцією; закріплювати вміння розрізняти та називати кольори; групувати предмети за кольором, величиною та формою: збагачувати активний словник; розвивати дрібну моторику та координацію рухів.

Кольорова палітра

Матеріал:

- ♦ пластикова підставка у формі квітки або інша;
- ♦ великі круглі кришечки (червона, синя, жовта, зелена);
- ♦ маленькі кришечки таких самих кольорів;
- ♦ прямокутні кришечки (використовуються, коли діти вже добре виконують завдання з круглими кришечками).

Хід гри:

Перший варіант. Діти по черзі беруть кришечки з підставки за індивідуальними вказівками вихователя: "Ростику, візьми червону, Марійко, візьми синю". Згодом завдання ускладнюються: вихователь називає ще й величину кришечки.

Другий варіант. Діти самі беруть кришечки з підставки й називають, у кого яка.

Третій варіант. Вихователь викладає на столі кришечки з підставки; діти добирають пари однакового кольору, але різної величини й розкладають їх на підставці.

Четвертий варіант. Діти обводять олівцем на папері великі та маленькі, круглі та прямокутні кришечки.

Шнурівка

Матеріал:

- ♦ різноколірні пластикові коробочки для зубних щіток (червона, синя, жовта, зелена) з просвердленими наскрізними отворами;
- ♦ відрізки шнурків відповідних кольорів, на одному кінці яких закріплений ковпачок від фломастера, щоб шнурок не випадав з отворів під час шнурування.

Завдання: вибрати коробочку та шнурок однакового кольору й протягти шнурок в отвори.

Вправні пальчики

Матеріал:

- ♦ пластикова підставка;
- ♦ різноколірні прищіпки (по 10 штук кожного кольору);
- ♦ круглі хустинки з тканини відповідних кольорів.

Хід гри:

Перший варіант. Діти знімають прищіпки з підставки й чіпляють їх на тканину відповідного кольору.

Другий варіант. Вихователь знімає всі прищіпки, змішує їх просить дітей розкласти прищіпки біля хустинок відповідного кольору.

Третій варіант. Вихователь починає прикріплювати прищіпки до підставки у певній послідовності (червона, жовта, синя, червона...), діти продовжують.

"Допитливий Мурчик"

Для дітей 5-го року життя

На п'ятому році життя мозок дитини вже здатний до уявного й водночас зрозумілого їй мислення. Набуті "ручні вміння" певним чином привчають долати труднощі. Чим більше вона ставить запитань, тим більше отримує відповідей завдяки маніпулюванню руками. В цьому віці малюки люблять гратися із зав'язаними очима. "Руки бачать!" — роблять для себе відкриття для себе й готові знову та знову перевіряти свої можливості.

Мета: вчити дітей з участю органів чуттів (зорового, дотикового) обстежувати предмети; спонукати аналізувати картинку, яка складається з кількох різних (на дотик) частин; вчити помічати якомога більше ознак предметів та відмінностей між ними; порівнювати предмети за типовими ознаками й розташовувати їх за спаданням цих ознак; заохочувати активно й наполегливо розв'язувати пізнавальні завдання, уважно й зосереджено діяти за умовами гри.

Кількість учасників — підгрупа з 6-12 дітей.

Обладнання: сюжетний килимок "Котик відпочиває на галявині"; рукавички з нашитими на них зразками елементів килимка (хутро, оксамит, гудзики, намистинки тощо).

Хід гри:

Перший варіант.

Діти розглядають, що зображено на картині-килимку, обстежують його елементи на дотик. Розглядають окремі зразки їх і вкладають у рукавички. Кожному гравцеві дають одну із цих рукавичок. Не дивлячись усередину, дитина просуває туди пальці й на дотик, погладжуючи, самостійно визначає, який елемент килимка сховано в рукавичці. Описавши його, виймає із рукавички й показує всім гравцям. Діти гуртом оцінюють її відповідь. У такий спосіб кожна дитина робить свій висновок.

Другий варіант.

Кожен гравець отримує рукавичку без попереднього ознайомлення зі зразками. Обстежує її вміст на дотик і називає, яка частина килимка захована тут.

Третій варіант.

Діти зором, не торкаючись килимка, обстежують його. Потім просувають руку в рукавичку, на дотик визначають уміщені в ній зразки й по черзі відповідають.

Четвертий варіант.

Обстеживши зразки й описавши їх, діти розташовують зразки килимка за спаданням ознак (найбільш пухнастий — найменш пухнастий, м'який — менш м'який).

П'ятий варіант.

Якщо гравців зібралось найбільше — дванадцять осіб, вони мають віднайти однакові ознаки.

Можливі також чимало інших варіантів гри. Вона, власне, знадобиться для закріплення знань із будь-якого розділу програми "Малюк": мовленнєве спілкування — коротенькі оповідки; цікава математика — просторова орієнтація та ін. Адже те, що цікаво, діти засвоюють набагато швидше.

Вправляючись у розвиткові ручної вмілості, дошкільнята показують досить вагомі результати у своїй продуктивній діяльності, у набутті знань та вмінь, трудових навичок тощо.

"Незвичайна квітка"

Для дітей 6-го року життя

Якщо руку малюка розвивати від самого народження, то на шостому році життя дитина стає достатньо вправною у "ручному" умінні. Рівень розвитку дрібної моторики — один із показників інтелектуальної готовності до шкільного навчання. Зазвичай, дитина з високим її рівнем уміє логічно міркувати, має розвинену пам'ять, мовлення. Разом з тим вихователі зазначають, що першокласники часто відчують значні труднощі в оволодінні навичками письма. Писемна техніка потребує чіткої, злагодженої роботи дрібних м'язів зап'ясті і всієї руки, а також добре розвиненого зорового сприйняття.

Мета: розвивати дрібну моторику руки дитини, використовуючи різний матеріал для обстеження його пальцями; вчити порівнювати предмети, помічаючи незначні відмінності між ними, об'єднувати їх за спільними істотними ознаками. Вчити розв'язувати ігрові завдання, свідомо виконуючи правила гри. Спонукає до спілкування за етичними нормами.

Кількість учасників — підгрупа з 3-6 дітей.

Обладнання: об'ємна квітка з прозорими пелюстками, всередині яких знаходяться намистинки різного кольору, розміру та різної форми; великі тканинні різноколірні пелюстки — на їхній поверхні нашиті різноманітні намистинки (відповідно до розмірів, форм та барв намистинок в об'ємній квітці) у вигляді літер, цифр, предметів; дитячі різноколірні рукавички з пальчиками (всередині кожного нашиті намистинки).

Хід гри:

Перший варіант.

1. Діти по черзі обстежують обома руками пелюстки квітки й запам'ятовують (за бажанням) якусь із них ("Що міститься в одній із пелюсток?")
2. Із зав'язаними (заплющеними) очима обертають квітку в руках, обстежують її на дотик — знаходять потрібну пелюстку.

Ускладнення: дитина обстежує пелюстки квітів із заплющеними очима й знаходить ту пелюстку з намистинками, яку вона запам'ятала (правою рукою, а потім лівою).

Другий варіант.

1. Діти обстежують пелюстки квітки на дотик, потім дорослий ховає її.
2. Всі учасники гри одержують перевернуті зворотним боком картки-пелюстки із зображенням літер, цифр, предметів.
3. Перевертають на лицевий бік картки-пелюстки, дістають сховану квітку й знаходять на ній відповідну пелюстку. Перевіряють себе, порівнюючи зором намистинки на картках та на пелюстках квітки.

Третій варіант.

Діти розглядають пелюстки квітки, обстежують їх на дотик. Потім усі учасники гри вдягають рукавички й навпомацки обстежують великим пальцем інші пальчики: "Яка намистинка біля якого пальчика сховалася?" Перевіряють себе — вивернувши пальчики рукавички, розглядають нашиті всередині намистинки.

Ускладнення: діти діють так само, але першого разу, наприклад, правою рукою, потім — лівою.

Четвертий варіант.

Діти обстежують квітку та картки-пелюстки, а потім об'єднуються у групки, де в усіх однакові зображення, але з різних намистинок.

П'ятий варіант.

1. Діти обстежують зором, які саме намистинки містяться всередині пелюсток квітки.
2. Розглядають картки й знаходять рукавички, які відповідають зразкам на картках.

Ця дидактична гра дає змогу поєднувати розвиток дрібної моторики рук дитини з різними мовними завданнями (наприклад, скласти розповідь, використовуючи зображення-символи на пелюстках; дібрати слово); а також із формуванням елементарних математичних уявлень (коли число не залежить від величини предмета, від його просторового розміщення тощо).

Барви натхнення

Розвивальні ігри з дослідження кольірних відтінків

Різноколірні калюжі

Гра-експеримент для дітей 5 років

Мета: вчити дітей отримувати світлий відтінок, експериментуючи з білим кольором та кольорами спектра.

Матеріал: картки із зображеннями: вгорі — білої хмарки, внизу — контури калюжі; посередині — жовтогарячого сонечка (блакитної бабки, жовтих соняхів та каченят, чорних вороненят, фіолетового бузку, червоного маку, малини, мухоморів, зеленої ялинки, синіх дзвіночків); гуаш (біла та кольорів спектра); пензлики; палітри; серветки; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог розповідає казку.

Жила собі Хмаринка. Вона була біла й така легенька, що вмiла літати. Якось летіла Хмаринка по небу і з цікавістю розглядала землю. Побачила Калюжу, глянула в неї і здивувалася. Калюжа стала такою ж білою, як і Хмаринка! Побачило це Сонечко з неба, теж зазирнуло в Калюжу і знайшло там своє відображення. Дивляться біла Хмаринка та жовтогаряче Сонечко і не можуть зрозуміти: якого кольору стала Калюжа?

Допоможіть Хмаринці та Сонечку отримати відтінок барви й розфарбуйте ним Калюжу.

Завдання: змішати білу й жовтогарячу фарби та розмалювати заготовки.

Примітка: подібним чином складається оповідка з участю інших персонажів і змішуються відповідні фарби з білою.

Свято білого кольору

Гра-експеримент для дітей 5 років

Мета: активізувати експериментальну діяльність дітей з фарбами; спонукати їх спостерігати за взаємодією білого кольору з кольорами спектра й утворенням світлих відтінків. Розвивати здатність бачити схожість й відмінність світлих кольірних відтінків; розвивати уяву під час розглядання різноколірних плям та домальовування їх.

Матеріал: цупкий папір; скло прямокутної форми (розмір А4); гуаш (біла, жовта, червона, синя); пензлик; палітри; серветки; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог пропонує дітям влаштувати свято для білої барви: імпровізувати гуртом казку на склі. Накладаючи фарби на скляну поверхню, діти називають кожний колір з урахуванням його характеру. Потім накривають скло аркушем паперу, знімають і розглядають одержаний відбиток.

Завдання: відповісти на запитання: "Скільки відтінків утворилося з чотирьох кольорів? Що між ними схожого й відмінного? На що схоже це зображення?"
Домалювати деталі, щоб цей образ упізнали всі.

Різноколірні хмаринки

Гра-експеримент для дітей 5-7 років

Мета: досліджувати можливості поєднання кольорів спектра з білим кольором. Стимулювати творчу активність дітей у створенні оригінальних різноколірних хмаринок. Розвивати художній смак.

Матеріал: папір; гуаш (біла, жовта, червона, синя); пензлики; палітри; серветки; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог розповідає казку.

Жили собі хмаринки. Вони були легенькі, білі й казково гарні. Але люди лише зрідка зводили очі до неба й милувалися ними. Тож вирішили хмаринки подивувати людей. Допоможіть їм виглядати незвично.

Завдання: зобразити хмаринки, незвичні за кольором та формою.

Драбинка для Сонечка

Гра-експеримент для дітей 5-6 років

Мета: закріплювати знання про послідовність барв веселки. Активізувати дослідницьку поведінку в експериментуванні з основними кольорами спектра

Матеріал: картки із зображенням сонечка над драбинкою з контурами сходинок; гуаш основних кольорів (жовта, червона, синя); пензлики; серветки; палітри; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог пропонує дітям послухати казку.

Жило-було Сонечко. Вночі воно спало, й на землі було темно. А вранці Сонечко піднімалося по казковій драбинці, дуже схожій на веселку. Всі щаблики-сходинки цієї драбинки були яскраво розфарбовані — кожна у певний веселковий колір. Та якось налетіли вітер з дощем і змили фарби зі сходинок. Настав час Сонечкові спати. Дивиться воно вниз на драбинку й не бачить її веселкових сходинок. Зажурилося Сонечко: як же воно повернеться додому? Допоможіть Сонечку.

Завдання: розфарбувати сходинки драбинки всіма барвами веселки, використовуючи тільки основні кольори (жовтий, червоний, синій) і змішуючи певні фарби для утворення інших кольорів спектра.

Драбинка для Хмаринки

Гра-експеримент для дітей 5-6 років

Мета: досліджувати природу світлих колірних відтінків, експериментуючи з білим та основними кольорами. Закріплювати знання послідовності розташування кольорів спектра.

Матеріал: картки із зображенням білої хмаринки над драбинкою з контурами сходинок; гуаш (біла, жовта, червона, синя); пензлики; серветки; палітри; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог розповідає казку.

Жила собі біленька легенька Хмаринка. І дуже любила вона бувати високо-високо в небі. А допомагала їй у цьому дивовижна драбинка, яку подарувала їй барвіста Веселка. Тому її сходинки своїми кольорами нагадували саму Веселку. Але їхні відтінки були дуже світлі, і драбинка здавалася легкою та повітряною, як сама Хмаринка. Хочете побачити веселкову драбинку для Хмарки? Тоді розфарбуйте її сходинки.

Завдання: розфарбувати драбинку, використовуючи фарби основних кольорів та змішуючи їх з білою.

Драбинка для Хмари

Гра-експеримент для дітей 5-6 років

Мета: досліджувати природу темних відтінків в експериментуванні з чорним та основними кольорами. Закріплювати знання послідовності розташування кольорів спектра.

Матеріал: картки із зображенням чорної хмари над драбинкою з контурами сходинок; гуаш (чорна, жовта, червона, синя); пензлики; серветки; палітри; ємкість з водою.

Хід гри:

Педагог пропонує дітям послухати казку.

Жила собі велика чорна Хмара. Вона була холодна й дуже самотня. У неї не було жодного друга. Коли Хмара підлітала до Сонечка, воно ховалося за інші хмарки. Коли вона діставалася до білої пухнастої Хмаринки, вітер швидко відносив ту вдалину. І чорна Хмара затужила. Вона плакала так гірко, що пролила на землю немало дощів. А коли, нарешті, заспокоїлася, визирнуло Сонечко, усміхнулося їй, і на небі з'явилася Веселка. Веселка радісно засяяла всіма своїми барвами: "Дякую тобі Сонце, за твоє тепле світло, а тобі, Хмаро, дякую за свіжий дощ! Ви обоє — мої справжні друзі!" І Веселка подарувала Хмарі драбинку, кожна сходинка якої нагадувала про дружбу Хмари й Веселки.

Хочете побачити це диво? Розфарбуйте всі сходинки драбинки, додаючи до веселкових барв краплю чорної фарби й отримуючи темні відтінки основних і складних кольорів.

Завдання: використовуючи фарби основних кольорів, отримати складні. Розфарбувати драбинку, змішуючи всі кольори спектра з чорним.

Драбинки-сестрички

Дидактична гра для дітей 5-6 років

Мета: дослідити особливості кольору та його відтінків; розвивати здатність розрізняти чистий колір, його світлий та темний відтінки; класифікувати колір за насиченістю: світлий, яскравий, темний.

Матеріал: картки із зображеннями вгорі жовтогарячого сонця, білої хмаринки та чорної хмари й драбинками під ними із вирізаними для вкладинок шаблінками-сходинок; комплекти вкладинок-сходинок усіх барв веселки — яскравого кольору, світлого та темного відтінків.

Завдання: розглянути картки й викласти кожному свою драбинку. Із закінченням гри запитати: "Чому ти так виклав? Чим схожі три драбинки? Як їх назвати за кольорами? Як назвати світлі відтінки? Як назвати темні відтінки?"

Вбрання для олівців

Дидактична гра для дітей 5-6 років

Мета: продовжувати досліджувати особливості кольору; експериментувати в отриманні його світлих і темних відтінків.

Матеріал: картки із зображенням трьох олівців — середній розфарбований одним із кольорів спектра, інші — білі; гуаш (біла, жовта, червона, синя, чорна); пензлики; серветки; палітри; ємкість з водою.

Завдання: розглянути колір розфарбованого олівця, знайти його на палітрі серед кольорів спектра або утворити з основних кольорів. Отримати два відтінки — світлий і темний, а потім розфарбувати ними контурні зображення олівців.

Сімейка олівців

Дидактична гра для дітей 6-7 років

Мета: досліджувати особливості колірного спектра; розвивати здатність диференціювати кольори та відтінки, групувати відтінки в одному кольорі, рухаючись від світлих до темних.

Матеріал: картки всіх кольорів спектра з прорізами для вкладинок; площинні вкладки-олівці всіх кольорів спектра (разом із чорним), а також світлих і темних відтінків.

Завдання: розглянути вкладники, згрупувати їх за кольором і викласти ряд кожного кольору (від світлого до темного).

Букети фарб

Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку

Мета. Ознайомити дітей з розмаїттям кольорів у навколишньому світі. Дати інформацію про сполучення основних і складених кольорів. Навчити дітей відчувати характер кожного кольору, визначити зв'язок між кольором, запахом, настроєм і смаком. Сприяти об'єднанню дітей у групи та пари для спільної творчої діяльності. Продовжувати вчити дітей будувати діалог та висловлювати свою думку за методом «Мікрофон» по типу мислення свого кольору. Формувати здатність емоційно оцінювати явища довкілля і вдосконалювати процес творчого мислення дитини. Розвивати зв'язне діалогічне мовлення, пам'ять, уяву, творчі здібності. Виховувати почуття краси, естетичний смак, бажання творити прекрасне.

Матеріал. Акварельні та гуашеві фарби, пензлики, папір, палітра, мольберт, різнокольорові кружечки — символи фарб.

Хід заняття:

(Звучить спокійна легка музика).

Вихователь. Сьогодні відбудеться чергове засідання клубу «Юні художники». Ми підемо до іЗОСТУДІЇ художника.

(Діти проходять до іЗОСТУДІЇ і розглядають її, з'являється художник).

Художник. Добридень, діти! Сьогодні, коли я йшов до своєї майстерні, милувався красою навколишньої природи, адже до нас прийшла чарівниця-весна, яка розфарбувала довкілля різноманітними кольорами.

Прийшла весна — красуненька несе вбрання лісам,

І синь безхмарну дарує небесам.

Щоб вся земля від сонечка взяла собі тепло,

А зернятко маленьке, щоб швидко проросло.

— Ця краса надихнула мене на створення картини. А для цього мені потрібні фарби. Я хочу, щоб ви мені допомогли. Якими фарбами ви хочете стати на моїй палітрі?

(Кожна дитина обирає собі кружечок відповідного кольору).

Художник. Якщо всі обрали собі фарбу, прошу зайняти місце на моїй палітрі. Холодні фарби займають місце в правому боці палітри, теплі фарби — у лівому, а нейтральні та проміжні фарби — посередині.

(Художник пропонує дітям у групах, які утворилися, пограти у дидактичну мовну гру: «Знайди предмет за кольором»).

Художник. Тепер ми з вами дізналися про те, що можна розфарбувати тими чи іншими фарбами. Прийшов час писати картину. Пропоную подавати ідеї щодо назви картини.

(Діти пропонують різні назви картини, з них художник обирає найкращу).

Художник. Наша картина буде мати назву «Весна-чарівниця». А що ми будемо зображувати на картині? Які кольори фарб нам для цього потрібні? А ось деякі фарби нам хочуть розповісти про себе.

(Діти висловлюють свою думку за методом «Мікрофон» типом мислення свого кольору).

Приклади розповідей

Біла фарба.

Я одна біла фарба, у мене білий колір, я схожа на сніг, здаюся солодкою, як цукор, Маю запах весняного підсніжника. Я завжди маю урочистий та святковий настрій.

Жовта фарба.

Я тепла, спокійна. Я схожа на сонечко, маю запах стиглої запашної груші, Завжди посміхаюся, як весняна кульбаба. Я дуже люблю товаришувати, завжди з усіма привітна.

Червона фарба.

Я найкраща, я дуже гаряча, смілива, вольова. Завжди всіх звеселяю. Я маю колір крові. Я така яскрава, маю смак суниці та запах величної троянди. Хочу дружити з усіма фарбами.

Синя фарба.

Я спокійна, холодна, тендітна, трішечки сумна. Маю голос морських хвиль та запах дощу. Дружу з лісовими дзвіночками та струмочками. Дуже люблю товаришувати, але трішечки соромлюся.

Зелена фарба.

Я спокійна та м'яка, як травичка молода, соковита та смачна, Як огірочок запашна. Мої друзі — всі малята: і рослинки, й жабенята.

Художник. Але у нас немає деяких фарб, щоб вони з'явилися, ви повинні об'єднатися у пари для створення нових фарб.

(Діти об'єднуються парами для утворення різних фарб. Ведуть діалог).

Приклад діалогу

- Добрий день!
- Добрий день!
- Ти хто?
- Я біла фарба. А ти хто?
- А я зелена фарба. А на що ти схожа?
- Я схожа на сніг і на цукор. А ти на що схожа?
- А я схожа на травичку, на жабку. А ти смачна?
- Я смачна, як цукор. А ти маєш смак?
- А я смачна, як огірочок. Ти хочеш зі мною дружити?
- Так! Давай будемо дружити!

Діти-фарби, познайомившись один з одним, змішують відповідні кольори, утворюючи нові фарби. Підходять до мольберта і розфарбовують намальовані предмети відповідними кольорами.

(Під час цього звучить музика П.І. Чайковського «Вальс квітів»).

Художник. Я придумав, як можна оживити нашу картину. Потрібно, щоб на картині з'явилися різнокольорові яскраві метелики. Для того, щоб їх створити, ви повинні об'єднатися в пари за допомогою погляду очей.

(Діти за поглядом очей групуються парами, підходять до столів, де розмальовують зображення метелика різноманітними кольорами. Після закінчення несуть свої метелики до художника, який прикріплює метеликів до загальної картини).

Художник. Подивіться, яка жива стала наша різнобарвна картина! Чи подобається вона вам? Який настрої викликає? А зараз давайте відпочинемо і пограємо у гру «Веселка».

(Діти грають у гру «Веселка».

Хід гри. Під веселу музику діти-фарби бігають, кружляючи, по залу. На закінчення музики діти утворюють послідовність кольорів «Веселки»),

На закінчення заняття проводиться короткий аналіз та підсумок, при якому визначаються «діти-фарби», які найкраще працювали, допомагаючи художнику, вели активні діалоги, висловлювали свою думку стосовно кольору.

Незнайко в країні кольорових див

Конспект комплексного заняття для середньої групи

Мета. Формувати первинні уявлення про світогляд цілісної картини світу. Вчити бачити світ по-новому і вчити пізнавати його та відчувати красу довкілля і відображати його в художніх образах. Вчити спілкуватись з природою, діяти в природі, допомагати їй, співчувати їй. Вдосконалювати вміння дітей відображати навколишню дійсність в художньому образі шляхом використання різних технік малювання (*пальцем, тичком, зубною щіткою*). Закріпити знання дітей про кольорознавство. Стимулювати розумову діяльність дітей. Розвивати пізнавальну активність дітей, мову, творче мислення, уяву, пам'ять. Виховувати у дітей спостережливість, бережне відношення до довкілля, вміння бачити прекрасне.

Попередня робота з дітьми. Екскурсії у природу, розгляд картин, серія занять на морально-етичні теми, бесіди з народними умільцями з народно-прикладного мистецтва, тематичні вечори за заданою темою.

Словник. Годівниця, ожеледиця, завірюха, майстерня, рятувальники.

Герої: Незнайко, Чарівниця-Зима, Білочка, Зайчик (*маски*); корзина, аптечка з бинтом, їжа для звірів — морква, капуста, горішки, насіння, сало, годівниця, термос з теплим чаєм; інвентар: лопати, дерева, ялинки (*макети*), миска зі снігом, мольберт, програвач, касета.

Лісова лабораторія: столик, стільчики для дітей, дві баночки:

а) зі снігом,

б) з брудною водою, колбочка для нагрівання снігу, щоб той розтавав, спиртівка (*свічка*), миска зі снігом для загартування.

Лісова майстерня: підставки під пензлики, пензлики, баночки для води, ганчірочки, фарби гуашеві, папір розміром 20x15; мольберт з необхідними для показу предметами (*частковий показ*).

Хід заняття:

Вихователь. Розпочинає роботу клуб рятувальників — знайків. Хто ж це такі?

(Стук у двері, заходить Незнайко і плаче).

— Добрий день, друзі, я Незнайко.

Вихователь. Чому ти плачеш?

Незнайко. Коли я вранці встав і хотів іти гуляти, почув по радіо повідомлення, що в зв'язку з несприятливими погодними умовами мешканці лісу потребують термінової допомоги. Ось я і плачу, бо хочу допомогти мешканцям лісу, а не знаю як, адже я Незнайко. Допоможіть мені, будь-ласка!

Вихователь. Ну що, діти, допоможемо Незнайці в цій складній ситуації? А як ви думаєте, які це несприятливі умови у лісі?

Діти. Сильний вітер міг поламати дерева, хтось із звірят міг упасти і пошкодити лапку, можливо, хтось заблуdivся у хурделицю і не може знайти свою домівку...

Вихователь. Так діти, то що ж нам робити?

Чи зможемо ми разом із Незнайком допомогти лісовим мешканцям?

А що ж ми візьмемо з собою в дорогу?

Діти. Аптечку лікаря, термос з гарячим чаєм із лікарських рослин, їжу для птахів і звірів, годівничку.

Вихователь. Молодці діти, що, так піклуєтеся про лісових мешканців! Зрозумів Незнайко, що треба мати з собою під час такої мандрівки.

— Ось у мене є кошик, в який ми можемо скласти все необхідне.

(Діти та Незнайко кладуть до кошика: капусту, моркву, шматочок сала, насіння, окраєць хліба, аптечку...).

Вихователь. Ось і ви приготували, можемо вирушати на допомогу лісовим мешканцям. Однак дорога наша буде нелегкою: кучугури снігу, обламани гілки дерев. Отже, давайте візьмемо з собою лопати, щоб розчищати сніг.

(Йдучи під музику по колу, діти імітують відкидання снігу).

Вихователь. А ось і ліс. Подивіться, як гарно у лісі, **білий** сніг навкруги, тиша... (Незнайко бере в руки сніг, підносить до рота і їсть його).

(З'являється Зима).

Зима. Добрий день, діти, добрий день, Незнайко, я тебе сварю за те, що ти їв сніг і заморожую!

Вихователь. Стій, Зима! Не заморожуй Незнайка: адже він нічого не знає про сніг. Наші знайки-рятувальники йому допоможуть дізнатися про сніг все, і він більше не буде його їсти.

Зима. Добре, я пробачаю тебе, Незнайко, але за умови, що знайки-рятувальники допоможуть тобі про все дізнатися.

До побачення, діти! До побачення, Незнайко! Ще побачимось!

Вихователь.

— Ну що знайки, розкажемо Незнайці про сніг? Тоді давайте завітаємо у нашу лісову лабораторію.

(Діти сідають на стільчики перед столом, де знаходиться все необхідне для досліду).

Вихователь. Ну що ж, знайки, до роботи. Ви повинні зараз визначитись, хто буде Незнайці допомагати, хто розповість про сніг. Чому його не можна їсти.

(Діти домовляються).

Діти. Сніг **білий**, холодний і брудний. Попробуй рукою!

Незнайко (пробує). Ой, він дійсно холодний?

Дитина. Сніг їсти не можна, тому що він холодний і брудний.

Незнайко. Ну, що холодний я знаю, але ж не брудний, він чистий.

Дитина. На перший погляд він чистий і **білий**, але подивися, якого кольору вода утворилася після його розтавання (показує воду брудну в банці).

Вихователь. Ну що ж, діти, підемо далі. (Перед дітьми постає крижана стіна).

— Ой, але як же ми пройдемо через ці ворота? Зачекайте, тут є якийсь конверт з написом:

— Ну, щоб пройти далі в ліс, Незнайко повинен виконати таке завдання. Визначити перший і останній звук у заданих словах.

«Зима» «Мороз» «Ліс» «Холод».

Незнайко. Але я ж не знаю ніяких звуків і не вмію їх визначати (сумує, плаче).

Вихователь. Не сумуй, Незнайко, адже тобі завжди готові допомогти знайки-рятувальники.

Давайте спробуємо виконати це завдання і визначити перший і останній звук у поданих словах.

(Визначають перший і останній звук у слові).

Вихователь. Ось ворота і відкрилися. Ми можемо пройти далі в ліс. Ой дивіться, діти, чийсь сліди, давайте підемо по слідах і поглянемо, хто їх залишив.

(Діти йдуть по слідах).

— Ой, діти та це ж «зайчик-вуханчик».

Незнайко. Що з тобою трапилось зайчику?

Зайчик. Я біг до своєї нірки, посковзнувся на льоду і пошкодив лапку, тепер мені боляче і холодно.

Незнайко. Але я не знаю, як тобі, Зайчику допомогти, може знайки-рятувальники тобі допоможуть, бо вони все знають і все вміють.

Діти. Треба перев'язати зайчику лапку і напоїти його гарячим чаєм.

(Діти поють зайчика чаєм і перев'язують бинтом лапку, дають моркву і капусту. Зайчик дякує і стрибає далі).

Вихователь. Ну що ж, діти, йдемо далі, вже знову чародійка-зима загородила нам дорогу, крижаною стіною. Знову приготувала Незнайці завдання: «Ось мої подруженьки — сніжинки, порахуй, скільки їх».

Незнайко (*сумно*). Але я ж не вмію рахувати, знайки-рятувальники, допоможіть мені.

(Діти допомагають, і крижана стіна зникає).

Вихователь.

— Ой діти, дивіться білочка, вона чомусь плаче?

Незнайко. Білочко, чому ти плачеш?

Білочка. Коли була завірюха, дув холодний вітер та ішов великий сніг, я бігла до своєї домівки і заблукала, тепер не можу її знайти.

Незнайко. Ой, але ж я не знаю, Білочко, де ти живеш, чи то в якійсь нірці, чи то в гнізді, не знаю?

Вихователь. Незнайко, знову знайки-рятувальники, допоможуть тобі й скажуть, де живе Білочка. Озирніться навкруги і скажіть, де будинок Білочки.

Діти. Білочка живе в дуплі дерева, онде видніється те дерево.

(Діти допомагають Білочці дібратися до дупла і годують її горішками. Білочка дякує).

Незнайко. Ой, а хто це там цвірінчить над головою.

Вихователь. Та це ж горобці та синички, зголодніли та й кричать.

Незнайко. А чим же їм можна допомогти? Знайки-рятувальники, допоможіть.

Діти. Їх потрібно нагодувати насінням, салом, крихтами хліба (*діти кладуть у годівничку їжу і вішають її на дерево*).

Вихователь. Ну ось, Незнайко, ми допомогли мешканцям лісу. Тепер нам усім час повертатися до дитсадка (*з'являється снігова стіна*).

Але що ж це таке, знову витівки чарівниці-зими, що ще їй від нас потрібно.

(З'являється Зима).

Зима. Був сильний вітер, і в лісі переламало багато дерев, Незнайко повинен намалювати дерева у моїй художній майстерні, а я змахну своєю чарівною паличкою, і дерева стануть справжніми.

Якщо Незнайко не виконає це завдання, я його заморожу і не пущу із лісу.

Незнайко. Ой, що ж тепер буде, я ж зовсім не вмію малювати, я навіть не знаю, чим малювати (*засумував*).

Вихователь. Не сумуй, Незнайку, адже з тобою знайки-рятувальники, вони завжди тобі допоможуть.

Незнайко. Любі знайки-рятувальники, намалюйте, будь-ласка, дерева, я вас дуже прошу, допоможіть мені.

Діти. Допоможемо.

Вихователь. Тож давайте зайдемо до лісової майстерні і приступимо до малювання дерев.

(Вихователь з дітьми згадує, як малювати дерева, діти виконують роботу).

Вихователь. Ось ми і намалювали дерева, залишіть свої роботи на столах і підійдіть до мене.

Незнайко. Спасибі, діти!

(Діти разом із Незнайком виходять в іншу кімнату).

Вихователь. Діти, то де ж ми з вами побували, що ми робили. Я думаю, що нашого Незнайка потрібно перейменувати у Знайку, адже він уже багато чого навчився.

Незнайко. За те, що ви мене всьому навчили і допомогли, ось вам цей солодкий сюрприз.

Вихователь. На цьому ми закінчуємо роботу клубу «Знайків-рятувальників».

Кольоротерапія в роботі з дошкільниками

Консультація для вихователів

Основним із видів арт-терапії є кольоротерапія, заснована на дії кольору на нервову систему дитини. Існує два напрямки кольоротерапії: безпосередній вплив на мозок людини та створення необхідного кольорового лікувального середовища.

Колір пов'язаний із матеріальним через емоції. Кольоротерапія — це мова, що впливає з устанавленого ще античними вченими зв'язку між кольором, фарбою й емоціями, а також з відношення між почуттям і кольором.

Багато спеціалістів вважає, що деякі хвороби обумовлені порушенням колірної гармонії організму людини: передозування або нестача кольорів, тому потрібна кольоротерапія, щоб відновити колірну гармонію організму.

Терапію кольором використовують ще з давніх-давен з Древнього Єгипту, але розповсюдження принципів кольоротерапії набуло розмаху в кінці XIX століття. Було доведено: якщо середовище відзначається бідною кольоровою гамою, то виникають симптоми асенізації (*недостатність кольору*) та затримка інтелектуального розвитку в дітей. Тому потрібно збагачувати світ наших дітей різними яскравими кольорами, тому що загалом дітям подобається колір. Він раніше за інші засоби зображення стає в дитячих малюнках і змістовним (*виражає зміст, переживання, відчуття*), і естетичним (*показник красивого*). Для дитини кожен колір наповнений настроєм. Тому в малюнках колір використовується для позначення того, що подобається дитині, що вона вважає красивим, добрим. Відповідно, через кольори дитина виражає своє ставлення до навколишнього світу. Тому потрібно створювати умови для формування колористичної культури дошкільників в образотворчій діяльності, розвитку колірної сприйнятливості та активізації експериментально-дослідницької діяльності дітей у колористичній творчості, навчати, як їх використовувати.

Завдання, умови, засоби вирішення в кольоротерапії.

1. Створення на заняттях атмосфери творчості, зацікавленості, невимушеності, експериментування, емоційного переживання, що сприяє колірному відкриттю у дітей.
2. Спрямованість на активізацію мислення як способу художнього освоєння дітьми кольору світу.
3. Розвиток у дітей сенсорного сприйняття кольору.
4. Розвиток колірної сприйнятливості.
5. Розкриття резервів дитини у кольорі та вміння винаходити способи колористичного рішення малюнка; створювати свої колірні комбінації, виражати себе через колір.
6. Розвивати прагнення до пізнання кольору, краси фарб у природі, мистецтві, навколишньому світі.
7. Викликати бажання досліджувати колір, експериментувати з ним, створювати цікаві колірні комбінації.

І тому створюють цікаві програми, розробки вправ та занять, ігор та дослідів, в яких використовується кольоротерапія в поєднанні з нестандартними техніками роботи в образотворчому мистецтві.

Символіка кольорів арт-терапії

Кольори можуть впливати на дитину як позитивно, так і негативно. Сам колір, з однієї сторони, для дитини відповідає його природному втіленню (синій — вода, небо), а з іншого боку дає негатив (казка, де є герой з синьою бородою). Тому колір є об'єктивним втілення емоцій. І тому треба уважно слідкувати за поєднанням кольорів, щоб не нашкодити здоров'ю дитини. А дорослим самим потрібно знати і розуміти основні значення кольору та його вплив на кожну дитину.

У теорії кольорознавства виділяють основні три кольори: синій, жовтий, червоний. При змішуванні цих кольорів виникають інші додаткові, які теж мають певний вплив на емоційний стан дитини.

Оздоровлення кольором

Колір можна ввести в тіло через їжу, воду, дихання, шкіру — вона вбирає колір, якого не вистачає організму.

Це відбувається таким чином:

- 10 хвилин дивимось на колір;
- знаходимось в кімнаті з таким кольором;
- використовуємо лампи з таким же кольором;
- оточуємо себе, по можливості, в побуті, на роботі цим кольором.

Користуючись правильно кольоровою гамою, можна вилікуватися, покращити свій стан, змінити емоційний стан свого організму. Колір є основним фактором у будь-якій системі зцілення і він потрібний для душі, як повітря для тіла.

Цікаве про колір

Кожен народ має свій, властивий йому, колір: німці — сірий, англійці — чорний, французи — світло-сірий, іспанці та італійці — світло-жовтий, слов'янські народи — червоний з відтінками та зелений.

Голосні звуки нашої мови теж мають певні кольори: а — білий, е — жовтий, і (й) — червоний, у — коричневий, о — сірий.

Звуки музики теж зафарбовані в певний колір — від темного до білуватого.

У 1910 році видатний композитор Скрябін створив кольоромузику (при звучанні ноти світиться певний колір). Фахівці, дослідивши творчість видатних музикантів, дійшли висновку, що музика має колірне забарвлення:

- Твори Бетховена — синього кольору;
- Мендельсона — світло-рожевого;
- Шумана — зеленого;
- Чайковського — блакитного;
- Прокоф'єва — золотисто-коричневого.

Арт-терапія як метод лікування за допомогою образотворчого мистецтва

Консультація для вихователів

Арт-терапія — метод лікування за допомогою художньої творчості, є одним із самих м'яких і глибоких методів у роботі з дітьми, особливо в психології. Малюючи, займаючись ліпленням чи навіть описуючи літературно свою проблему чи настрій, отримуєш закодоване послання від самого себе зі своєї підсвідомості.

Метод арт-терапії є одним з давніх форм корекції емоційного стану, зняття накопиченої психічної напруги, заспокоєння та сконцентрування своєї уваги.

Існує багато видів арт-терапії, її напрямки є найбільш розповсюдженими. Сама арт-терапія є напрямком, який поєднує використання в терапевтичній практиці візуальних мистецтв: малюнка, живопису, монотипій, мозаїк, колажів, гриму, боді-арту, масок, ліплення тощо. Арт-терапія — найбільш розроблений напрямок із величезною кількістю технік, прийомів, методик. Саме з малюнка почалася історія арт-терапії як психотерапевтичного методу. Перевагою арт-терапії є відсутність протипоказань та активна діяльність дітей на заняттях, їх бажання працювати. Досить потужним чинником для «запуску» рухової діяльності може стати потреба дитини в самовиявленні, самоствердженні, для реалізації якої діти широко використовують творчість. Тому серед сучасних можливостей подальшого удосконалення реабілітаційних технологій належна увага надається арт-терапії.

Арт-терапія — це лікування за допомогою залучення дитини до мистецтв. При цьому дитина навчається спілкуватись з навколишнім світом на рівні екосистеми, використовуючи образотворчі, рухові та звукові засоби. Вона має змогу самостійно висловлювати свої почуття, потреби та мотивацію своєї поведінки, діяльності і спілкування, необхідні для її повноцінного розвитку та пристосування до навколишнього середовища.

Основна увага при проведенні корекційної арт-терапії приділяється ставленню дитини до своєї діяльності, своїх малюнків, гри на музичних інструментах тощо. Головне завдання педагога спрямоване на розвиток мотивації дитини до діяльності, відбір прийомів арт-терапії для кращого формування мотиваційної сфери у дітей з різними формами органічного ураження нервової системи.

Арт-терапію, як методику корекції, доцільно використовувати в комплексі функціонально-системної медико-соціальної реабілітації дітей з обмеженими можливостями здоров'я. Застосування арт-терапії підвищує пізнавальну активність дітей, сприяє сенсорному та руховому розвитку, концентрує увагу. Крім того, арт-терапія дозволяє здійснювати більш ефективний вплив на формування емоційної сфери, спонукає до подальшого розвитку компенсаторних властивостей збережених функціональних систем.

Педагогічна корекція за допомогою арт-терапії у дітей з обмеженими можливостями здоров'я (*клініко-синдромологічними формами органічного ураження нервової системи*) має свої особливості і визначає доцільність врахування загальних та індивідуальних напрямів і умов роботи, а саме: віку дитини, ступеня зрілості всіх функціональних систем, індивідуальних властивостей її особистості. Але цей метод доцільно використовувати в роботі і

з здоровими дітьми для покращення їхньої роботи на заняттях і для зняття перевтоми.

Загальні напрями та умови проведення арт-терапії схожі на інші методики педагогічної корекції і добре впливають на всіх дітей. Арт-терапія дає високий позитивний емоційний заряд, формує впевненість в своїх силах у дітей, їх особистість. Арт-терапія не має обмежень у використанні і не вимагає великих здібностей до образотворчої діяльності чи певних навичок. Арт-терапія є засобом спілкування педагога з вихованцями.

Педагог зобов'язаний:

- ✚ усвідомлювати і пам'ятати про труднощі дитини в реалізації можливостей своїх функціональних систем;
- ✚ встановити напрями і завдання корекційної роботи з арт-терапії;
- ✚ підібрати ті види арт-терапії, які конкретна дитина спроможна виконати і отримати результат;
- ✚ дати можливість дитині самостійно вибрати завдання;
- ✚ встановити з дитиною доброзичливий двобічний контакт;
- ✚ регламентувати роботу дитини, що дає змогу підвищити зосередження уваги.

Такі правила проведення корекції і арт-терапії стимулюють пізнавальну активність дитини, організують її поведінку, підвищують самооцінку.

Аналіз сучасних дослідників з арт-терапії мистецтвом дозволяє вбачати, що цей метод для лікувальних цілей є доцільним і тому:

- ✚ дає можливість для вираження агресивних почуттів в соціально доступній манері. Малювання фарбами чи ліплення являються безпечним способом розрядки напруги, яка присутня в дитини;
- ✚ прискорює прогрес в терапії. Підсвідомі конфлікти та внутрішні переживання легше виражаються за допомогою зорових образів;
- ✚ дає підстави для інтерпретації і діагностичної роботи в процесі арт-терапії.

Творчість є основним в такій роботі:

- ✚ дозволяє працювати з відчуттями і є єдиним інструментом для покращення відчуття та переконань;
- ✚ допомагає підняти емоційний стан до позитивного;
- ✚ є ланцюжком у виникненні почуття внутрішнього контролю та порядку.

Малювання, живопис фарбами та ліплення приводять до необхідності використання форми та кольору:

- ✚ розвиває та підсилює увагу до відчуттів. Мистецтво виникає в результаті творчості, яка дає можливість змінити зорове відчуття і дозволяє експериментувати з ними;
- ✚ підсилює відчуття того, що індивідуальність є цінним і потрібно творчо її розвивати.

Така терапія допомагає вирішити конфлікти та досягти гармонії в собі, навчає фантазувати і уявляти.

Арт-терапія — це психотерапевтична техніка, яка заснована на творчості. Дана техніка допомагає виражати свої ідеї та переживання за допомогою художньої творчості. На заняттях використовують музику, співи, рухи, танець, поезію,

малювання, ліплення тощо. Всі ці види творчості, а також їх характеристики (*колір, форма та розмір*) допомагають змінити внутрішні переживання, бажання, страхи, надії і викласти їх в малюнку чи іншому виді діяльності. Арт-терапія — один з глибоких методів психології і в той же час достатньо м'який засіб, щоб допомогти людині «поговорити» з самим собою та зрозуміти зміст свого внутрішнього світу, зняти перевантаження з організму.

Арт-терапія допомагає зрозуміти проблему і розглянути варіанти її вирішення, вибрати для себе найнеобхідніше, тому є необхідною в роботі не лише психологів, а й викладачів та вихователів.

Колір в житті дитини

Консультація для батьків

Виховати творчу людину без краси неможливо, бо краса є прекрасним і вічним джерелом натхнення, творчості, духовності. Природа щиро піклується про людину. Вона не лише оточила її унікальним світом краси, а й нагородила людину здатністю сприймати кольори, чути голоси, відчувати аромати, смакувати плоди, тобто, досліджувати світ краси.

З перших днів життя дитина інтенсивно пізнає світ. Сенсорні органи сприйняття допомагають їй до трьох років пізнати половину всієї інформації. Тому дитина стає дослідником оточуючого світу. Вплив кольору на психіку людини, її життя і творчість давно є предметом дослідження. Здатність відчувати гармонію кольорів закладено в самій природі людини. Але в буденному житті людина втрачає в деякій мірі здатність помічати відмінності в кольорах предметів і певною мірою «обезбарвлюючи» свою природну здатність. У дитини органи чуття розвиваються найактивніше. Тому кольори потрібні дитині з народження. Вони впливають на самопочуття та емоції немовляти.

Зверніть увагу на кольори одягу у маленьких дітей, кольори іграшок та речей, які оточують малят. Всі вони яскраві, мають теплі кольори, приємні для сприйняття. Це все не дарма, тому що колір відповідає настрою та психічному стану дітей.

За статистикою, дівчатка люблять всі кольори, починаючи з **рожевого** до **салатового**, тобто, відтінки основних теплих кольорів спектру. А хлопчики — від **жовтого** до **блакитного**.

Дитина, вперше малюючи «карлючки», вже вибирає олівець певного кольору. Дітям подобається колір. Тому колір стає в малюнках дітей змістовним і естетичним. Для дитини кожен колір наповнений настроєм. Тому в малюнках колір використовується для позначення того, що подобається дитині, що вона вважає красивим, добрим. Тому через кольори дитина виражає своє ставлення до навколишнього світу.

Кожен колір відповідає настрою, дню тижня, здоров'ю дитини та навіть стає одним з улюблених кольорів. Ви, мабуть, помічали, що деякі речі певного кольору ваш малюк не хоче одягати чи навіть гратися іграшками, якщо певний колір викликає у дитини дискомфорт. Це тому, що у дитини є свої потреби особистості та сформоване сприйняття того чи іншого кольору, а не примха чи вередування. Просто ваша дитина не сприймає той чи інший колір, він впливає на неї негативно. Дитина підсвідомо, так як і дорослі, вибирає собі «в друзі» ті кольори, що відповідають їх настрою:

- **Червоний** — піднесеність;
- **Оранжевий** — радість;
- **Жовтий** — приємний;
- **Зелений** — спокій;

- **Синій** — сум;
- **Фіолетовий** — тривожність;
- **Чорний** — дуже незадовільний;
- **Білий** — найскладніший колір.

Тому використовуйте певні кольори для зміни настрою дитини.

Як спить ялинка взимку?

Конспект інтегрованого заняття з малювання для дітей старшої групи

Мета. Ознайомити дітей з **зеленою** фарбою за допомогою досліду. Вчити малювати ялинку зубною щіткою, використовуючи прийоми малювання; малювати ялинку на весь аркуш паперу, чітко виділяти за допомогою фарби пору року — зиму.

Розвивати почуття такту та задоволення від виконаної роботи. Виховувати позитивні емоції, любов до природи.

Матеріал. Аркуш тонованого паперу, гуаш жовтого та синього кольору, зубна щітка, пензлі.

Хід заняття:

Вихователь. Діти, сьогодні до нас в гості завітала казка, яка принесла нам цікаву розповідь про те, як з'явилася **зелена** фарба і чому вона заснула взимку. Ось послухайте.

Казка про зелену фарбу

Жила собі в країні кольорів **жовта** фарба, вона була весела та тепла, дружила з порами року. Побачила сумну, холодну **синю** фарбу, яка плакала дощовими сльозами і вирішила з нею потоваришувати і її розвеселити. Коли стала **жовта** фарба гратися з **синьою**, то непомітно торкнулася її своїми долоньками. Дві фарби посміхнулися і з'єдналися в одну. Так і з'явилася ще одна фарба — **зелена**...

Давайте і ми спробуємо погратися з фарбами (дослід з двома кольорами).

Дати можливість дітям спробувати змішати дві фарби (**жовту** та **синю**), щоб виникла **зелена**. Нехай вони розкажуть про відчуття від цієї фарби, чим вона пахне, що нагадує.

(Гра «Знайди предмет **зеленого** кольору»).

Але на цьому наша зустріч не закінчується, тому що **зелена** фарба дуже хоче, щоб ви з нею попрацювали і зробили це якимось незвичайним способом. А щоб це зробити, потрібно потрапити в казку.

Казка про зубну щітку та ялинку

У хлопчика Петрика була улюблена зубна щітка, але вона вже була старою і потрібно було викидати. Хлопчику було шкода її викидати, адже вона довго йому служила. Він не знав, що щіточка була чарівна і вміла говорити. Вона попросила Петрика залишити її і пообіцяла за це зробити йому подарунок — намалювати гарний малюнок. Петрик поставив щітку разом з пензликами біля фарб і пішов спати. Вночі щіточка вирішила себе спробувати в малюванні. Вона намочила свою ворсу в **зелену** фарбу і задумалася, що ж намалювати. Виглянула у вікно, а там завірюха, холодно, сумно лише одна пухнаста ялинка стоїть спокійна і гарна. Щітка почала малювати — вліво-вправо, ярус за ярусом згори вниз, кожен ярус гілок довший від попереднього. От і з'явилася гарна, струнка ялинка. Щіточка вирішила, що треба вкрити ялинку сніговою ковдрою, щоб їй було тепло спати взимку, і притрусилася **білий** сніг-фарбу на гілочки

ялинка. І так затишно і спокійно стало щіточці. Вона замилювалася своєю роботою і теж пішла спати туди, куди її поклав Петрик, а малюнок залишила для хлопчика на столі. Отак і закінчилася казкова ніч для зубної щіточки. А вранці Петрик побачив свій подарунок і зрозумів, що і щіточка-художниця.

У вас на столах є зубна щітка. Вона теж вмiє малювати. Давайте разом спробуємо намалювати ялинку, яка спить взимку.

Вихователь показує прийом малювання дерева зубною щіткою.

(Запропонувати дітям намалювати казку. Після закінчення роботи розглянути чудові малюнки дітей і звернути увагу на те, як змінилася кімната, в якій вони працювали: пахне свіжістю, спокоєм. Це аромат **зеленої фарби**).

Колір в житті вашої дитини

Анкета для батьків

1. Вік та стать вашої дитини.
2. Який, на вашу думку, характер вашої дитини?
3. Які кольори переважають у вашій квартирі?
4. Чи має ваша дитина улюблений колір в одязі, іграшках? Який?
5. Чи є речі певного кольору, які дитина відмовляється одягати?
6. Який колір викликає дискомфорт і змінює настрій та поведінку у дитини?
7. Чи малює ваша дитина вдома, як часто?
8. Скільки часу витрачає дитина на цей вид діяльності?
9. Чи займаєтесь малюванням ви з дитиною разом на її прохання?
10. Що найчастіше малює ваша дитина і яким кольором?
11. Чи вірите ви, що колір впливає на настрій та емоційний стан вашої дитини?

Який колір у осені?

Конспект інтегрованого заняття з малювання для дітей старшої групи

(Малювання акварельними фарбами та жмаканим папером з елементами кольоротерапії)

Мета. Вчити дітей розуміти мову живопису та музики, емоційно сприймати їх. Продовжувати навчати дітей малювати пору року осінь, використовуючи вже знайомі прийоми малювання пензлем та жмаканим папером, зображати осінь в пейзажах та передавати в малюнках кольори, які їй притаманні.

Формувати бажання емоційно ставитись до природи та відтворювати її в малюнку за власним бажанням. Розвивати позитивні емоції та уяву дітей.

Виховувати любов до природи.

Попередня робота. Спостереження за осінню та за її змінами в природі. Розгляд картин відомих художників з зображенням осінньої пори. Читання віршів та оповідань про осінь. Дидактичні ігри з осінньою тематикою.

Матеріал. Вірш «Осінь» М. Хоросницької, музика П. Чайковського «Пізня Осінь», репродукція картини І. Левітана «Золота осінь», аркуш паперу, акварельні фарби, пензлі та папір для жмакання.

Зміст заняття:

Перед початком заняття провести психогімнастику «Дерева восени» для заспокоєння дітей та налаштування їх на роботу.

Вихователь. Діти, скажіть мені, будь ласка, яка зараз пора року?

Чому ви так вважаєте?

А який у вас настрій сьогодні, після того як ви прийшли в садочок? Ну, що ж, я вас трішки розвеселю.

Сьогодні у нас дуже незвичайне заняття. Ми подорожуємо в царство чарівниці Осені. Але потрапити туди зможуть лише діти, які вміють фантазувати і добре працювати. Отже, сідайте зручненько, закрийте свої очі і вирушаємо в подорож. (*Уривок спокійної мелодії*).

Перша зупинка «Віршоване містечко»

Пора року осінь дуже красива, вона надихає на поетичний лад і тому багато поетів описували осінь в своїх творах та віршах.

А може хтось з вас розповість про цю пору року. (*Діти розповідають віршики про осінь*).

Послухайте, якими гарними словами поетеса описала осінь.

Осінь

*Нарядилась осінь в дороге намисто, **золоте** волосся розплела над містом.*

*Кольорові фарби вийняла з кишені і малює осінь **жовтим** по **зеленім**.*

Здогадатись можна. В парках по деревах:

***Золотава** фарба блискотить на кленах...*

Ще й відтінків різних безліч осінь має,

А стрункі ялини боком обминає...

Їй не шкода фарби й часу ні хвилини —

Колються нікчемні сосни та ялинки.

Ще дуже багато можна розповідати віршів про цю чарівну пору року, але нам вже час вирушати далі. Закривайте очі і уявіть, що ми летимо на осінніх листочках далі.

(Продовження уривка спокійної мелодії).

Друга зупинка «Музичне містечко»

Вихователь. Осінь — гарна пора року, її люблять всі. Композитори в осінній час створювали музику. Ось і ми послухаємо музику П. Чайковського «Пізня осінь».

Діти, як ви вважаєте, ця музика сумна чи весела? Що ви уявляли, коли слухали цю мелодію?

Щось ви трішки засумували, що ж, продовжимо нашу подорож. (*Продовження спокійної мелодії*).

Третя зупинка «Художнє містечко»

Вихователь. Діти, ми потрапили до лісу, але ліс цей незвичайний — він знаходиться в картині І. Левітана.

Подивіться, ліворуч — березовий гай, праворуч — річка, яка наче рухається. Прямо перед нами земля, яка вкрита листям. Зверху **синє** небо. Дерев на горизонті маленькі, а ближче до нас — великі.

Діти, який колір переважає на цій картині? Коли ви дивитися, як ви себе почуваєте? (*Підводжу до того, щоб діти відповіли, що їм тепло та приємно від картини*).

А скажіть мені, як можна назвати таку осінь? (*Золотою*). Цей колір теплий та приємний, він милує око.

А що можна почути в такому лісі?

Ось і залишилася остання зупинка і ми потрапимо в царство осені.

Фізкультхвилинка «Ми до лісу пішли».

«Містечко Чарівних пальчиків»

Спробуйте тепер відобразити все, що ви почули, побачили в своїх картинах та вкладіть свої враження в роботу. Діти малюють акварельними фарбами та жмаканим папером. В кінці заняття підвести підсумок.

Подорож краплинки

Конспект інтегрованого заняття з використанням нетрадиційних технік малювання та елементів кольоротерапії

Мета. Розширити знання дітей про воду та її значення в природі. Закріпити уявлення про сезонні зміни в природі, які пов'язані з водою.

Вчити дітей експериментувати з фарбою та водою і створювати для роботи необхідні умови.

Викликати інтерес до створення пейзажу-ілюстрації до казки за допомогою кольорової води та різноманітних нетрадиційних технік. Розвивати уяву, почуття композиції та пам'ять дітей. Виховувати у дітей любов до природи та естетичний смак.

Матеріал. Текст казки, загадки, уривки «Звуків природи», фарби 3-х кольорів, великі пензлі, піпетки, стаканчики для досліду, альбомні аркуші, вологі серветки.

Хід заняття:

Діти заходять і сідають на подушечки на килимі.

Вихователь. Сьогодні, малята, у нас незвичайне заняття, воно казкове та кольорове. А щоб його розпочати, ми повинні зручно сісти та приготуватися до подорожі. Ми вирушимо в мандрівку по воді, дізнаємося, який у неї голос, де вона живе та як мандрує по землі. Отож сідайте зручно на маленькі подушечки-хмаринки, ми вирушаємо в подорож. (*Уривок релаксаційної мелодії з співом пташок*).

Перше, куди ми потрапили — це Королівство матінки-природи. Тут проживають її дочки — пори року: **Зима**, **Весна**, **Літо** та **Осінь**.

Діти, скажіть, будь ласка, яка зараз панує пора року на землі?

А чому ви так думаєте? (Підвести дітей до того, щоб вони назвали, які сезонні зміни відбуваються в природі зимою).

Яка пора року настане після зими?

(Розповідь вірша про весну).

Прийшла весна!

У куточку під парканом сніг біліє — там зима!

А де сонечко дістане, снігу й крапельки нема.

Там сонечко ясне пригріва, а сніжок водицею підлива.

Й весняні струмочки у ярку, а на полі квіточка у сніжку.

Це іде весна прекрасна, багатоцвітна, тепла, ясна!

А що відбудеться в природі, коли зустрінеться зима з весною, і коли сонечко зігріє нашу землю?

Так, навкруги почне капати, побіжать струмочки, задзвенить та задзюркотить скрізь. Ось така весела та дзвінка прийде Весна.

У Весни є маленька весела помічниця — дівчинка Краплинка, вона допоможе нам далі в нашій подорожі.

Сьогодні я розповім вам казку про те, як подорожувала маленька краплинка води по землі.

Казка «Подорож краплинки»

Прийшла весна і, як тільки пригріло сонечко, почав сніг, лід танути. Маленька Краплинка прокинулася та забриніла на кінчику бурульки, посміхнулась і впала на землю, де потрапила в струмочок води, який біг між снігами все швидше та швидше.

В струмочку вона бігла зі своїми подружками вниз до великої води — гордої, повноводної Річки, яка котила свої спокійні хвилі до бурхливого та солоного моря.

Потрапивши в море, Краплинка вирішила погратися на великих, кучерявих хвилях. А в цей час сонечко простягло свої теплі промінці до краплинки і вона стала легкою, як пух, і забрало її до себе на небо, на **блакитну** хмаринку. Там Краплинці стало сумно і холодно, а вона ж хотіла знову гратися, тому й засумувала і розплакалась, і впала на землю весняним дощем. Краплинка дощу впала на першу травичку, яка з'явилася на проталині, і стала росою. Знову пригріло сонечко, і краплинка роси скотилася на землю, де потрапила в ґрунт. Там було темно і холодно. Краплинка відшукала вихід на поверхню і потрапила до джерела, яке винесло її до сонця, і знову Краплинка побігла подорожувати по воді, але ця подорож була для неї вже знайомою.

— Вам сподобалась казка? А тепер перевіримо, чи уважно ви її слухали. Я загадаю загадки, а ви спробуйте пригадати, з ким зустрічалась Краплинка в своїй подорожі.

1. Крапає водичка з неба, дітям ховатися треба. З неба він прийшов, і в землю пішов.
(Дощ)

2. Прокинувся — й відразу до сонечка біжить, стрибає по камінчиках, хлюпоче і дзвенить.

(Струмок)

3. Біжить водичка, мов **синя** стрічка, а називається вона ...

(Річка)

4. Навколо вода, а з питвом — біда. **Синє**, ще й солоне, незоре, називається ... (Море).

5. Очей не має, а сльози є, і плаче без голосу?

(Роса)

Молодці, відгадали загадки і уважно слухали казку. А може хтось з вас розповість віршик про воду?

Дощик

З неба, мов сльозинки, линуть вниз краплинки.
Дзвінко б'ються об шибки і збігають у струмки.
Крапа дощик — накрапайчик. Барабанить в барабанчик.

Джерело

Біжить джерельце, добре в нього серце,
Всім дає водиці: і звірятам, й птиці, дереву, травині,
Квітиці і людині. З-під землі дзвінкою витіка рікою.

— А вода, діти, вміє розмовляти. Ось послухайте, як вона про себе розповідає.
(Уривки звуків води та імітація рухів).

Йде дощ

Покажіть як крапає маленький дощик: пальчиками стукаємо по підлозі крап-крап..., дощ став сильнішим і стукотить повільно, але важко. Стукаємо ніжками

тук-тук, крап-крап... А тепер дощик закінчується і краплинки маленькі падають на землю, стукаємо легенько пальчиками крап-крап... Вийшло сонечко і дощ закінчився.

 Тече вода, струмок.

Поставили ручки і показали, як тече по камінчиках водичка. (*Хвильові рухи руками*).

 Хлюпотить річка.

Поставили ручки долоньками всередину одна до одної, плещемо — хлюп, хлюп.

 Море з хвилями.

Покажіть, як шумить морська хвиля. (*Махи рук вперед з промовлянням звуків ш-ш-ш та назад — шух, шух*).

А тепер подорож наша продовжується і потрапили ми в кольорове Водяне Королівство. Діти сідають за столи.

Чи знаєте ви, що вода може змінювати свій колір? Вона може бути прозорою, як в баночці перед вами, може бути каламутною, коли біжить струмочками по піску, брудною, коли йде по землі. А ще — кольоровою. Щоб чиста вода стала кольоровою, що потрібно зробити? Так давайте ви теж зробите свою кольорову воду. (*Дослід з водою та фарбою*).

Цей чарівний світ природи

Конспект заняття з використанням пісочної терапії та елементів кольоротерапії

Мета. Ознайомити дітей з художнім матеріалом (кольоровим піском чи крупною), його особливостями. Встановити відношення між матеріалом і оточуючим світом. Вчити дітей помічати красу навколишнього світу. Познайти з технікою малювання піском. Вчити долонею і пальцями малювати прості зображення рослин та тварин, працювати колективно. Розвивати уяву, креативні здібності. Виховувати наполегливість та любов до природи.

Матеріал. Столи для роботи, кольоровий пісок, серветки, музичний супровід — П. Чайковський «Пори року».

Попередня робота. Спостереження за природою. Розгляд картин відомих художників. Слухання музичних композицій. Досліди з піском та змішування кольорів.

Такою водою можна малювати, зображувати чудові картини. Давайте ви намалюєте ту подорож Краплинки, про яку я вам розповідала.

Ось вода. Якого вона кольору? (*Блакитна*).

Що можна намалювати цією водою? (Хмарки, дощ, струмок — показ малювання за допомогою нетрадиційних технік).

Те ж проробити з **жовтою** (*сонце*) та **зеленою** (*травичка*) водою.

Хід заняття:

Вихователь. Діти, давайте ми разом трохи пофантазуємо. Ось в коробочках пісок різного кольору, він сухий і дуже сипкий, але пісок не простий, а чарівний. Тож уявіть себе чарівниками і за допомогою чарівного піску будемо подорожувати в такий цікавий світ природи.

(Вмикаю музику і починаю показ малювання піском).

Уявіть собі, що ми на березі озера, де хлюпочуть хвилі. (Малюю подушечкою пальця по розсипаному тоненько шару синього піску хвилясті лінії, утворюючи озеро).

А по краю бережка росте очерет, який гойдається від ледь помітного вітру. (По краю розсипаю звичайний пісок тоненькою цівкою і продовжую малювати тоненькі лінії нігтем, а подушечкою пальця сам «котик»).

На воду озера сіли гордовиті птахи — лебеді, які завжди відпочивають перед відльотом в теплі краї. Ось які вони. (Малюю пальцем посередині озера, розгортаючи кольоровий пісок, хвилясті лінії та дуги в різному напрямку, поєднуючи їх, щоб отримати зображення птаха).

Налетів вітер і птахи знялися в небо і полетіли. (Засипаю все зображення піском синього кольору. Малюю пальцем з дуг птахів в небі).

Ось така чарівна подорож була у мене, а тепер давайте і ви спробуйте намалювати свою картину природи, подорожуйте і пофантазуйте і ви. (*Діти малюють зображення, використовуючи техніку малювання піском*).

В кінці розглянути колективні малюнки дітей на столах для пісочної анімації. Поцікавитися настроєм дітей і враженнями від малювання кольоровим піском.

Цікаві віршики, в яких використовуються назви кольорів

Райдуга

В райдузі — сім дужок, барвистих сім подружок!

Червона дужка — **помаранчевій** подружка!

Жовта дужка — **зеленій** подружка! **Блакитна** дужка — **синій** подружка!

Фіолетова дужка — усім дужкам подружка!

А як підуть обніматись ті барвисті сім дужок,

Починають враз зливатись в **білий** колір — сім подружок!

Семибарвна та дуга — наша райдуга!

Квіти

На луках від цвітінь-краси **червоно**, **синьо**, **жовто**, **біло**.

Палають крапельки роси, немов їх сонце запалило.

* * *

Біле-біле все навколо, ясне й чисте, як ніколи!

Мов пухнаста ковдра, ліг скрізь на землю **білий** сніг.

* * *

Синє небо, **синє** море, **синє**, **синє**, неозоре.

Синій льон і **сині** очі, **сині** дні і **сині** ночі.

Синє все, що я малюю, — **синю** фарбу не шкодюю.

Я малюю море

Я малюю море, далечінь безкраю! Ви такого моря ще не зустрічали!
Є **блакитна** фарба, пензлики умілі... Хвилі на малюнку зразу зашуміли!

Пролісок

Я — пролісок **синенький**, І перший навесні сказати вам раденький:
«Кінець, кінець зими!» З-під снігу мій листочок до сонця простягну,
І ніжний мій дзвіночок вітатиме весну!

Дзвіночки

Ти стрічав у полі квітку — ніжний дзвоник — **синю** квітку?
Не доводилось стрічать. Кажуть, квіти ці на вітрі дзеленчать.

* * *

Червона калина зацвіла в долині **червона** калина,
Ніби засміялась дівчина-дитина. Любо, любо стало,
Пташечка зраділа і зацебетала.

Кульбаба

Стала на поляні в **жовтім** сарафані. Підросла — всміхнеться,
До вітрів вбереться в платтячко **біленьке**, пишне та легеньке.

Ялинка

І маленькі, і старенькі влітку, взимку, навесні
Всюди вдягнені гарненько у **зелені** сукні всі.

Лимон

Я — кислий, був **зеленим**, дозрів — і **пожовтів**. Із теплої країни
До чаю прилетів! Хоч кислий я, малята, Зі мною чай смачніший,
Додам я аромату — і станеш здоровіший.

Прийшла осінь

Прийшла осінь люба, мила, дітям на потіху. Груші всі **позолотила**
У годину тиху. Ще **червону** фарбу мала осінь мальовнича,
Яблучка помалювала на обидва личка. Як на сливи позирала,
Знала, що робити: усі сливи завивала в **сині** оксамити.

Кольорові загадки

Їсти смачно влітку вишні, бо рум'яні в неї пишні. Дуже з вигляду гарненька, має колір
... **(червоненький)**.

Маленький ялинка вдягнена гарненько, і влітку, і взимку завжди ...**(зелененька)**.

Фарбу не шкодую цю, що малюю, розкажу. Льон, волошку і дзвіночок, небо, море і
струмочок. Колір цей в краплині, бо зветься ... **(синій)**.

Випустило сонце промінець ласкавий, він такий гарненький, бо...
(жовто-золотавий).

Ромашка маленька, квіточка гарненька. Ніжна **зелененька**, серединка **жовтенька**,
пелюстки світленькі тому що ... **(біленькі)**.

Пташка грак одягнув фрак. Сам він дуже чемний, любить колір темний, мужній і
хоробрий носить колір ... **(чорний)**.

Кольорова казка

Далеко-далеко між небом та землею чарівне місто Веселки, де жили незвичайні жителі — кольорові фарби. Всі вони дружили між собою і допомагали один одному. І тому в цьому місті завжди було гарно та весело.

Кожна фарба жила в своїй квартирці в багатопверховому будиночку і мала свою назву. На першому поверсі жила фарба **фіолетового** кольору, і тому все, що знаходилося в квартирі, було **фіолетового** кольору.

На другому поверсі будиночку жила **синя** фарба, вона була спокійна і дуже любила все, що мало **синій** колір.

На третьому поверсі жила **блакитна** фарба, вона була веселою та легкою, як небо та хмаринки і дуже любила гратися.

На четвертому поверсі жила найулюбленіша фарба — **зелена**, вона була свіжою, як весна, і приємною для ока, як літні листочки та травичка.

На п'ятому поверсі проживала найтепліша фарба — **жовта**, вона посміхалася і виблискувала, як сонечко.

На шостому поверсі жила **помаранчева** фарба, яка дуже полюбляла апельсини та мандарини, тому що вони мали такий же колір.

На сьомому і останньому поверсі проживала сама тепла фарба, яка зігрівала своїм теплом весь будинок — це була **червона** фарба.

Одного разу чарівник художник вирішив змінити все навкруги. Він поміняв кольори в квартирках фарб і тихенько спостерігав за тим, що відбудеться.

До **червоної** фарби поселив **жовту** і коли вони з'єдналися, то вийшов **оранжевий** відтінок. Художнику дуже сподобалося і він вирішив спробувати переселити **червону** фарбу донизу, де жила **синя** фарба, а та змінилася на **фіолетову**. Далі художник переселив **синю** фарбу до **жовтої** і отримав **зелений** колір. Так художник експериментував дуже довго і йому це подобалося. Але змінилося від чарування веселе кольорове містечко, тому що будинок веселки змінював свій порядок кольорів, а фарби образилися і позакривалися в коробочках, щоб художник не зміг їх дістати. І тому веселка перестала з'являтися на небі.

Дуже засумувало все навкруги: і пташки, і звірята, і рослини, і навіть люди, які проживали на землі. Вони відіслали до чарівного містечка посланця — хлопчика Пензлика, щоб він повернув веселку на небо і щоб було весело навкруги.

Пензлик попросив художника не чаклувати і не змінювати квартирки фарб, а за це подарував йому мольберт та альбом для малювання і коробочку, де були акварельні фарби. Художник повернув в будиночок кольори так, щоб вони знову проживали там, де їм подобалося, і пообіцяв більше не змінювати їх порядок, а малювати розпочав в альбомі. Фарби знову зажили весело і дружно в своїх квартирках і більше не змінювалися. А хлопчик Пензлик повернувся до людей і в ту ж мить з'явилася на небі кольорова ВЕСЕЛКА. Він навчив всіх малювати фарбами і пообіцяв, що ніколи більше веселка не зникне і не змінить свої кольори.